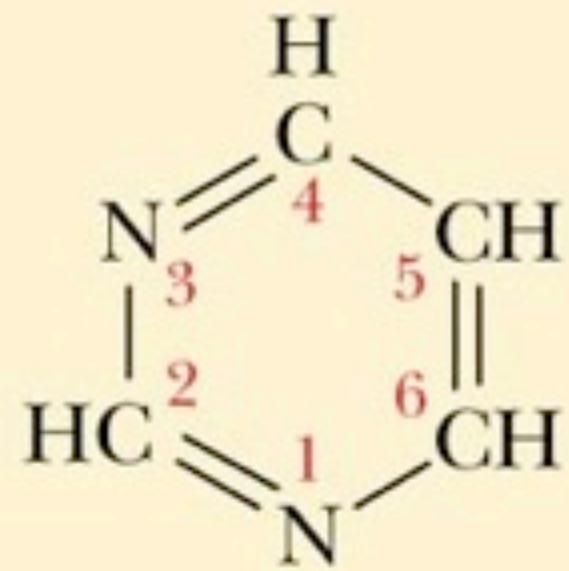

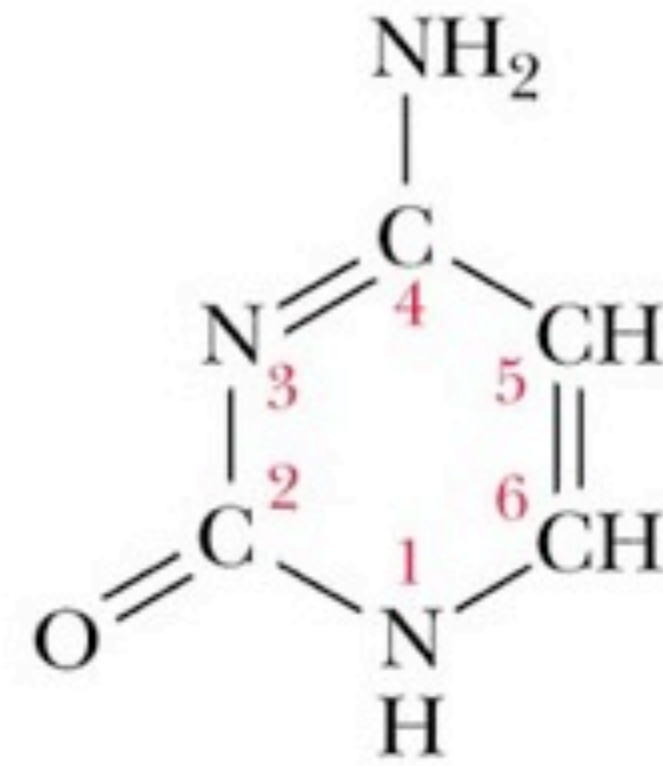
DNA - niezwykła cząsteczka

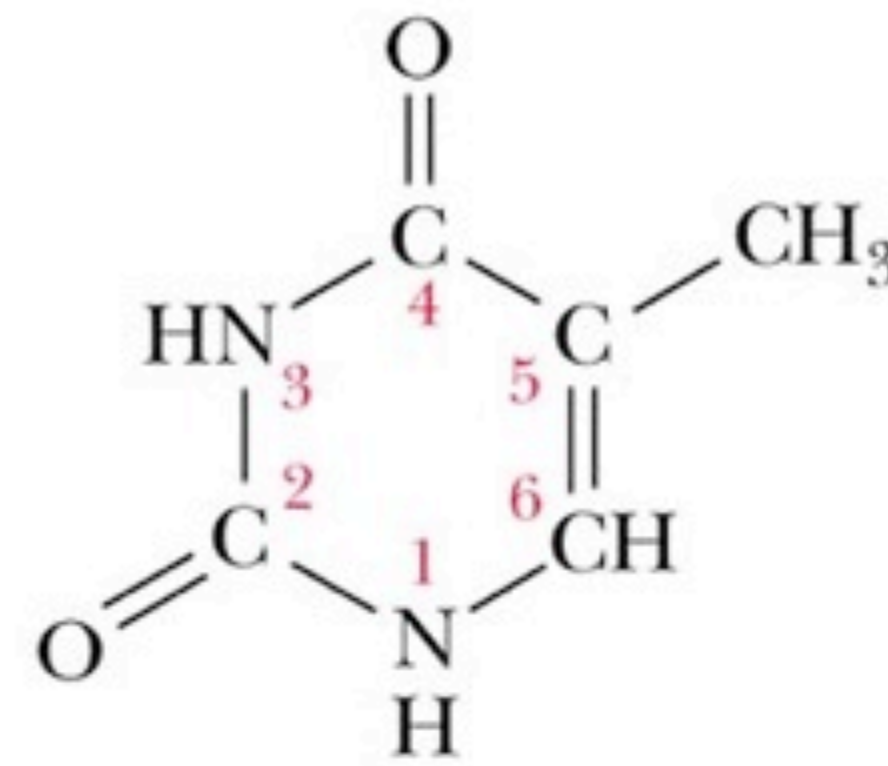
Składniki DNA

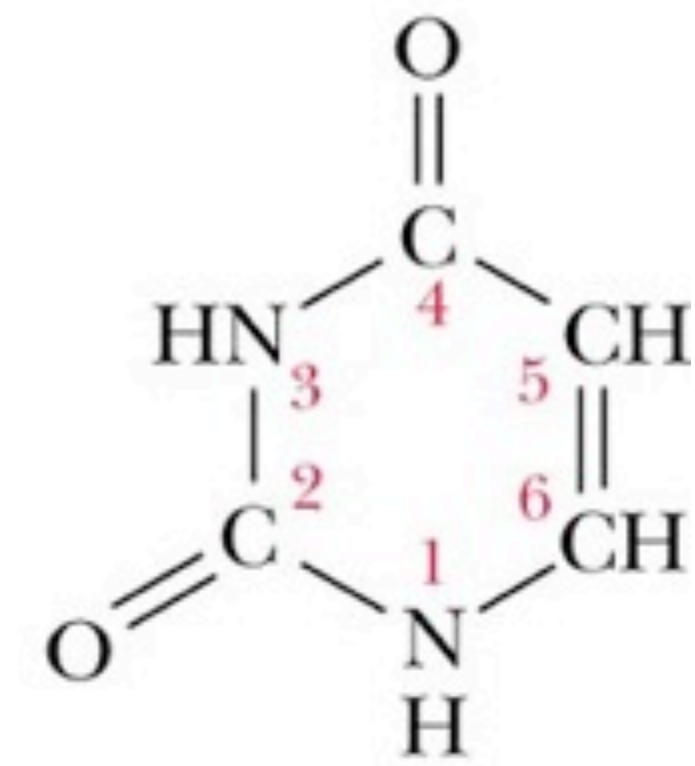
Pyrimidine

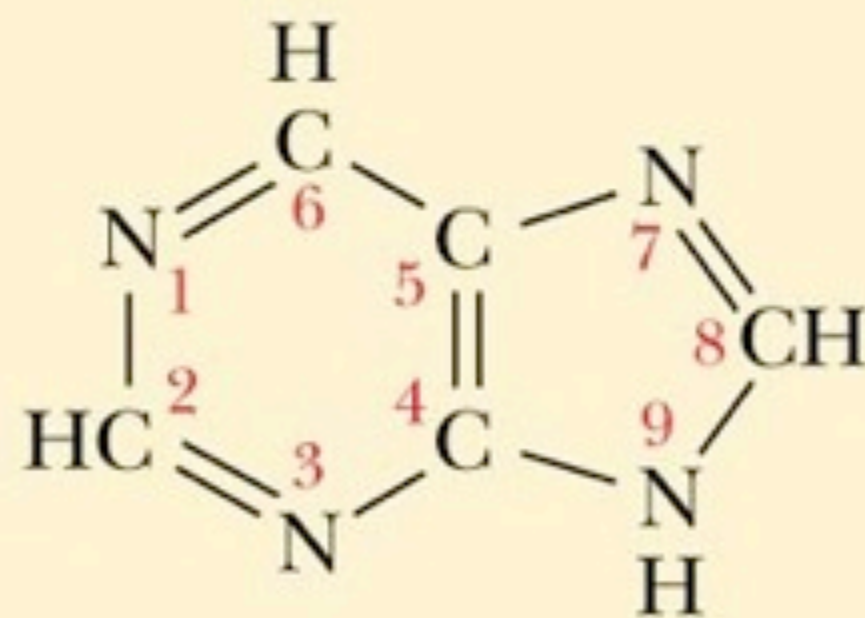
Cytosine
(in DNA + RNA)

Thymine
(in DNA +
some RNA)

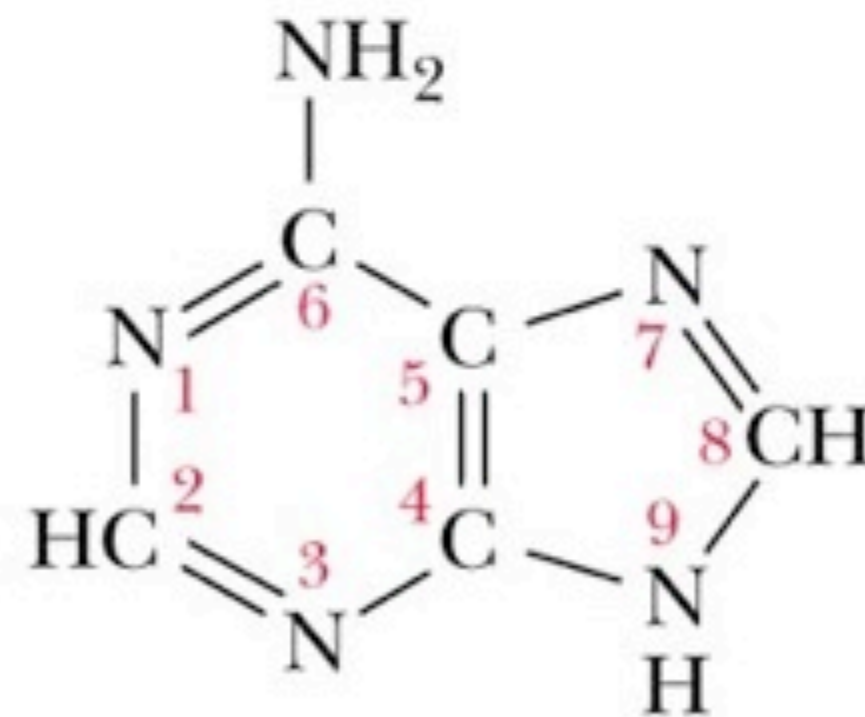

Uracil
(in RNA)

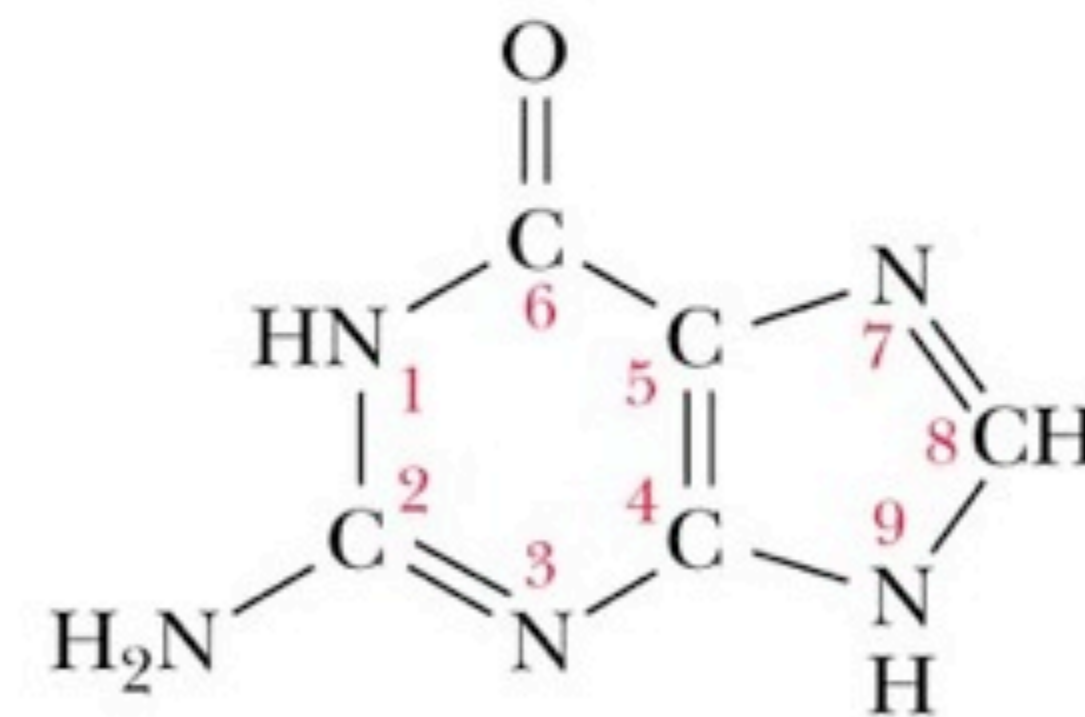

Purine

© 2003 Thomson - Wadsworth

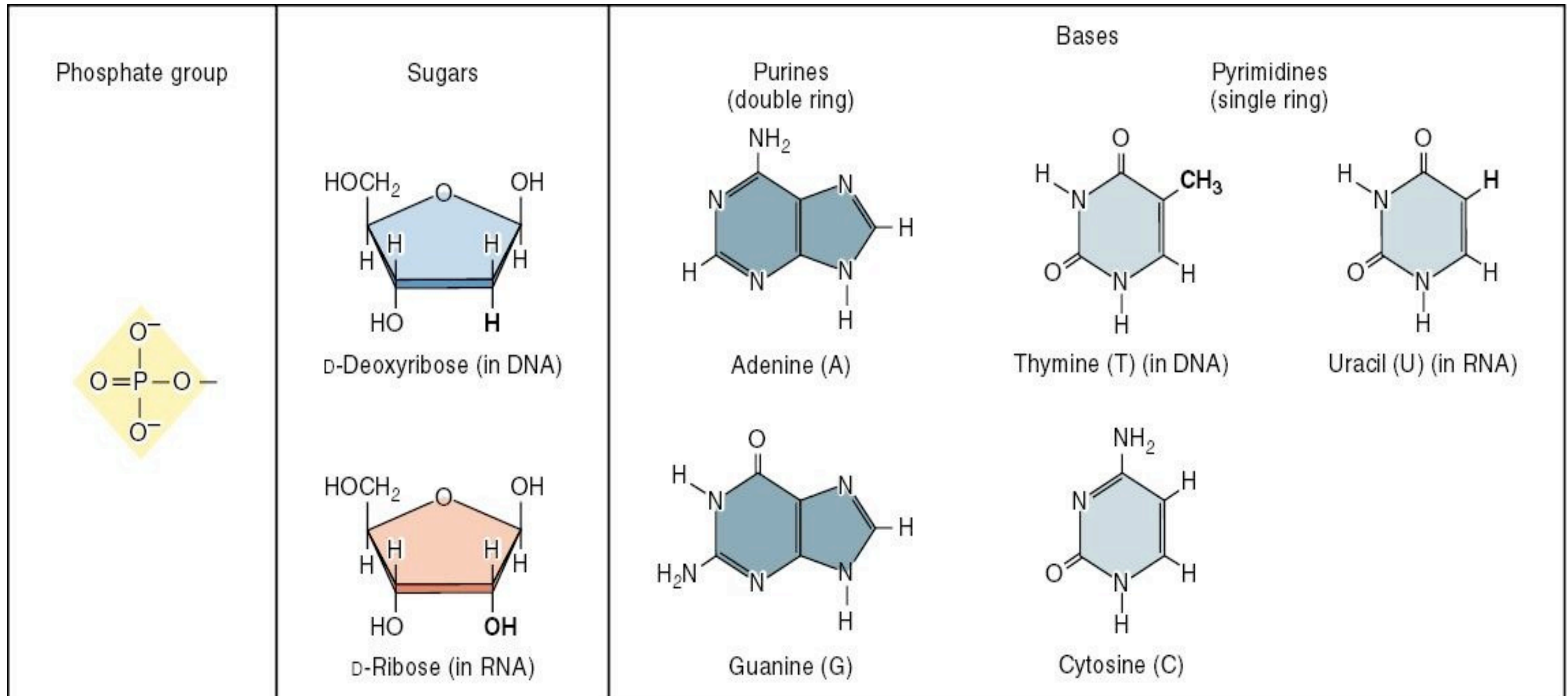

Adenine
(in DNA + RNA)

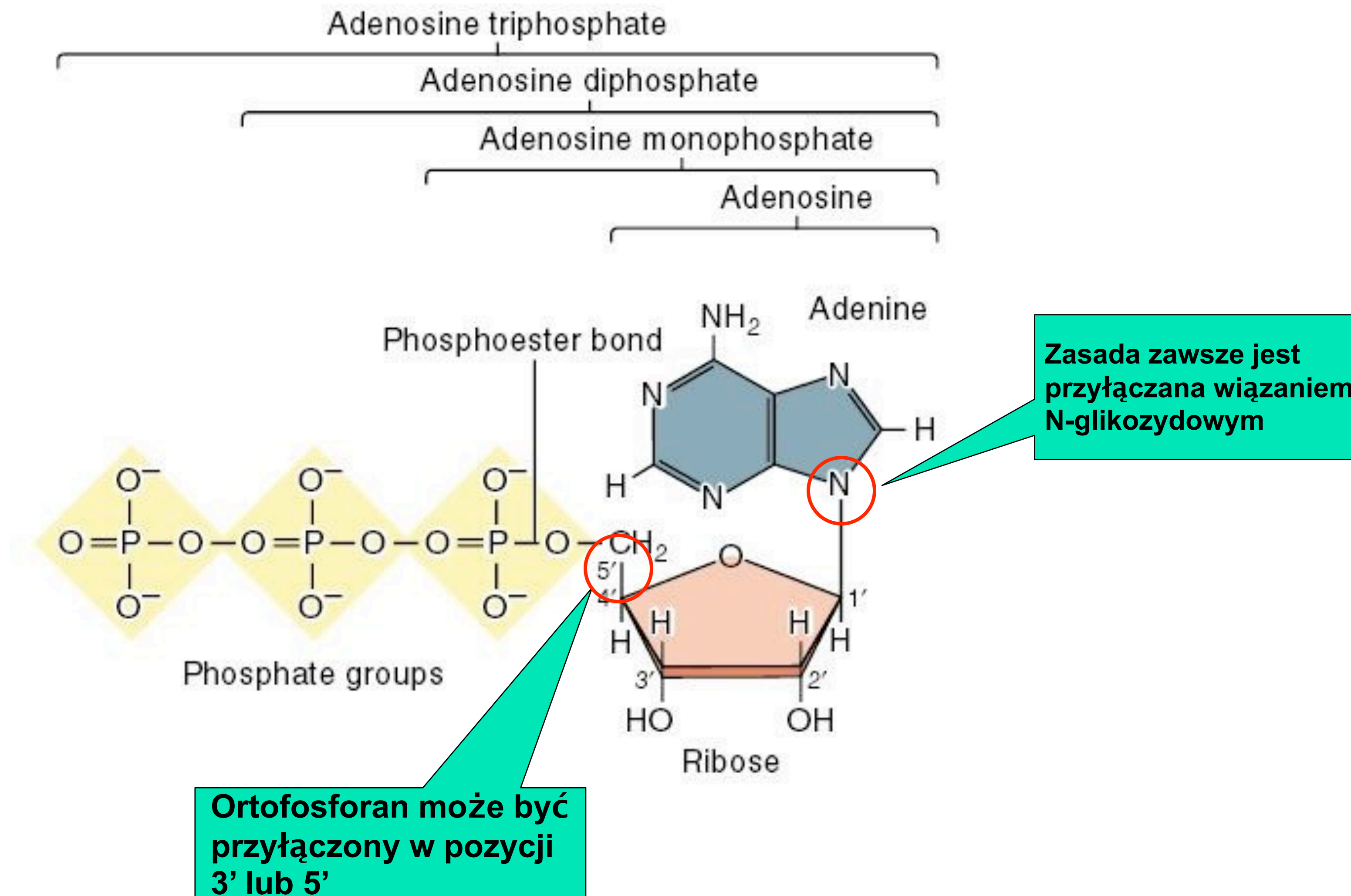

Guanine
(in DNA + RNA)

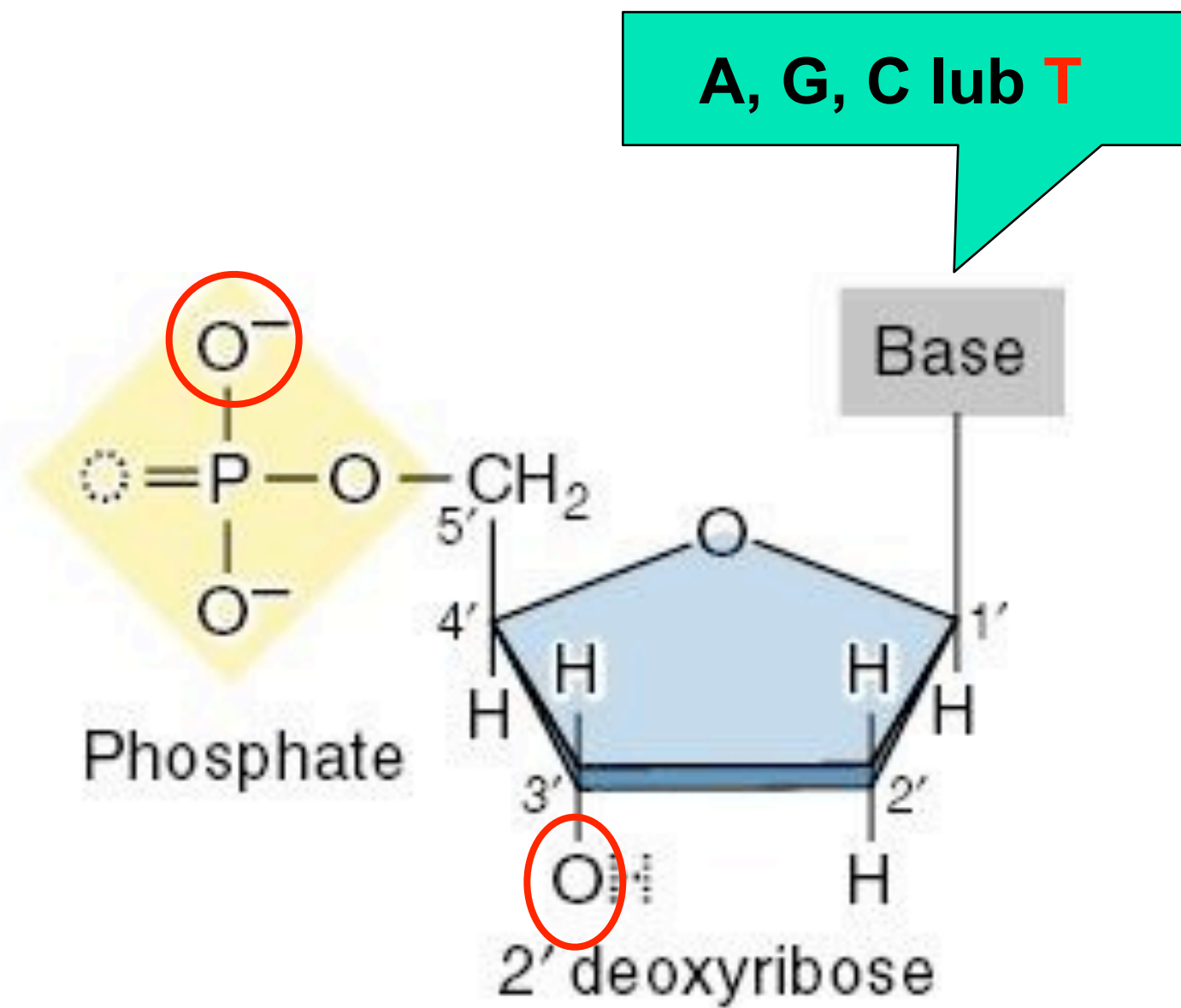
Składniki DNA

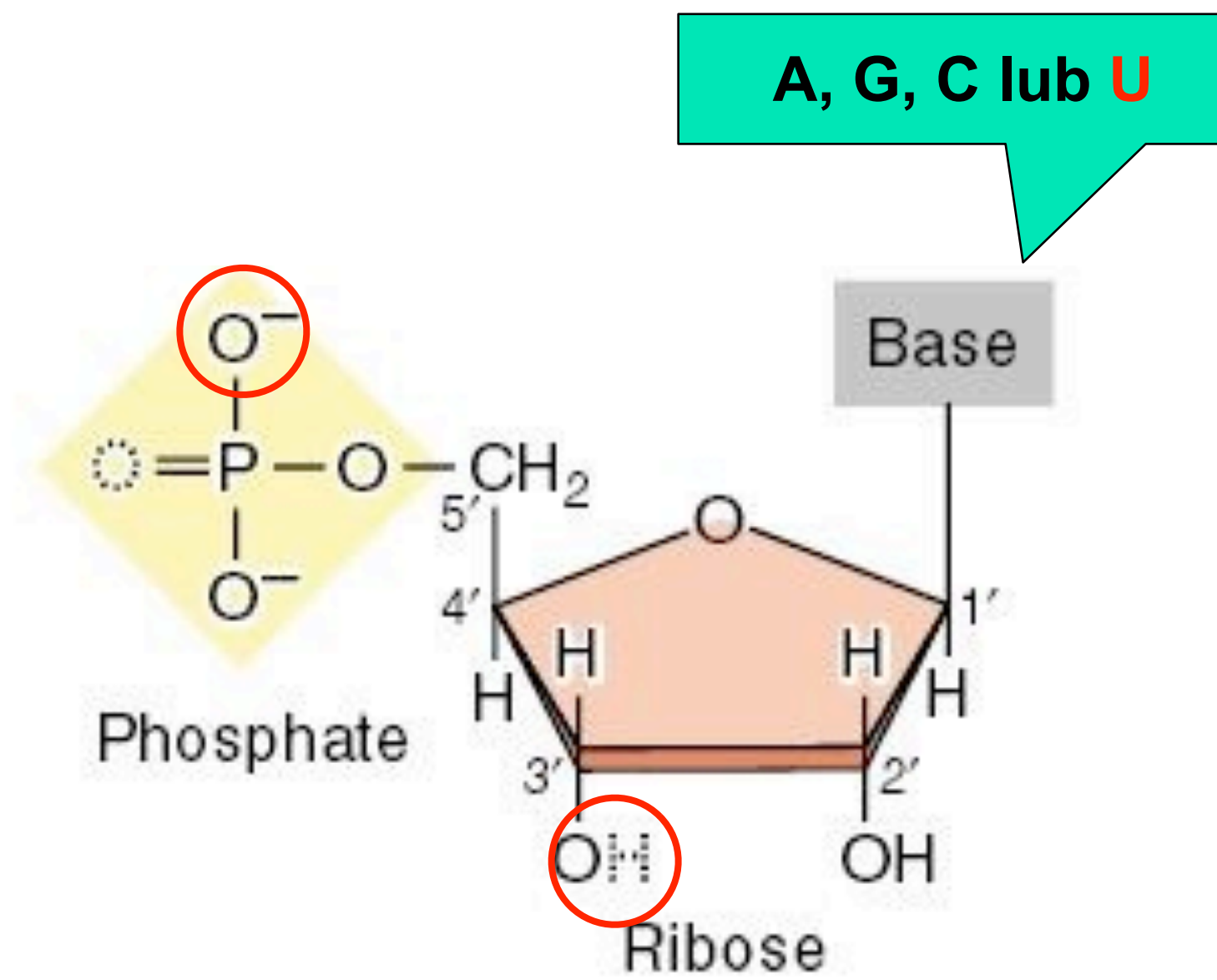
Nazewnictwo nukleotydów w DNA i RNA

Struktura nukleotydów tworzących DNA i RNA

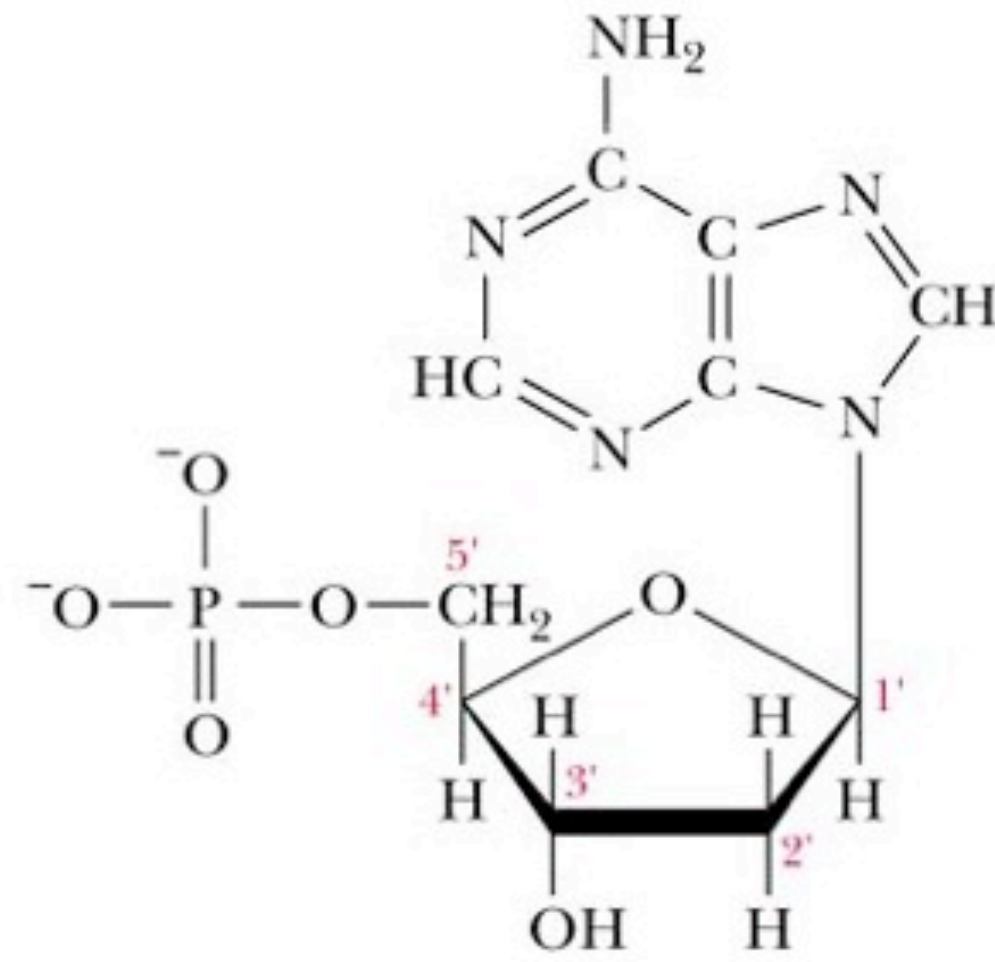

(a) Repeating unit of deoxyribonucleic acid (DNA)

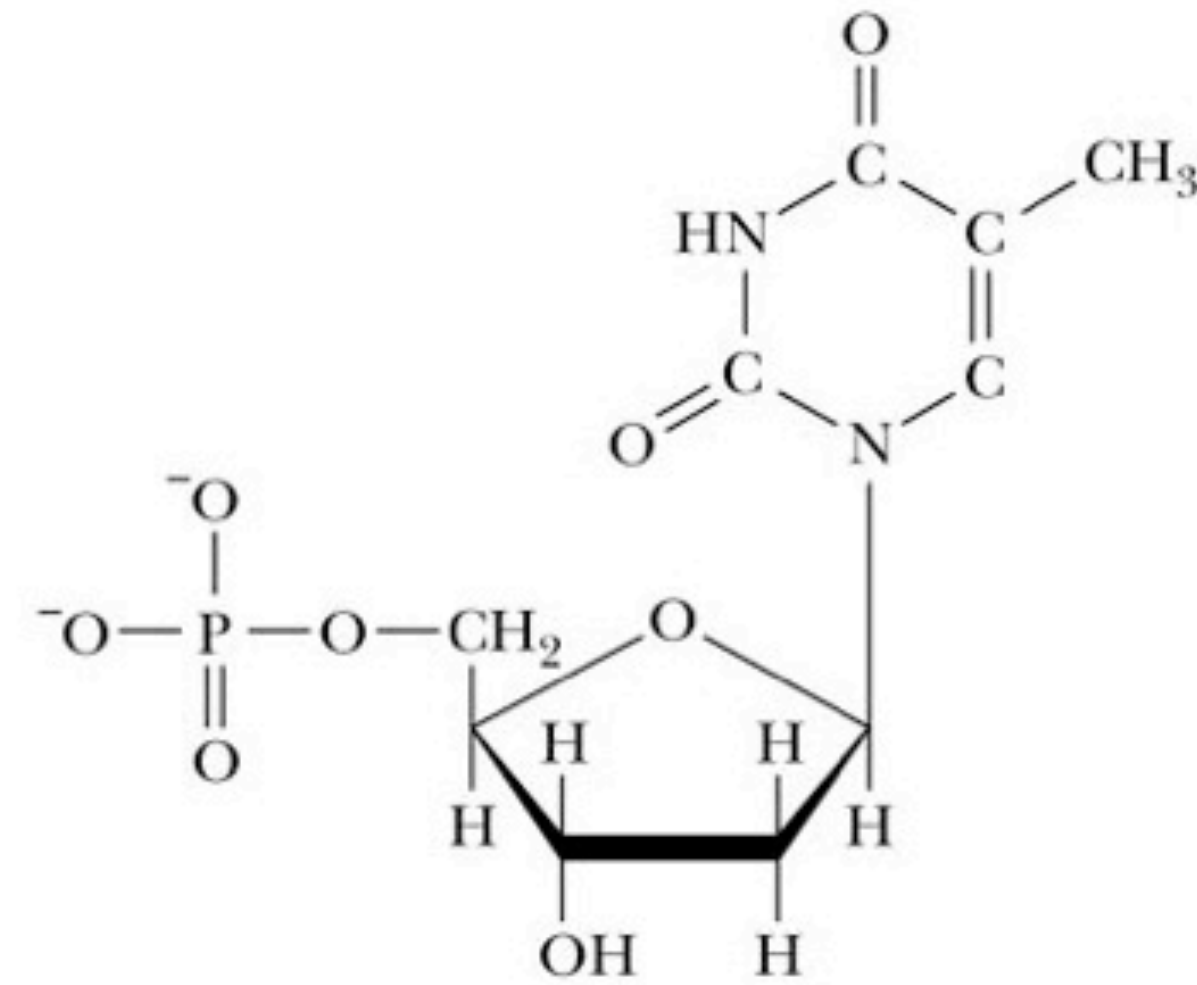

(b) Repeating unit of ribonucleic acid (RNA)

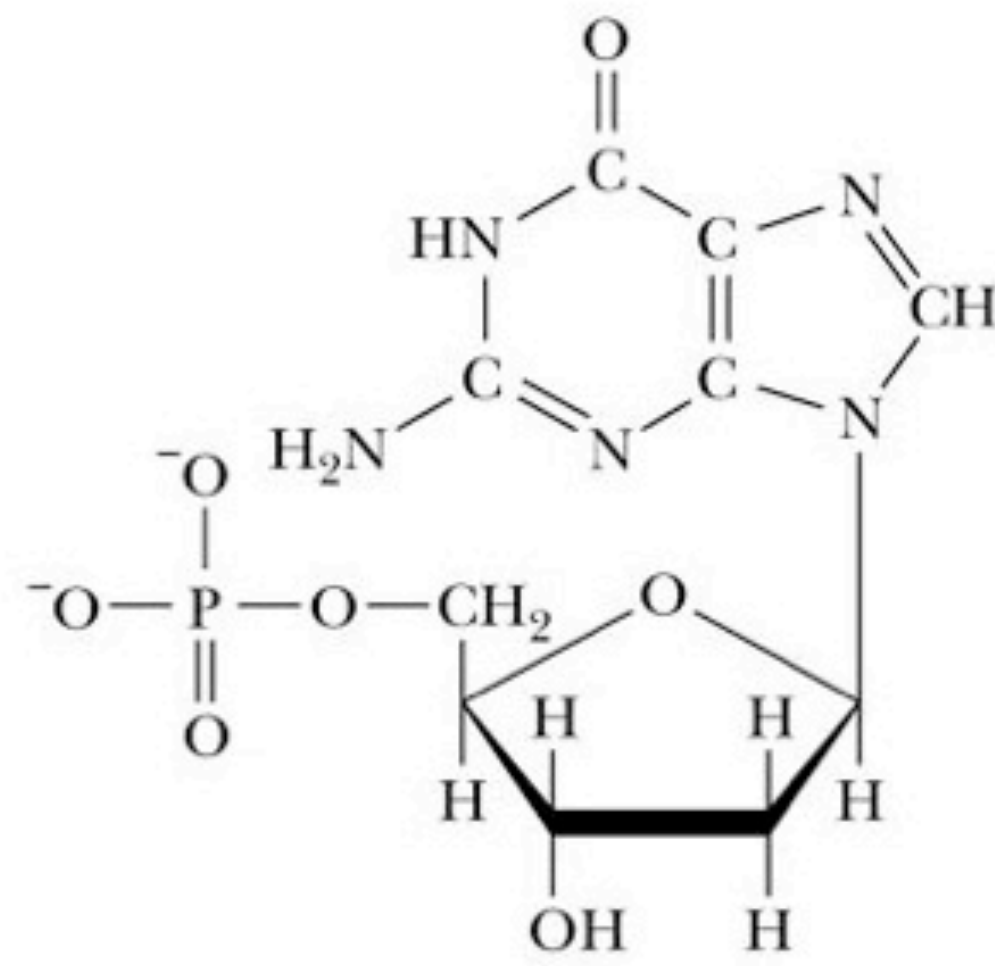
(b)

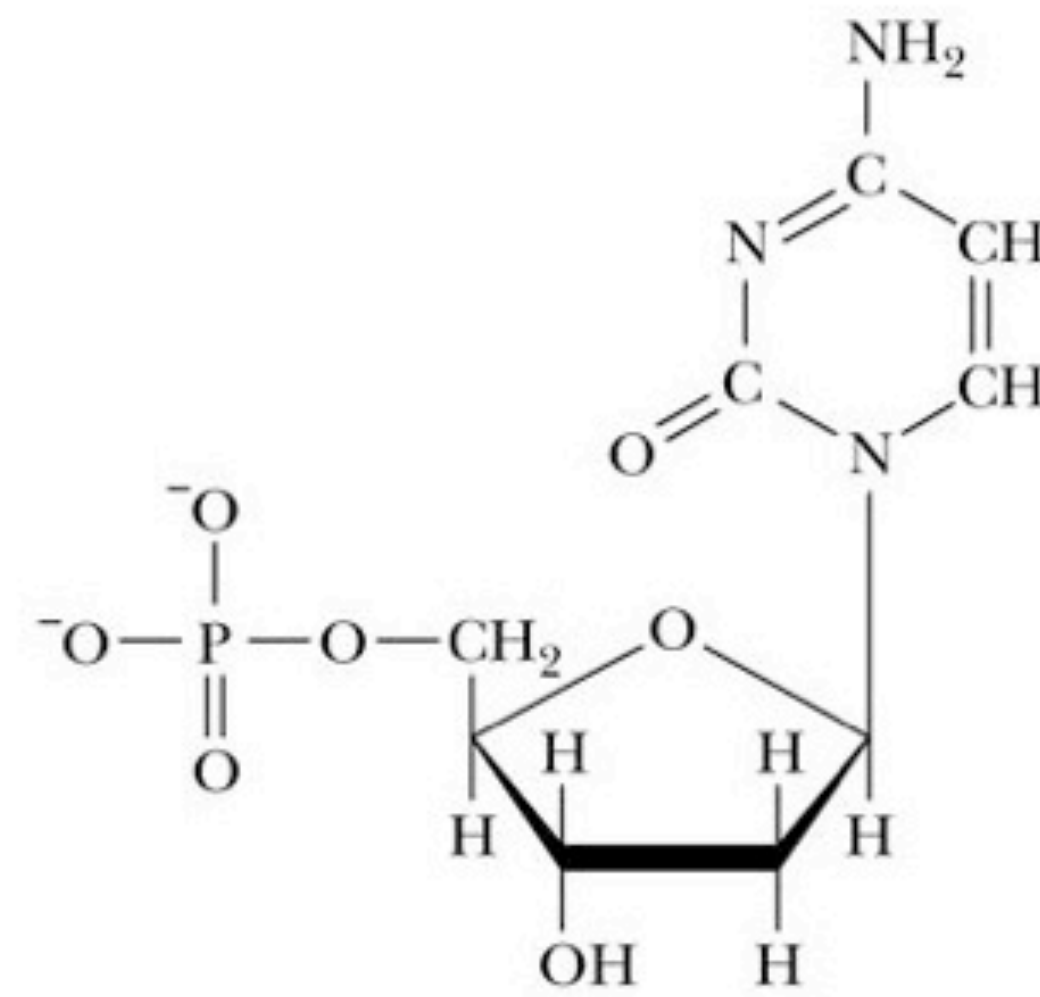
Deoxyadenosine 5'-monophosphate

Deoxythymidine 5'-monophosphate

Deoxyguanosine 5'-monophosphate

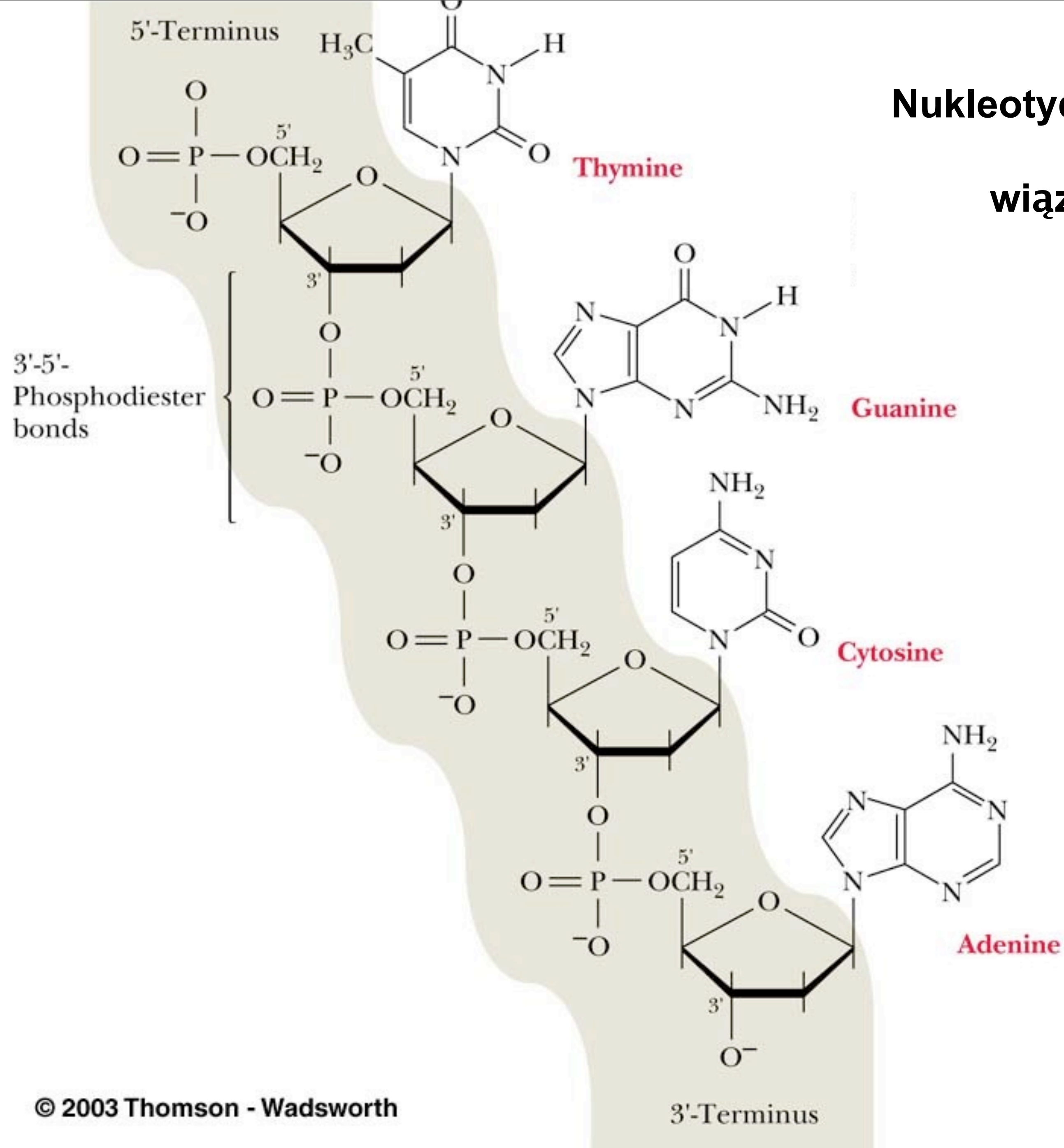

Deoxycytidine 5'-monophosphate

Nazewnictwo nukleotydów w DNA i RNA

Typ cząsteczki	DNA	RNA
Zasada azotowa	Adenina Guanina Cytosyna Tymina	Adenina Guanina Cytosyna Uracyl
Nukleozyd = Zasada + Cukier (cukier deoksyryboza w przypadku DNA, ryboza w przypadku RNA)	Deoksyadenozyna Deoksyguanozyna Deoksycytydina Tymidyna	Adenozyna Guanozyna Cytydina Urydina
Nukleotyd = Zasada + Cukier + Ortofosforan (Grupa mono- di- lub trifosforanowa może być przyłączona w pozycji 5' lub 3' reszty cukrowej)	3'-monofosforan deoksyadenozyny 5'-difosforan deoksyguanozyny 3',5'-bisfosforan deoksycytydyny 3'-trifosforan tymidyny	3'-monofosforan adenozyny 5'-difosforan guanozyny 3',5'-bisfosforan cytydyny 3'-trifosforan urydyny

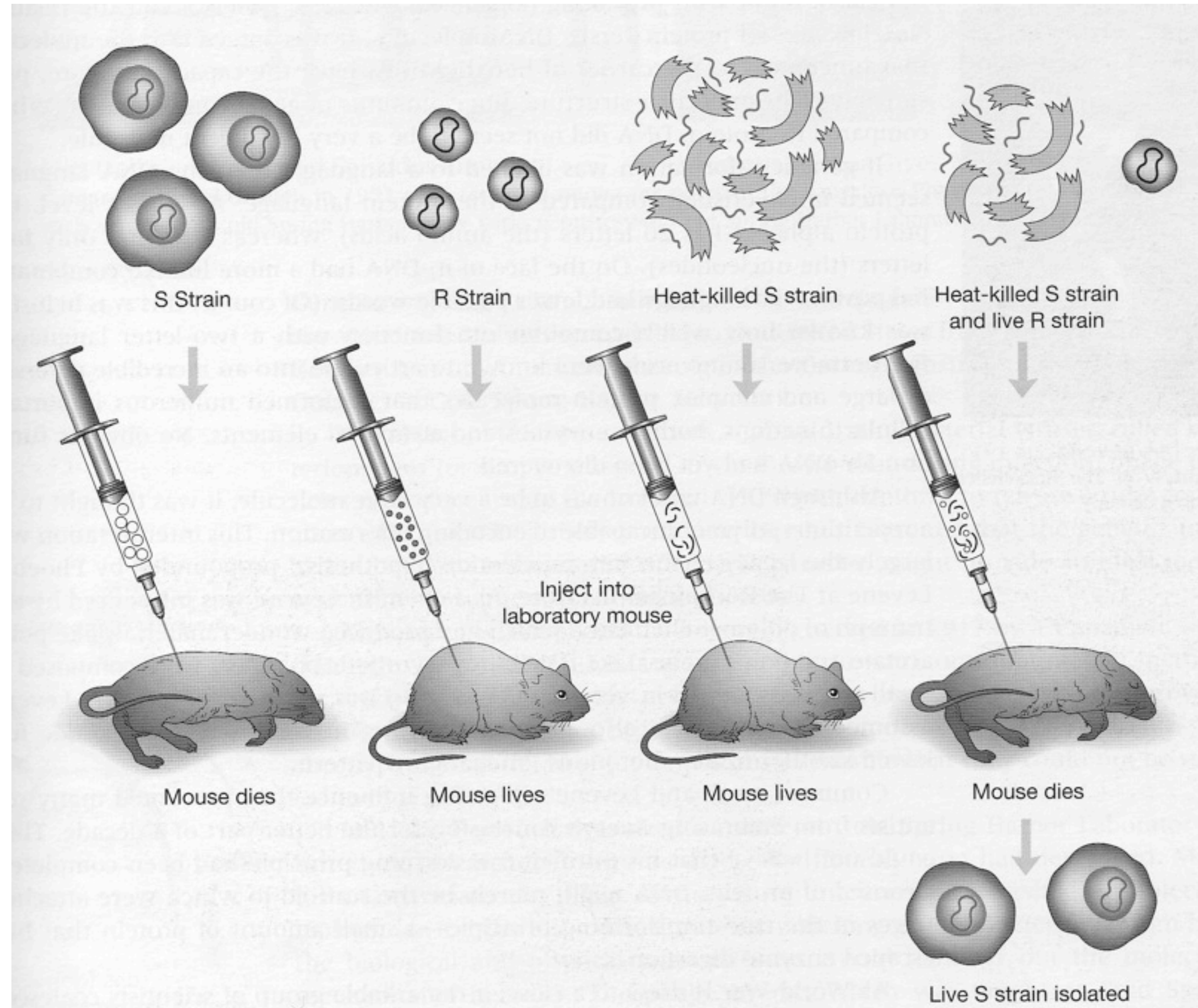
**Nukleotydy łączą się ze sobą w polimer
- POLINUKLEOTYD -
wiązaniami fosfodiesterowymi**

W 1928 roku Fred Griffith pokazał, że nawet zainaktywowane bakterie zawierają czynnik, który w odpowiednich warunkach (obecność biorcy) może dojść do głosu - tu wywołać zapalenie płuc u myszy.

Griffith ten proces nazwał TRANSFORMACJĄ

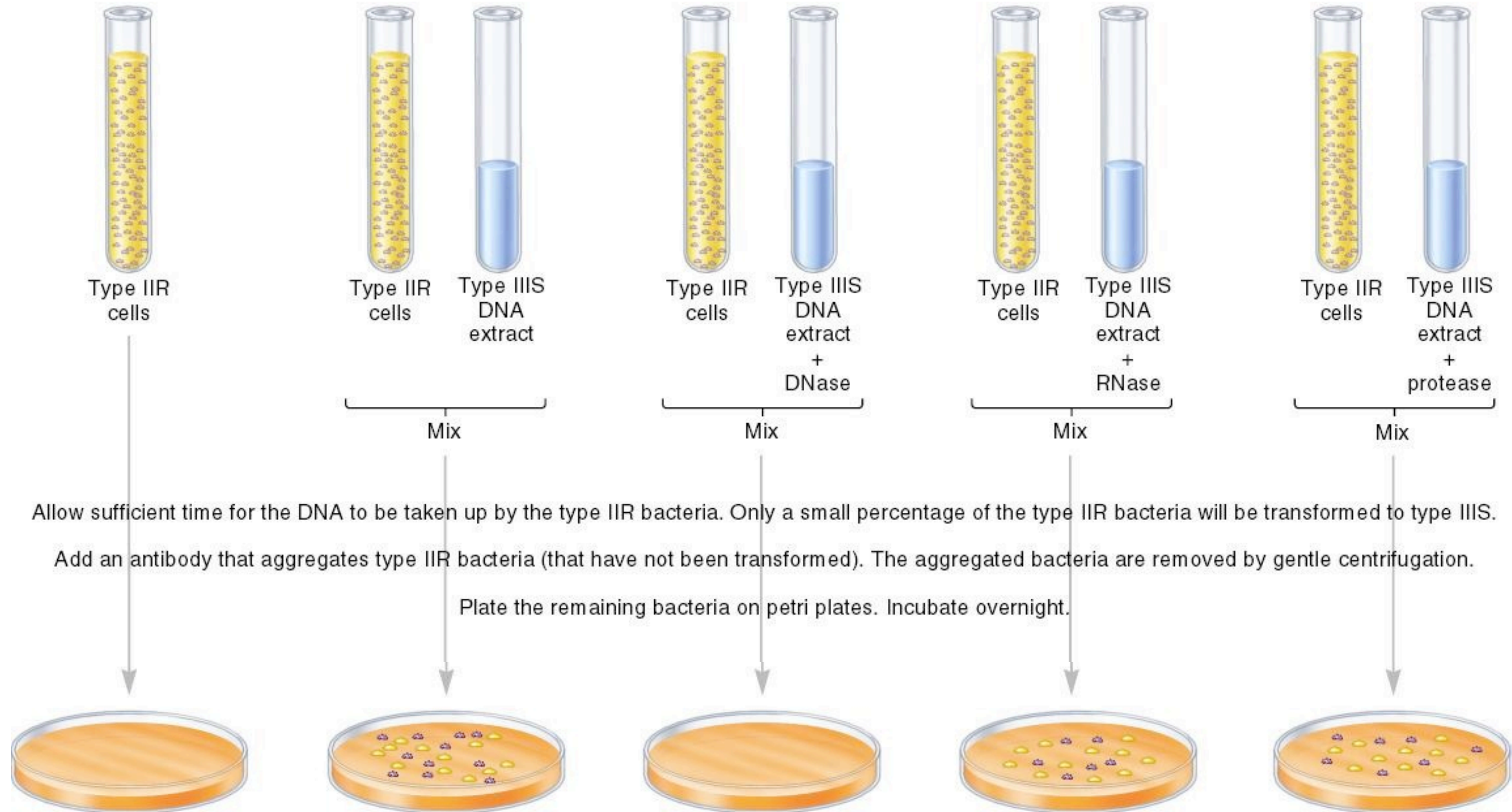

WNIOSKI Z DOŚWIADCZENIA GRIFFITHA:

1. Griffith doszedł do wniosku, że jakiś czynnik obecny w martwych wirulentnych bakteriach typu S miał zdolność transformowania niewirulentnego szczepu typu R w typ S. Była to pierwsza opisana transformacja.
2. Griffith nazwał substancję odpowiedzialną za ten proces **czynnikiem transformującym**, ale nie wiedział co to może być.
3. Tę zagadkę wkrótce rozwiązał **Oswald Avery** ze swoim zespołem.

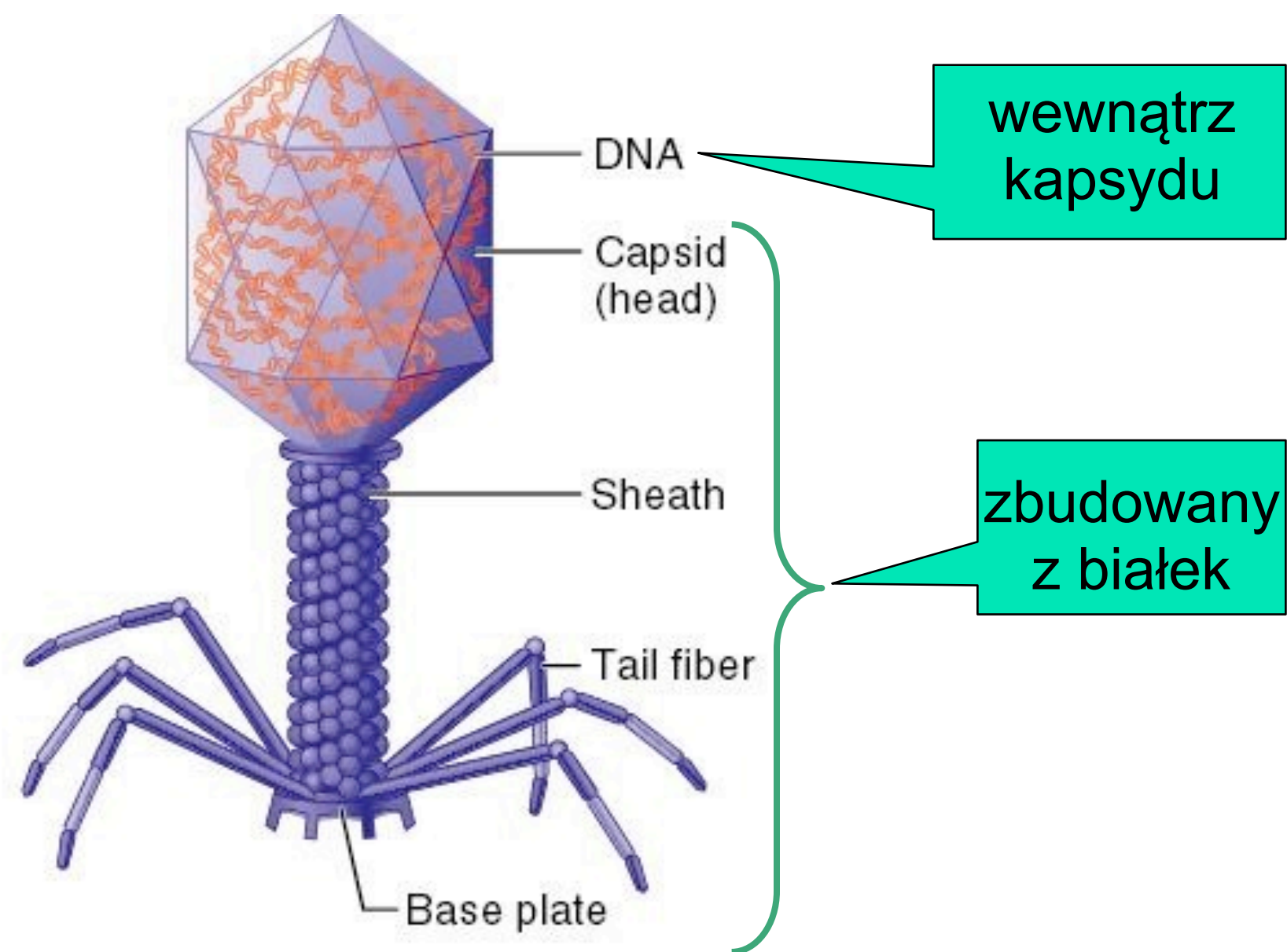

Oswald Avery wraz ze współpracownikami (1930) pokazali, że makromolekułą stanowiącą **czynnik transformujący** w doświadczeniach Griffitha było **DNA**.

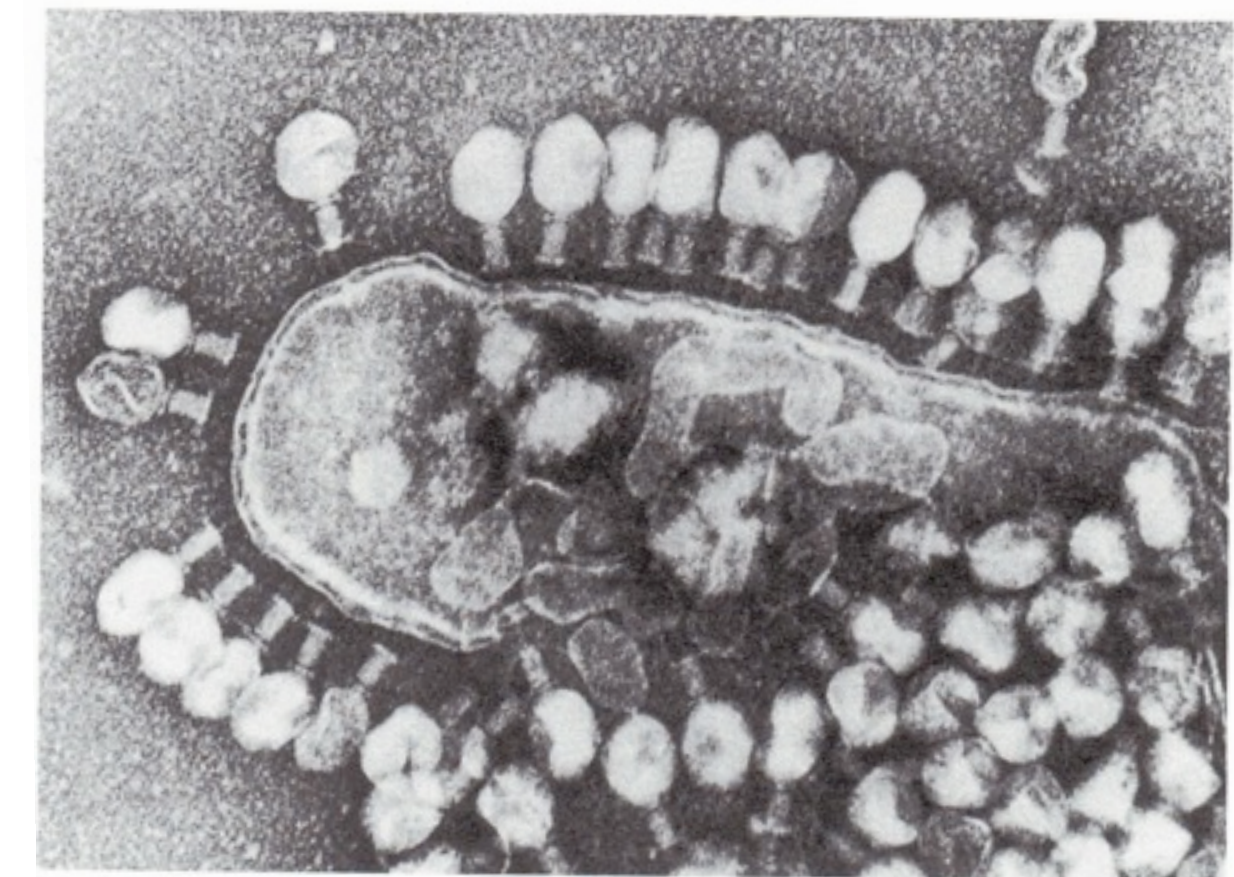
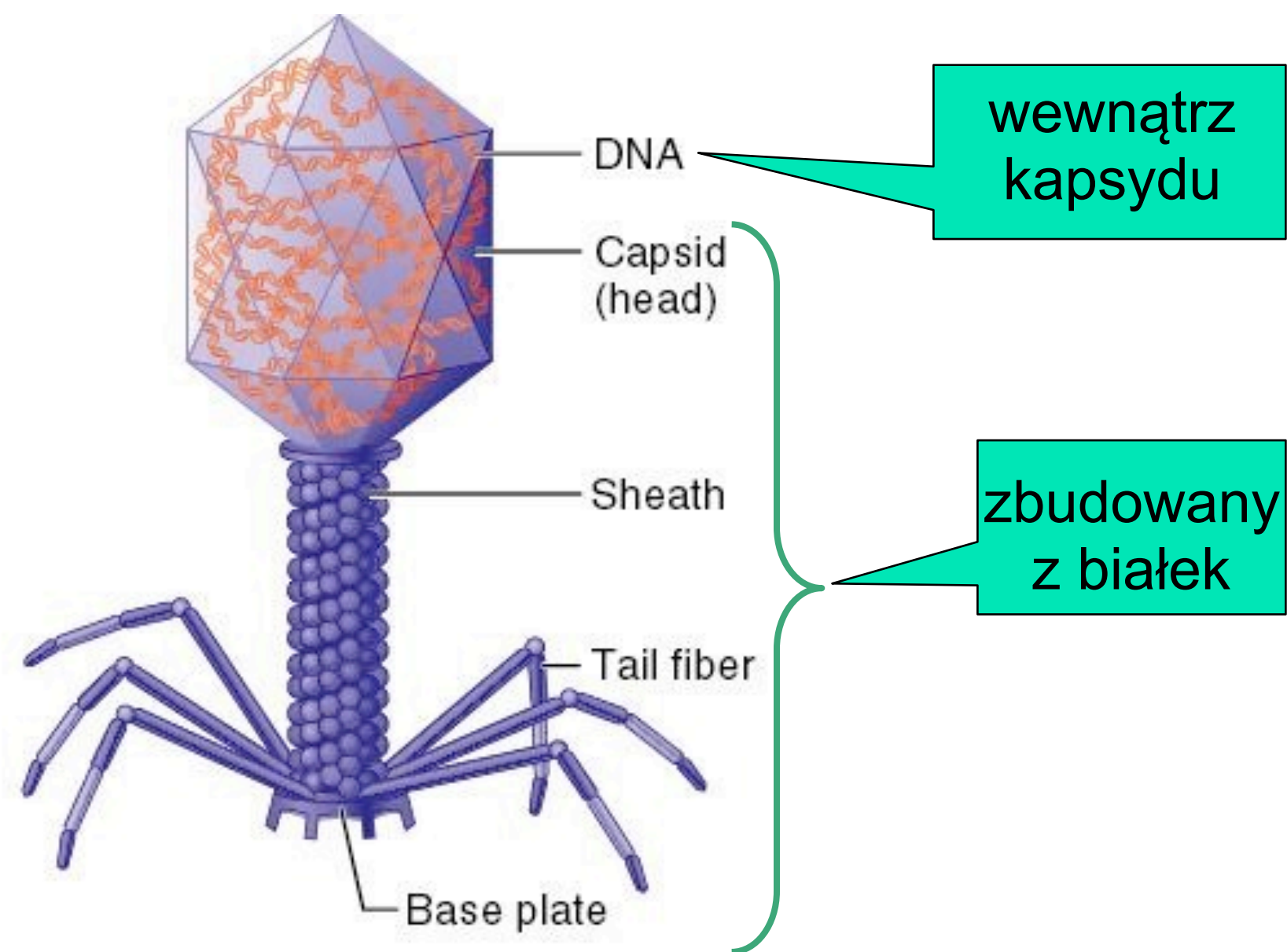
Hershey i Chase do badań użyli bakteriofaga T2 zbudowanego z DNA i białka, pasożytującego na bakteriiach *Escherichia coli*.

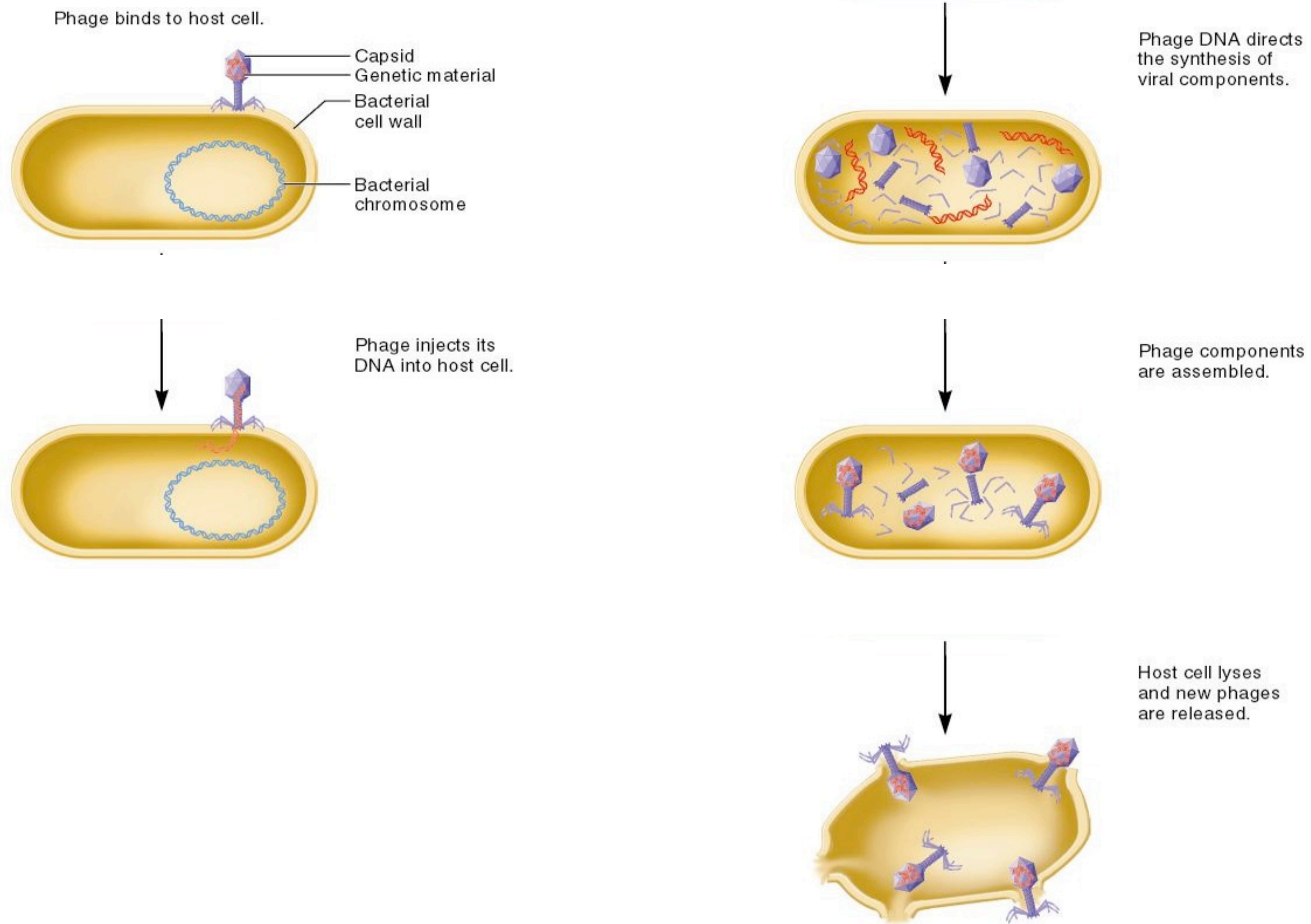
W 1952 roku Alfred Hershey i Marsha Chase dostarczyli rozstrzygających dowodów, że to DNA jest materiałem genetycznym.

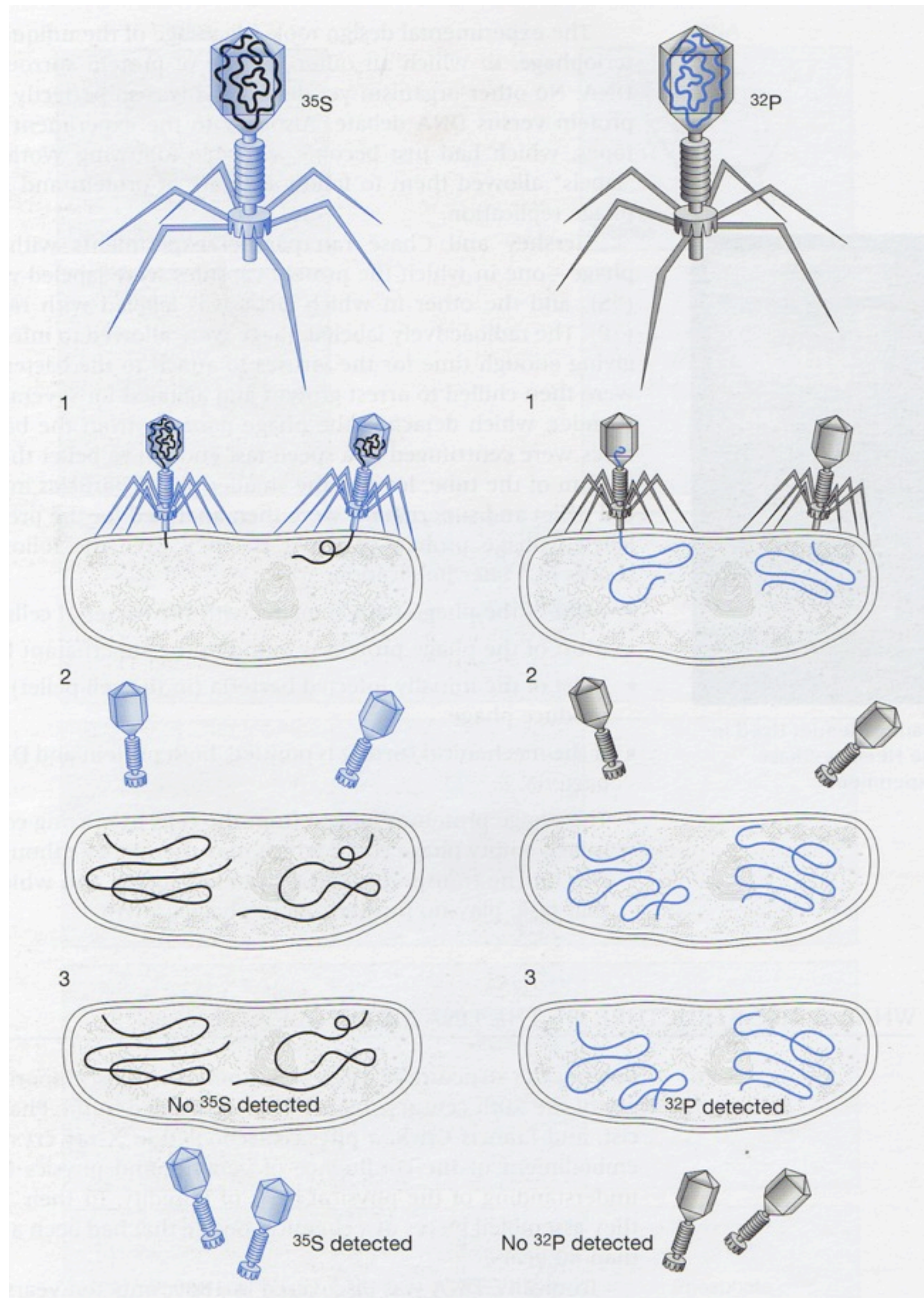
Hershey i Chase do badań użyli bakteriofaga T2 zbudowanego z DNA i białka, pasożytującego na bakteriiach *Escherichia coli*.

Cykl życiowy bakteriofaga T2

Doświadczenie Hershey'a i Chase

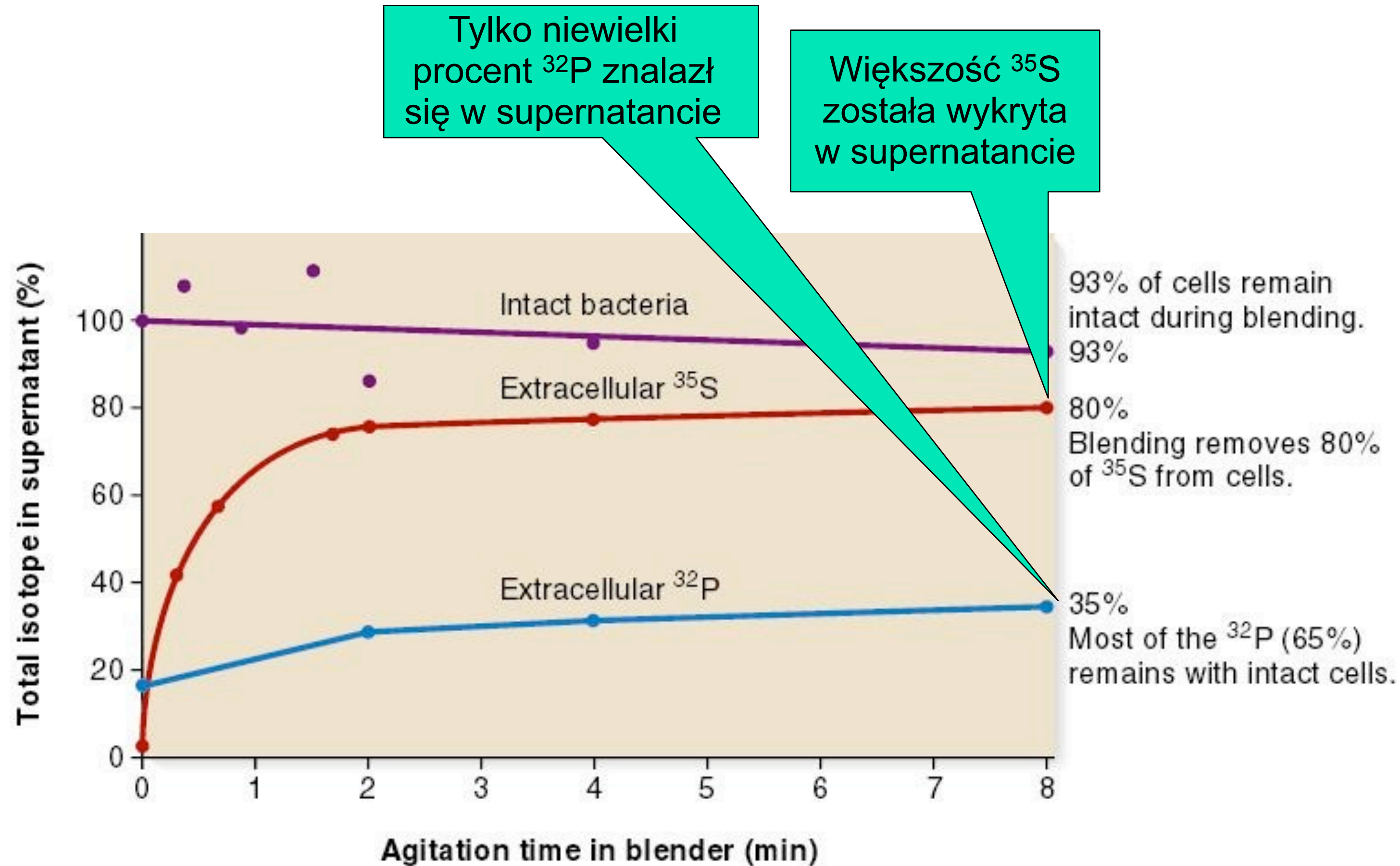
Zastosowali oni podwójne znakowanie bakteriofagów:

- ^{32}P specyficznie znakujący DNA
- ^{35}S specyficznie znakujący białka.

Wyznakowanymi promieniotwórczo fagami zainfekowali bakterie *E. coli*.

Następnie monitorowali rozkład promieniotwórczości w hodowli bakteryjnej.

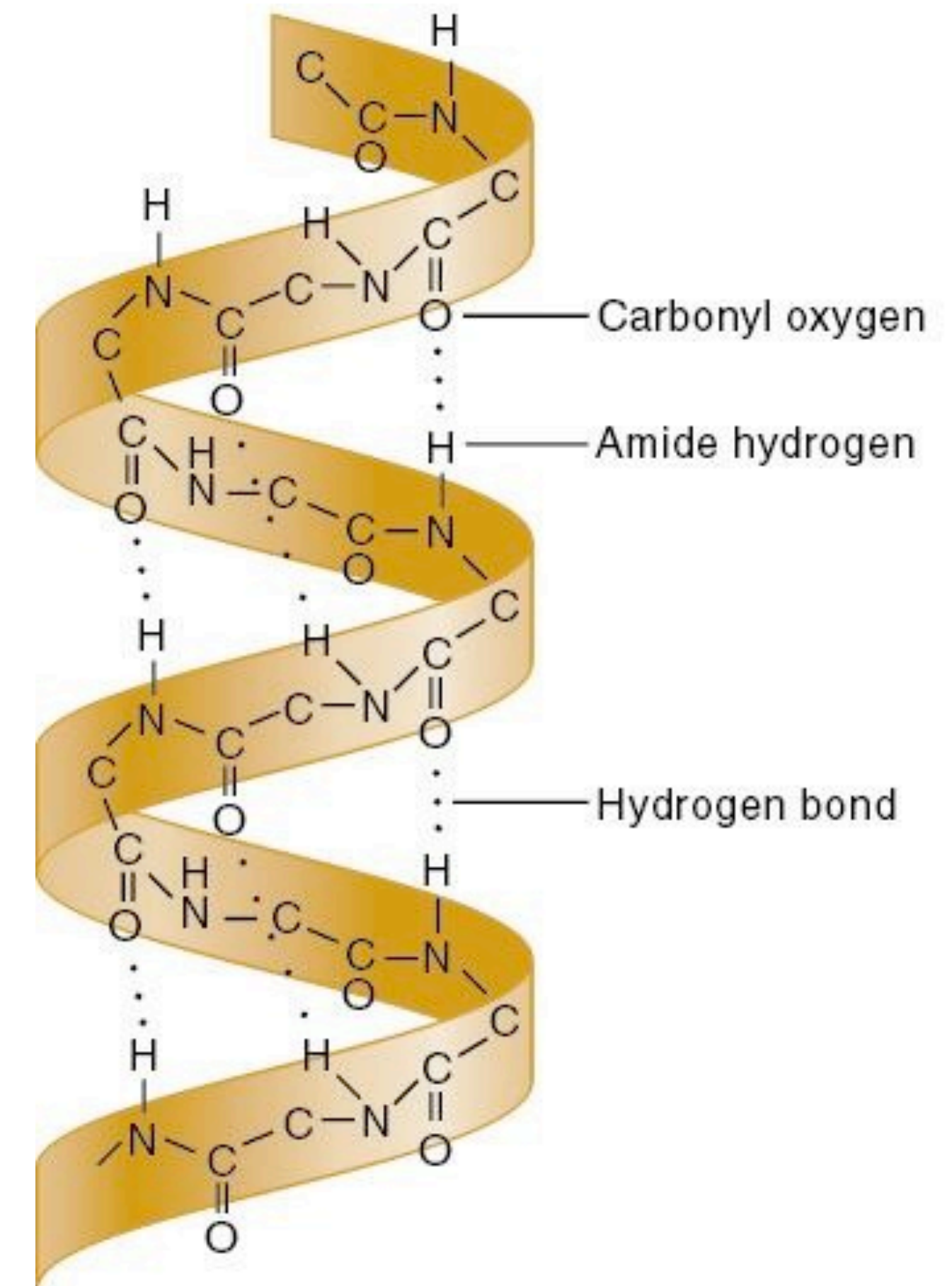
Doświadczenie Hershey'a i Chase - WYNIK

Wynik ten wskazywał, że to właśnie DNA był wstrzykiwany do cytoplazmy komórki bakteryjnej - tak jak by można tego oczekiwać po czynniku stanowiącym materiał genetyczny.

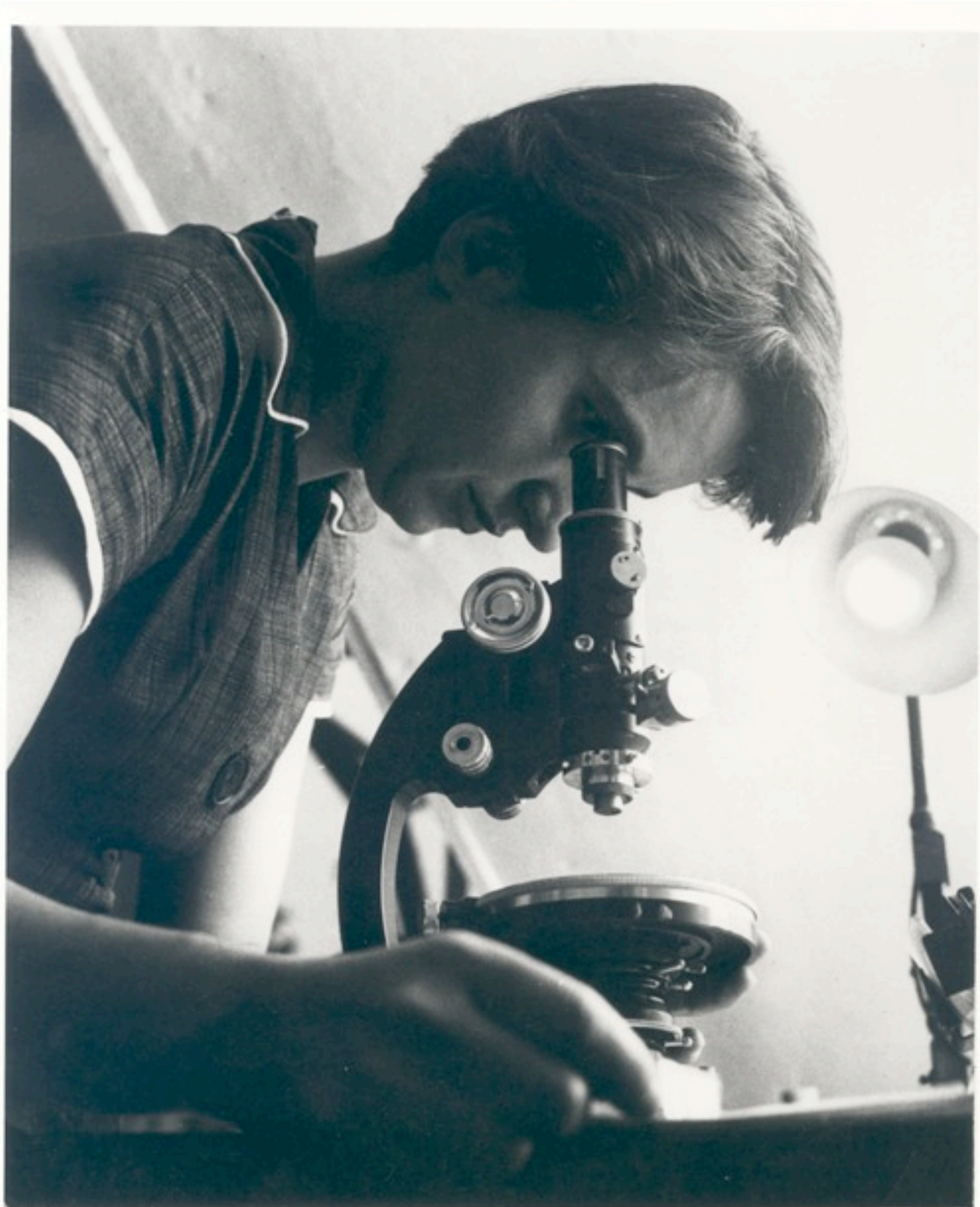

We wczesnych latach 50-tych Linus Pauling zwrócił uwagę, że białka mogą przybierać strukturę **helisy**.

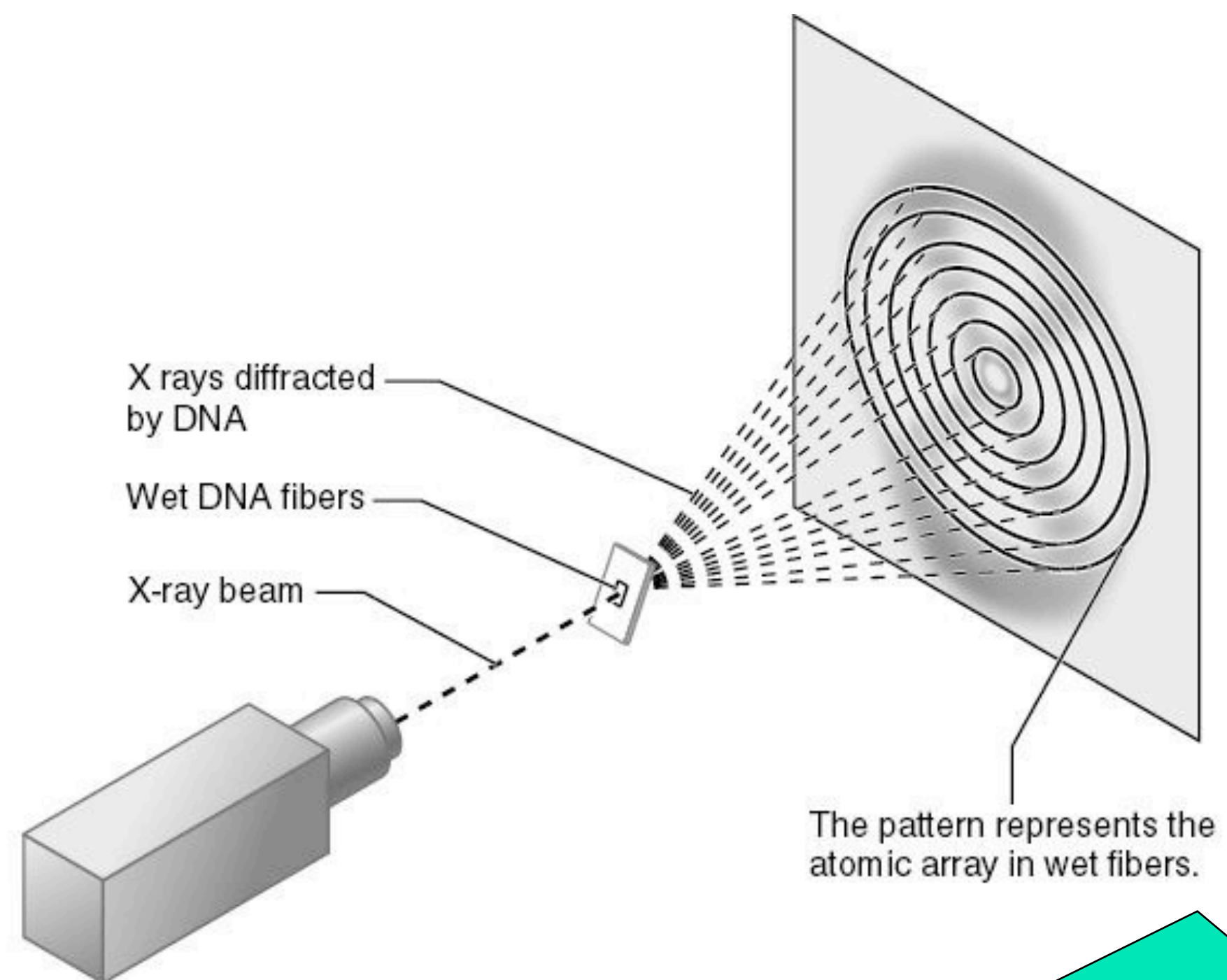
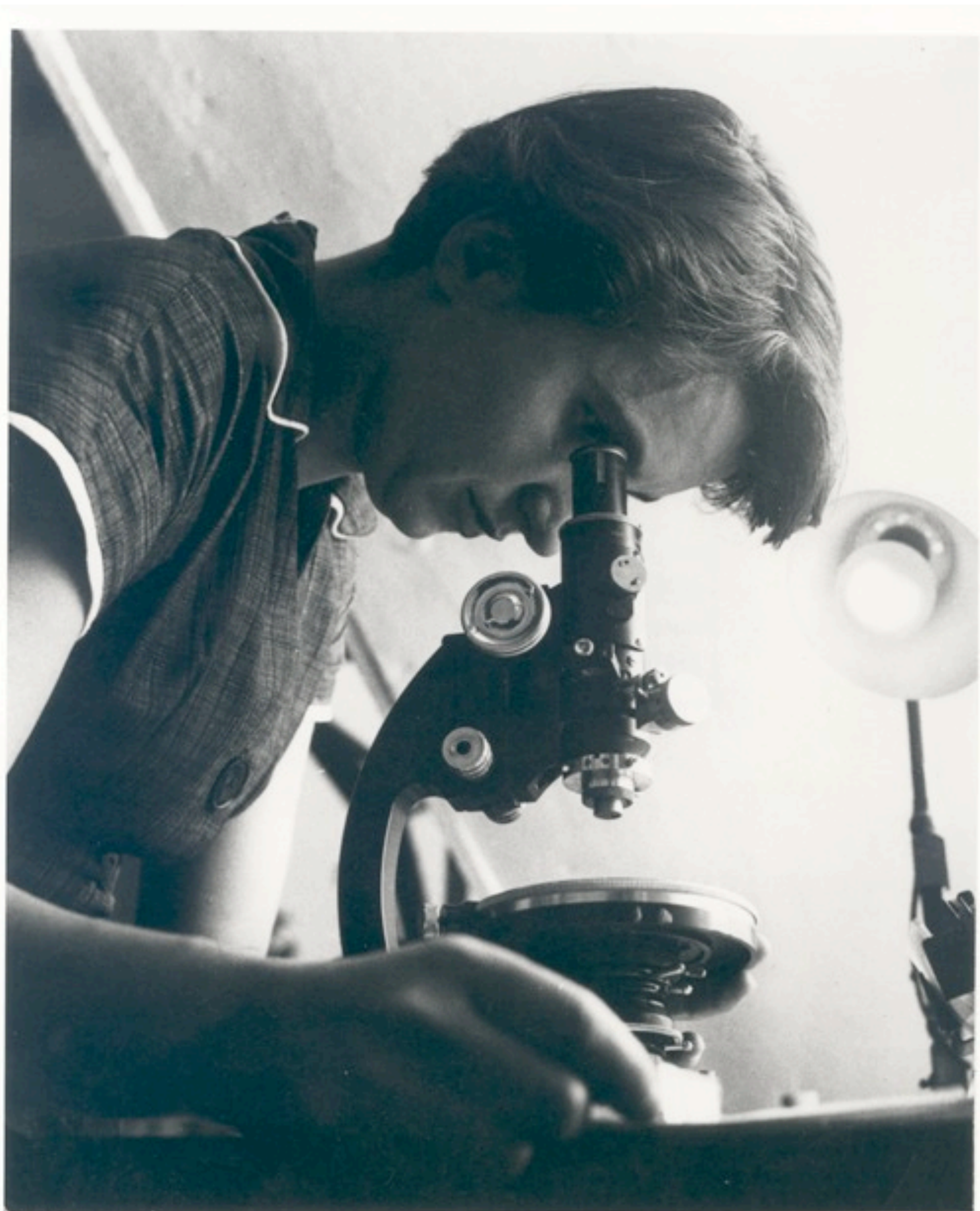
(a) An α helix in a protein

Rosalind Franklin pracująca w laboratorium Maurice'a Wilkinsa uzyskała rentgenowski obraz dyfrakcyjny uwodnionych włókien DNA.

Obraz dyfrakcyjny dostarcza informacji dotyczącej krystalicznej struktury cząsteczki, a z tego można wnioskować o ułożeniu atomów w przestrzeni

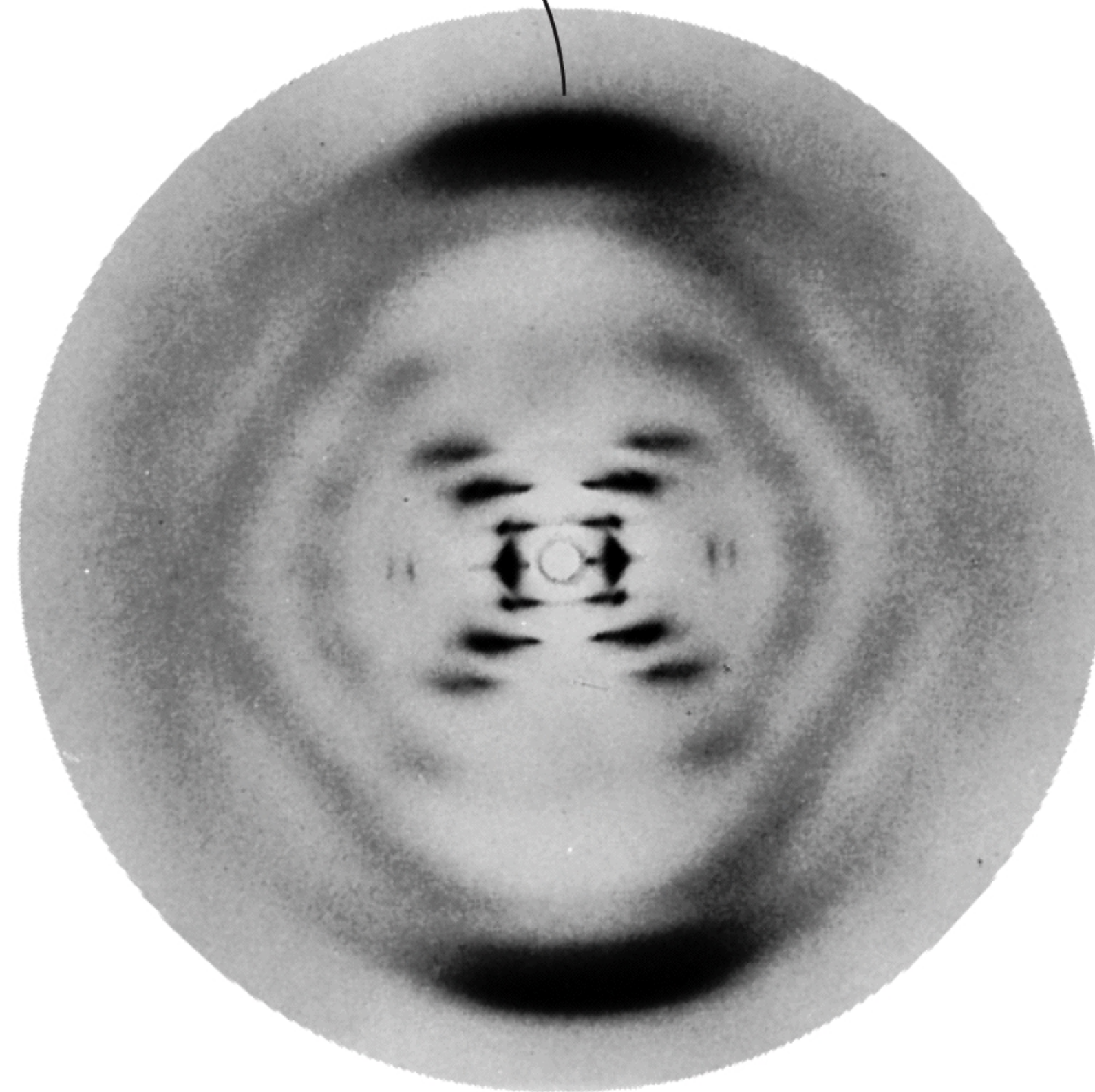
Rosalind Franklin pracująca w laboratorium Maurice'a Wilkinsa uzyskała rentgenowski obraz dyfrakcyjny uwodnionych włókien DNA.

Obraz dyfrakcyjny dostarcza informacji dotyczącej krystalicznej struktury cząsteczki, a z tego można wnioskować o ułożeniu atomów w przestrzeni

Obraz dyfrakcyjny uwodnionych włókien DNA uzyskany przez Rosalind Franklin

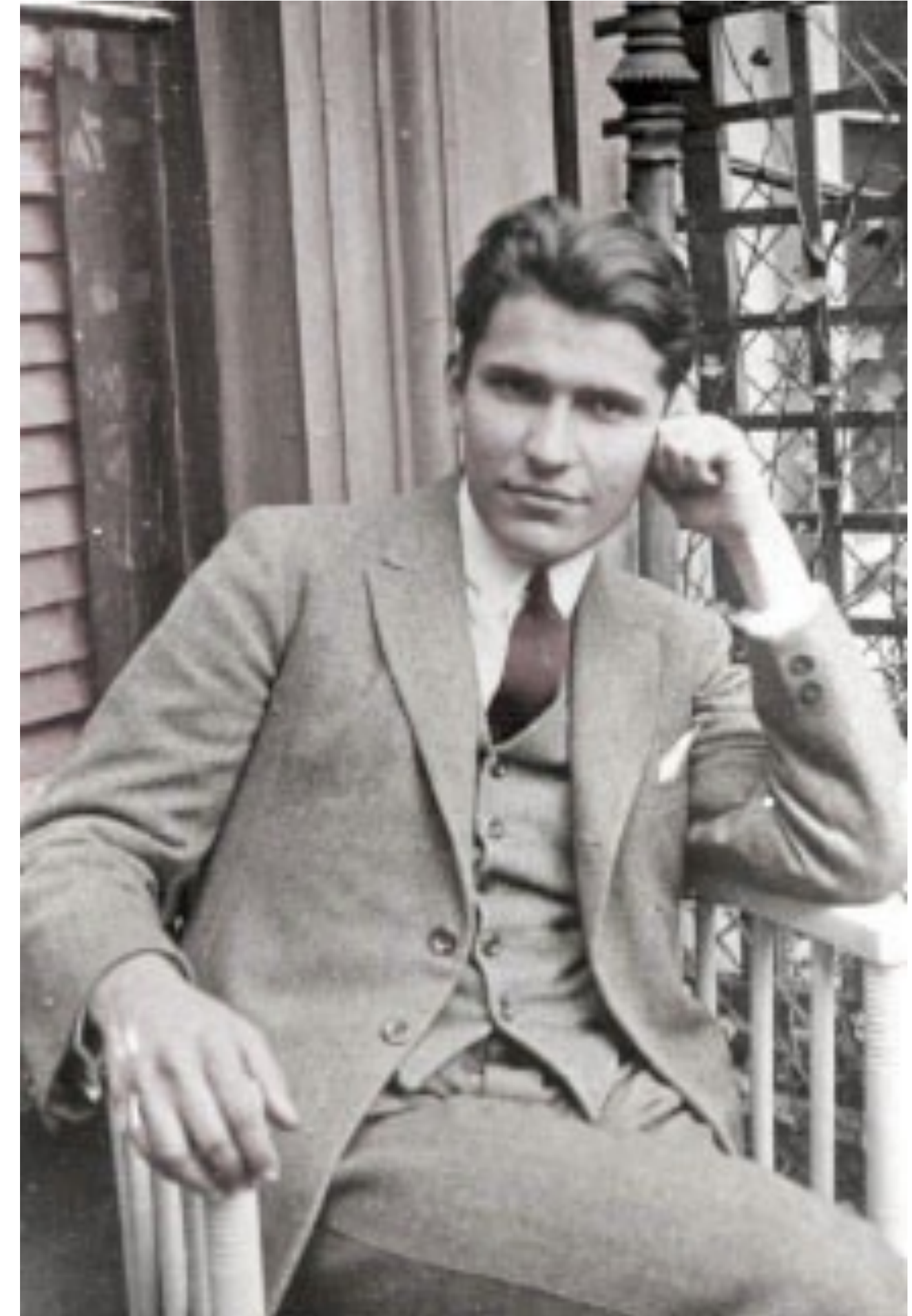
3.4-Å spacing

Doświadczenie Erwina Chargaffa

Chargaff był pionierem technik biochemicznych służących izolacji i oczyszczaniu kwasów nukleinowych z żywych organizmów oraz oznaczaniu ich stężenia.

Wiadomo było, że DNA zawiera cztery zasady azotowe, Chargaff oznaczył ich wzajemne proporcje w różnych organizmach.

Doświadczenie Erwina Chargaffa - WYNIK

Doświadczenie Erwina Chargaffa - WYNIK

Base Content in the DNA from a Variety of Organisms*

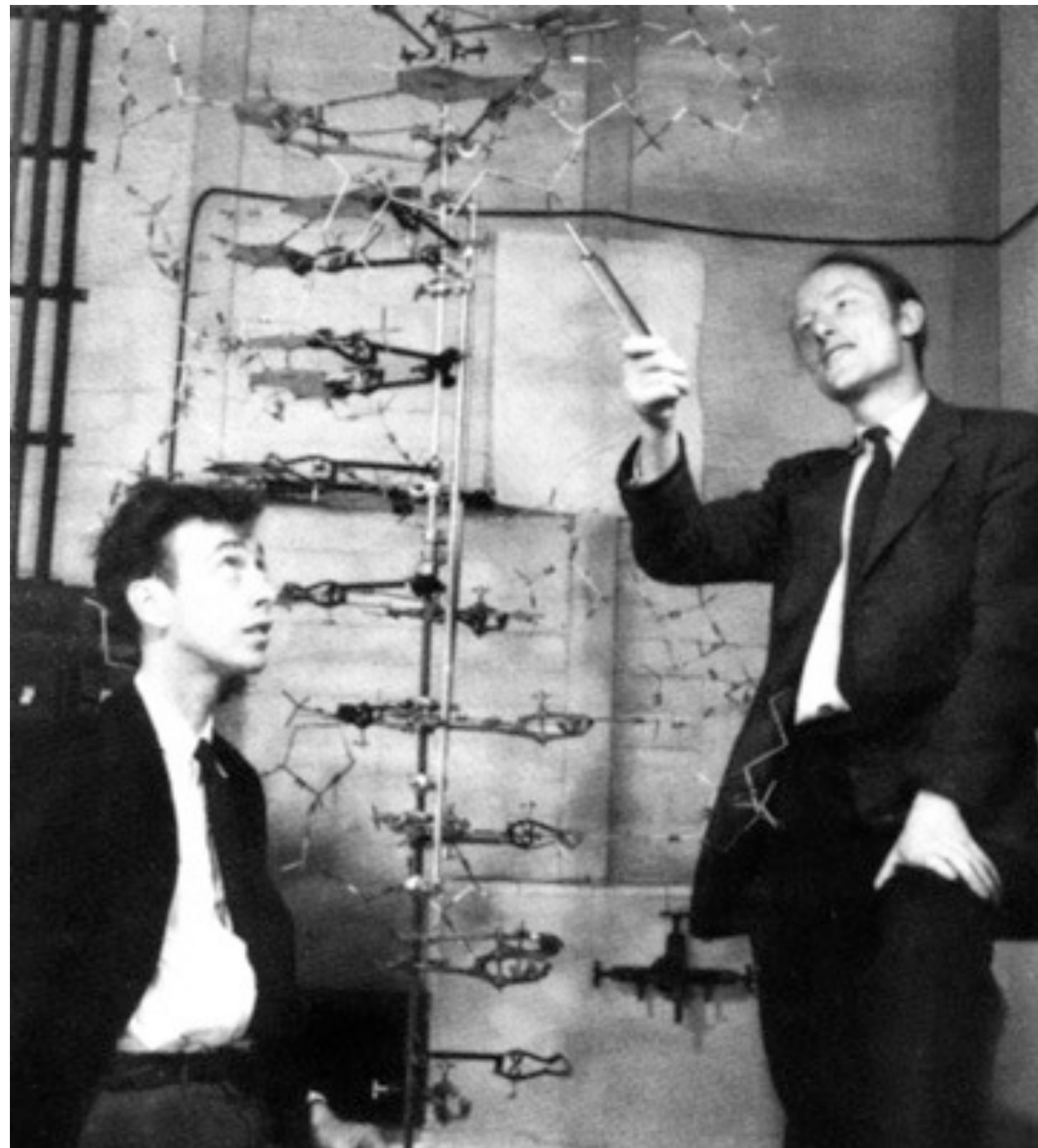
% of Bases (based on molarity)

<i>Organism</i>	<i>Adenine</i>	<i>Thymine</i>	<i>Guanine</i>	<i>Cytosine</i>
<i>Escherichia coli</i>	26.0	23.9	24.9	25.2
<i>Streptococcus pneumoniae</i> (type III)	29.8	31.6	20.5	18.0
Yeast	31.7	32.6	18.3	17.4
Turtle red blood cells	28.7	27.9	22.0	21.3
Salmon sperm	29.7	29.1	20.8	20.4
Chicken red blood cells	28.0	28.4	22.0	21.6
Human liver cells	30.3	30.3	19.5	19.9

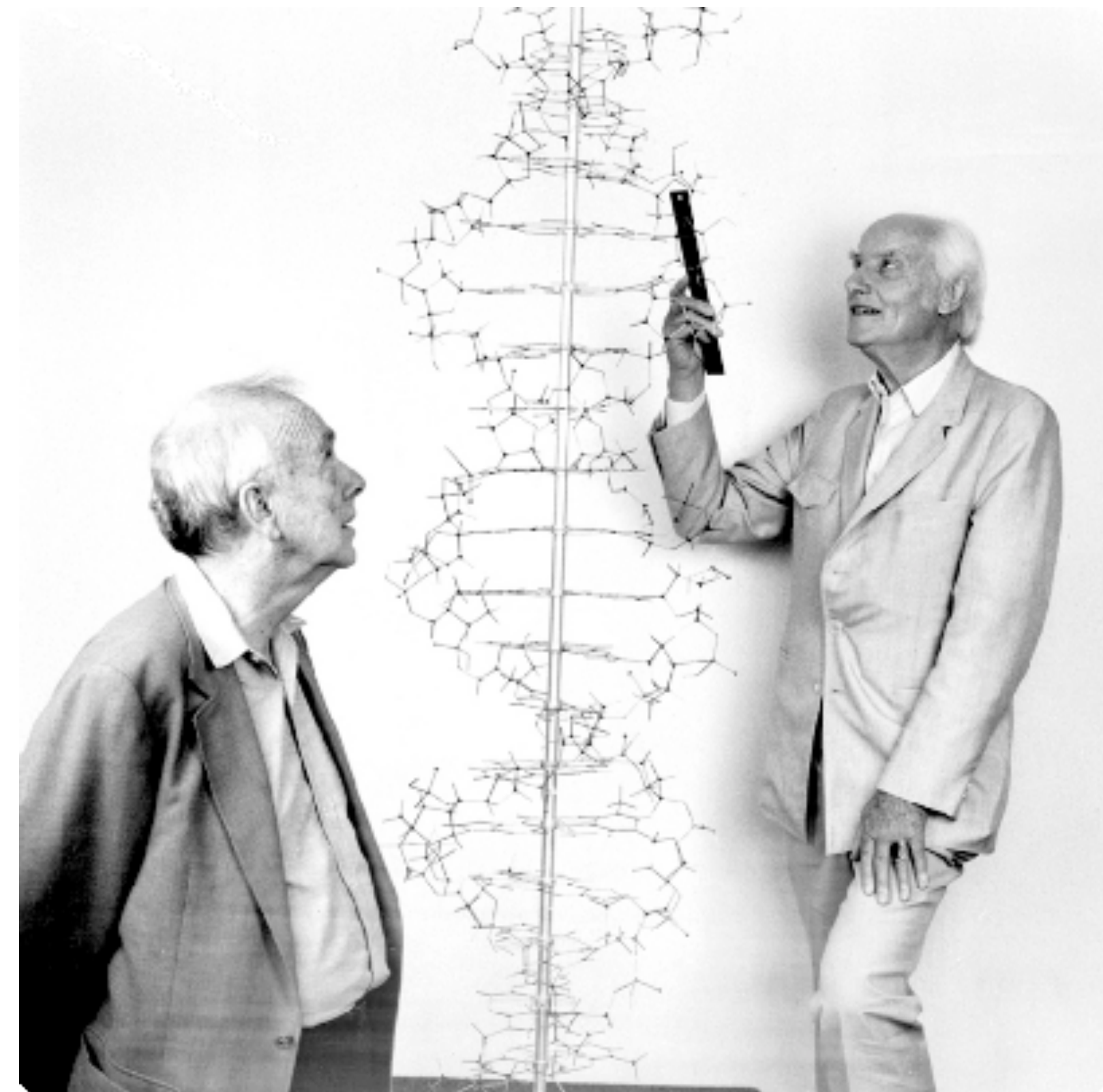
**W 1953 roku James Watson i Francis Crick ustalili strukturę DNA.
Przyczyniło się do tego kilka wcześniejszych odkryć, których autorami byli:**

- Linus Pauling
- Rosalind Franklin and Maurice Wilkins
- Erwin Chargaff

1953

2003

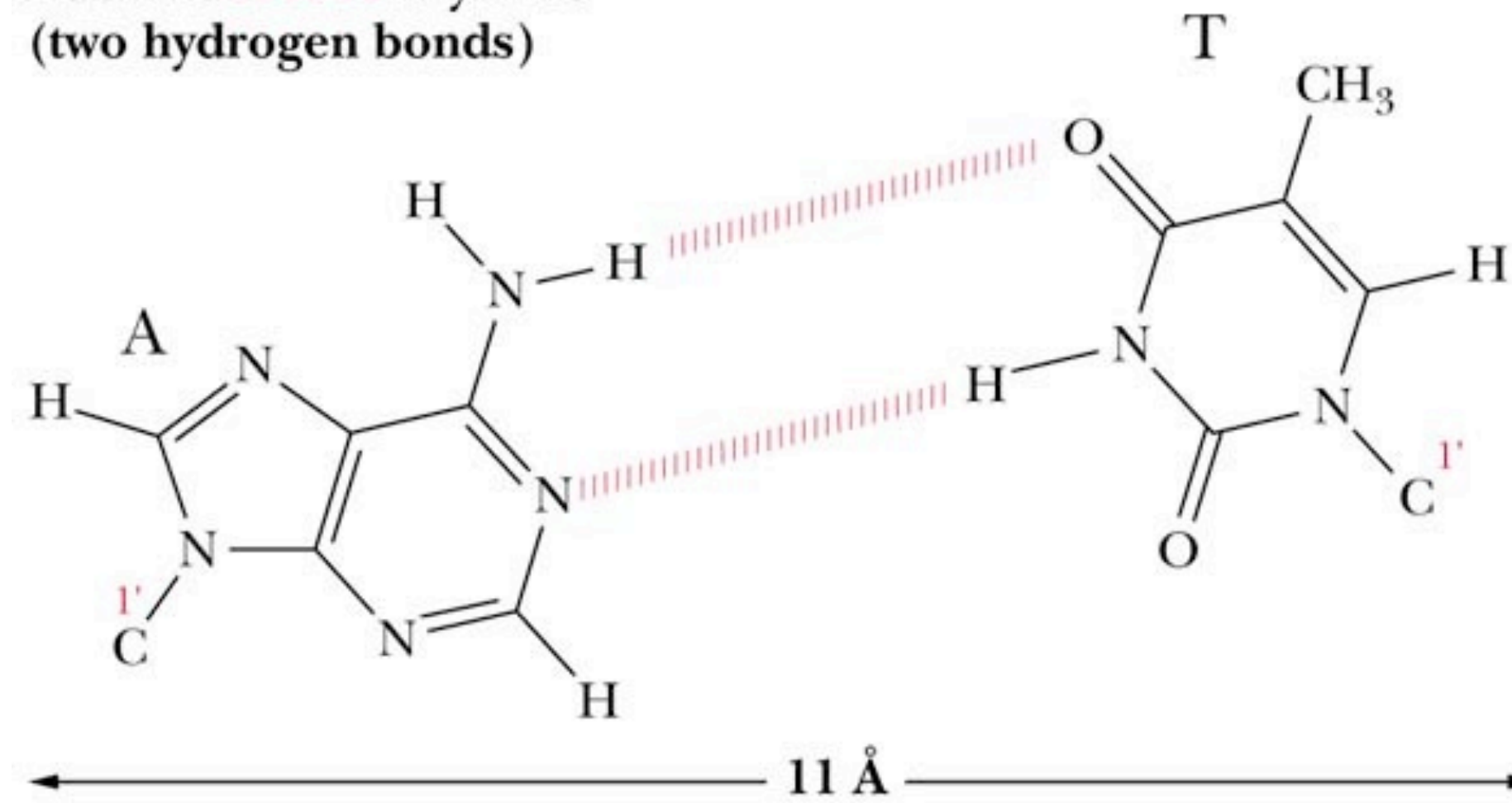

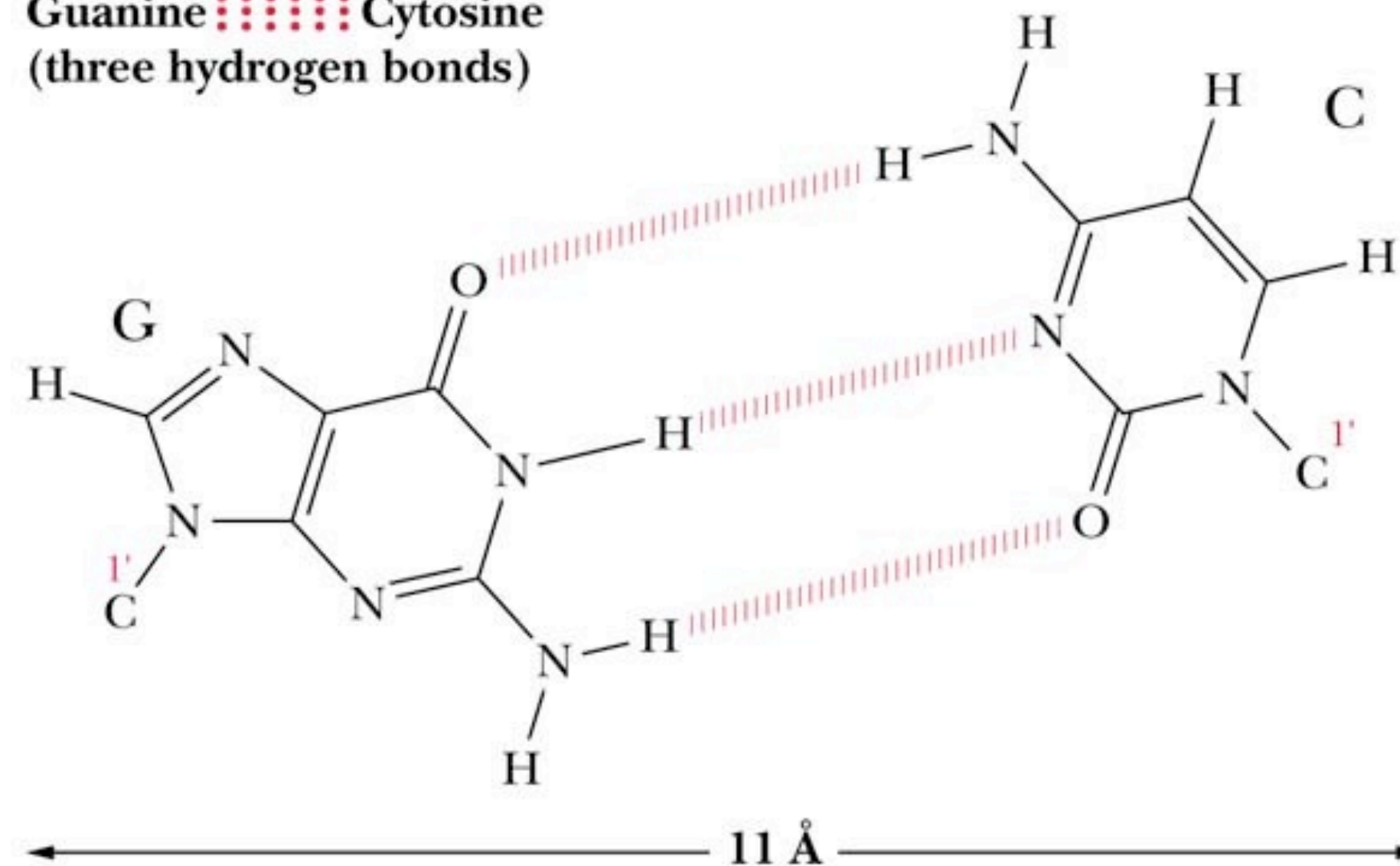
Użytek jaki Watson i Crick zrobili z doświadczenia Erwina Chargaffa

Adenine :::::Thymine
(two hydrogen bonds)

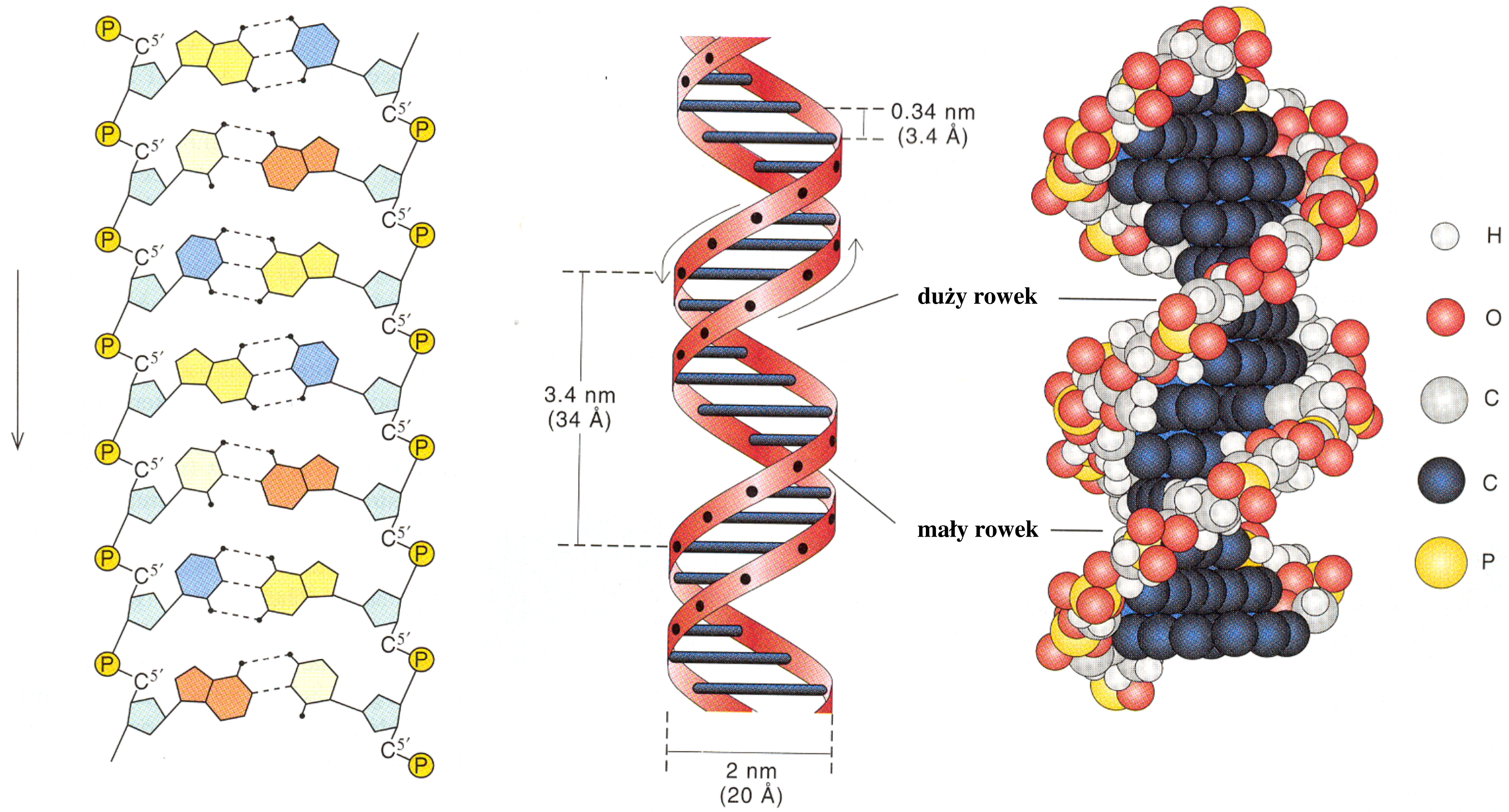
© 2003 Thomson - Wadsworth

Guanine :::::Cytosine
(three hydrogen bonds)

Struktura podwójnej helisy DNA

Nobliści z 1962 roku

**Francis Harry
Compton Crick**

**James Dewey
Watson**

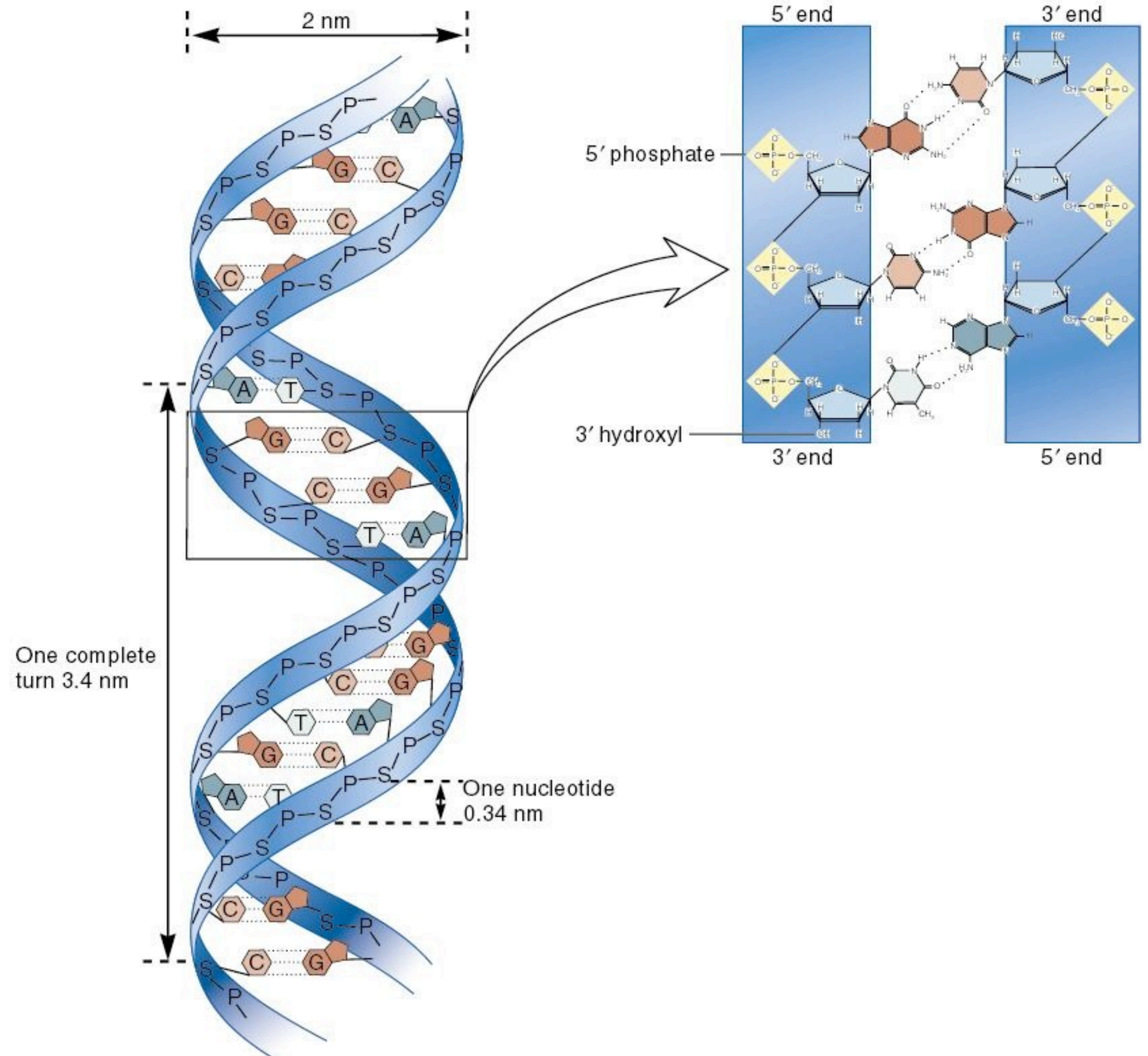
**Maurice Hugh
Frederick Wilkins**

Główne cechy struktury DNA

1. Dwie nici DNA tworzą prawoskrętną podwójną helisę.
2. Przeciwległe zasady łączą się poprzez wiązania wodorowe zgodnie z zasadą komplementarności: **A/T** i **G/C**.
3. Nici biegną antyrównoległe.
4. Na pełen obrót helisy (360°) przypada 10 par zasad.

Główne cechy struktury DNA

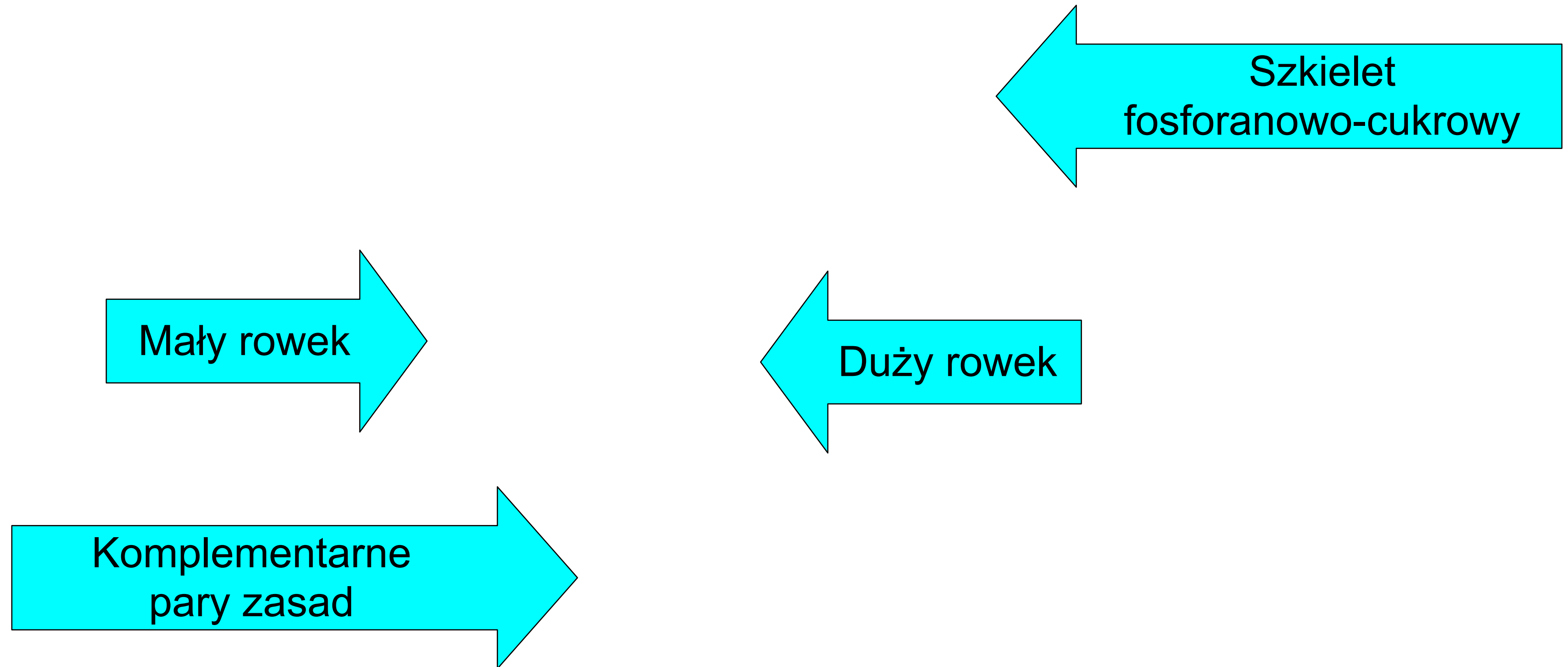
1. Dwie nici DNA tworzą prawoskrętną podwójną helisę.
2. Przeciwnieległe zasady łączą się poprzez wiązania wodorowe zgodnie z zasadą komplementarności: **A/T** i **G/C**.
3. Nici biegną antyrównoległe.
4. Na pełen obrót helisy (360°) przypada 10 par zasad.

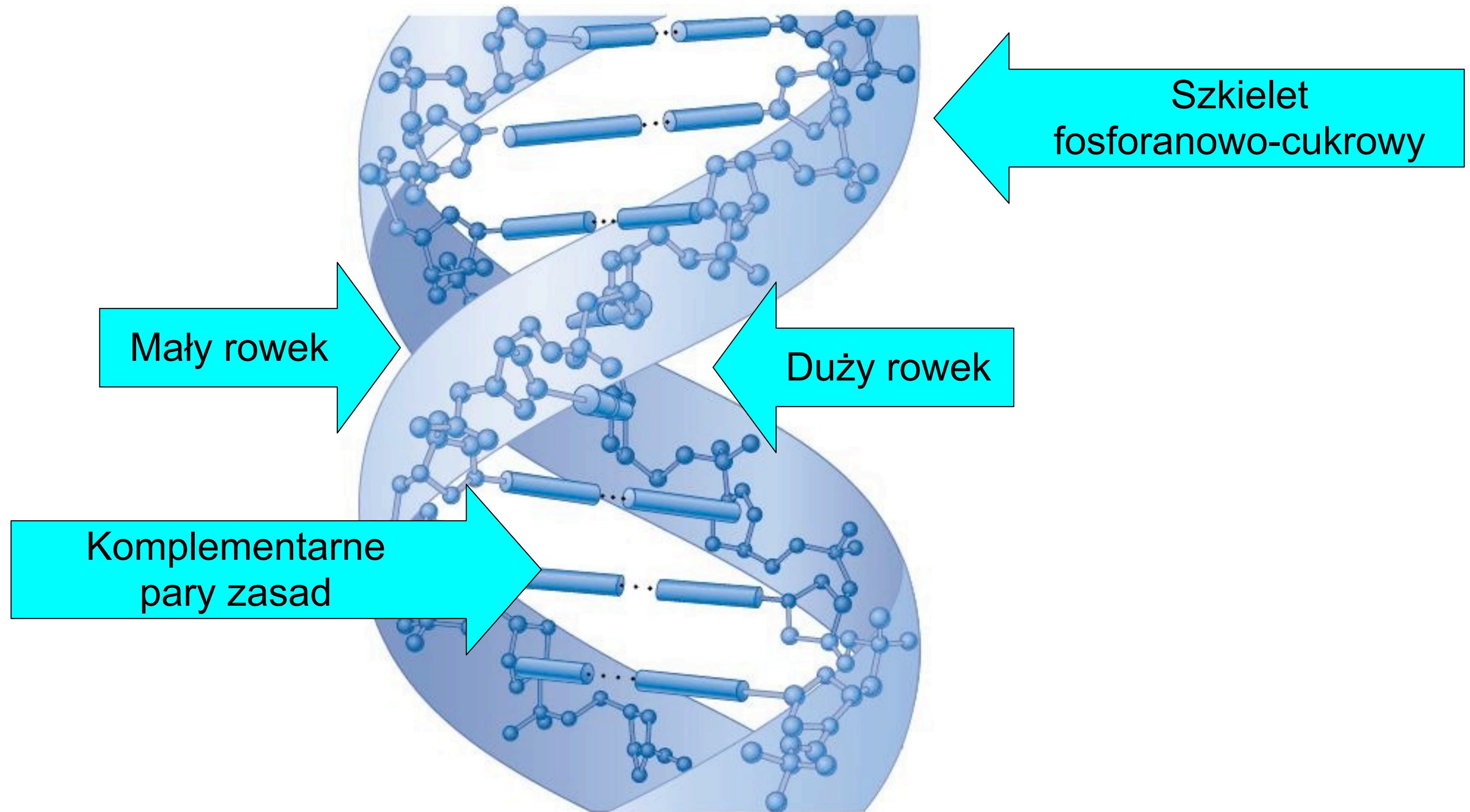

© 2003 Thomson - Wadsworth

Główne cechy struktury DNA

Główne cechy struktury DNA

(a) Ball-and-stick model of DNA

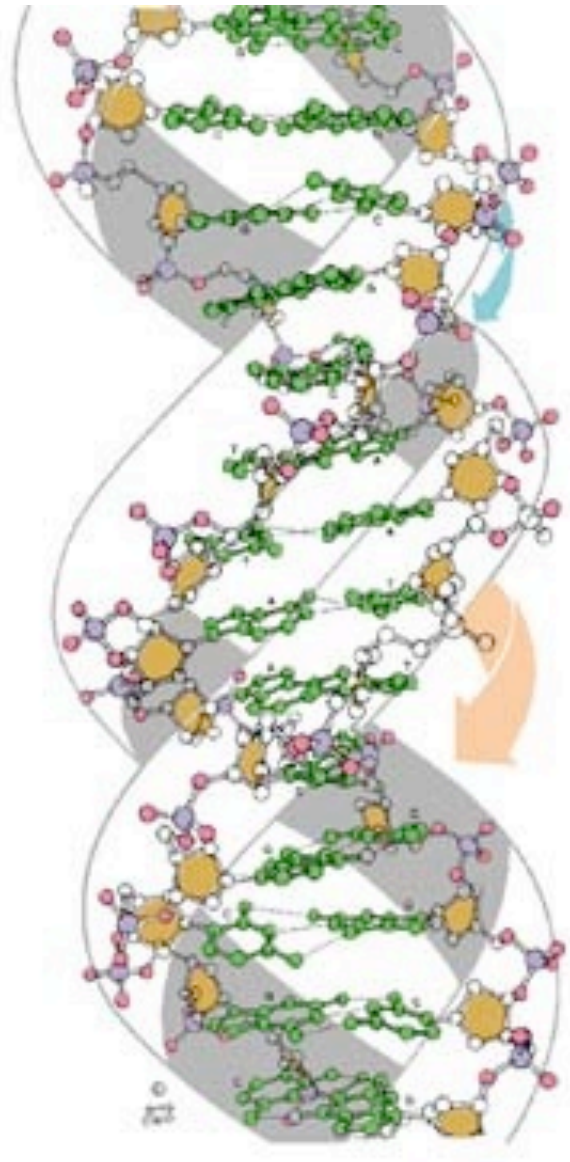

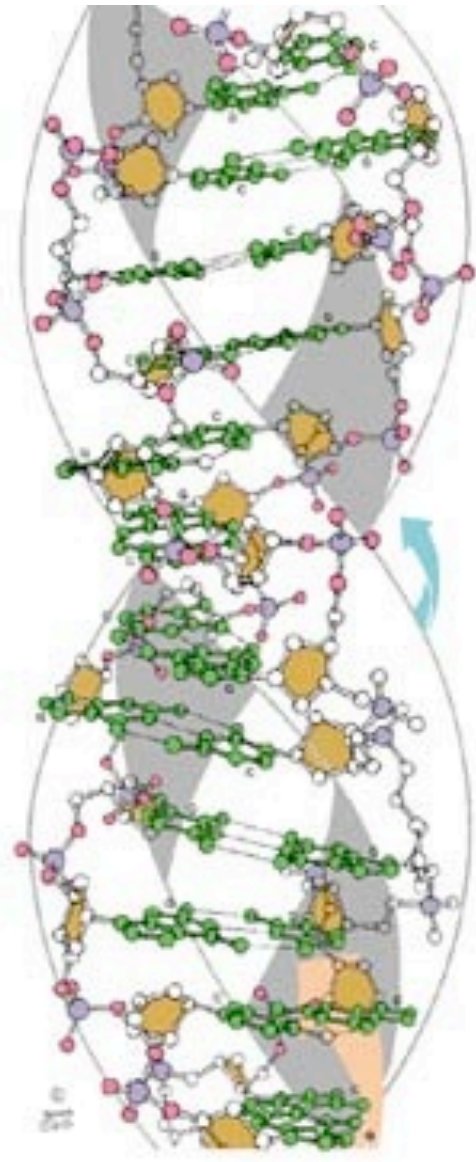
HHMI

A
DNA

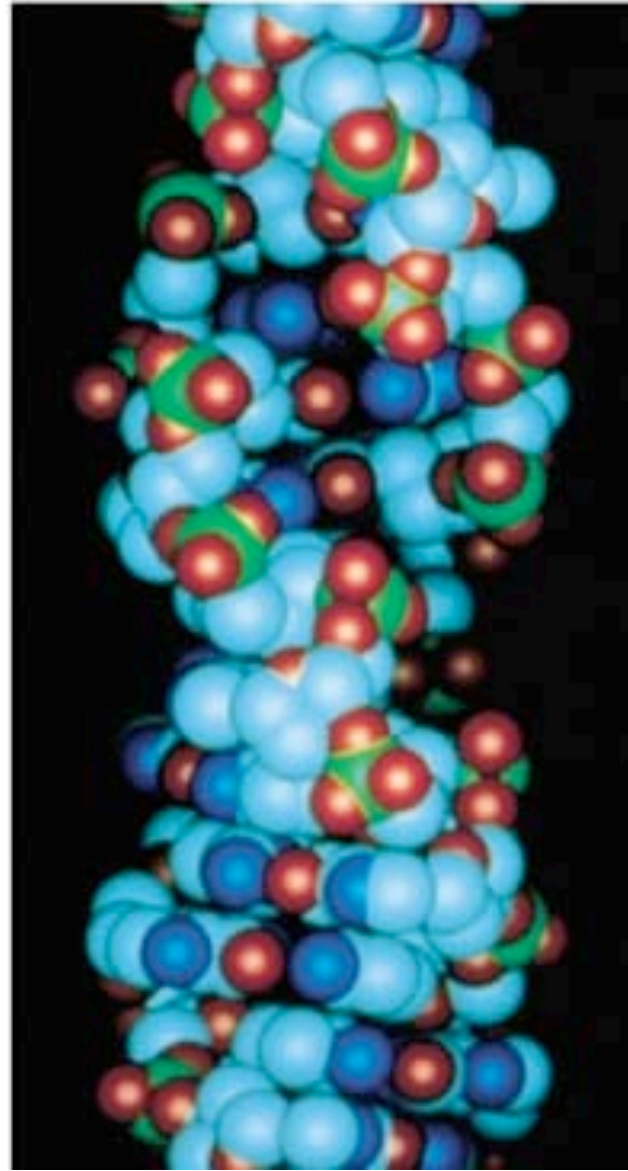
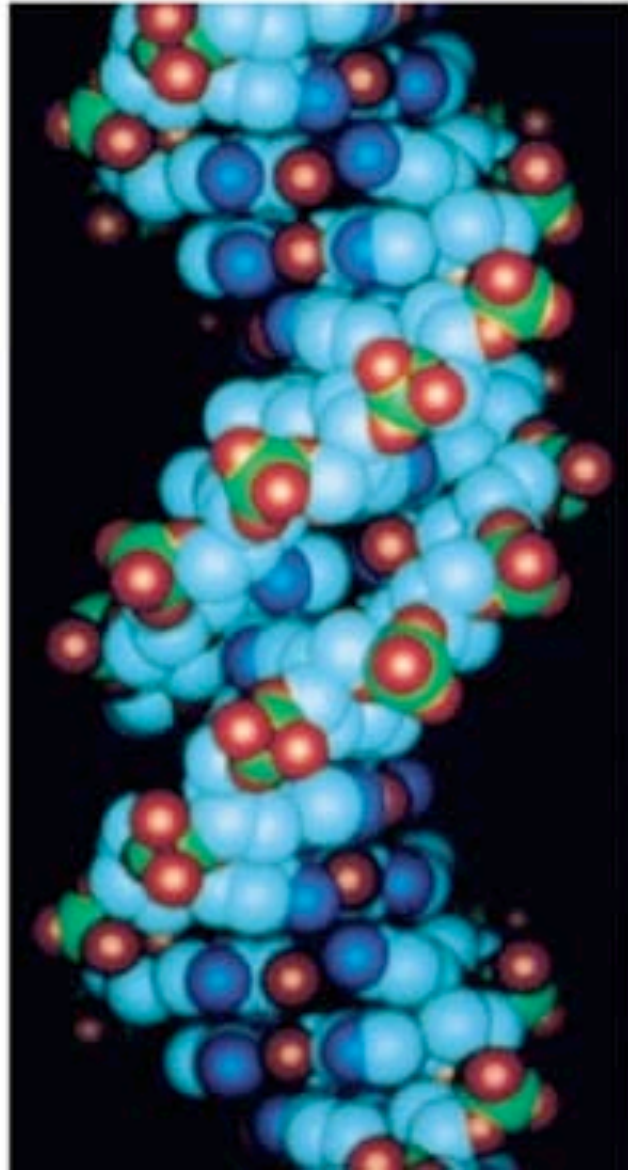
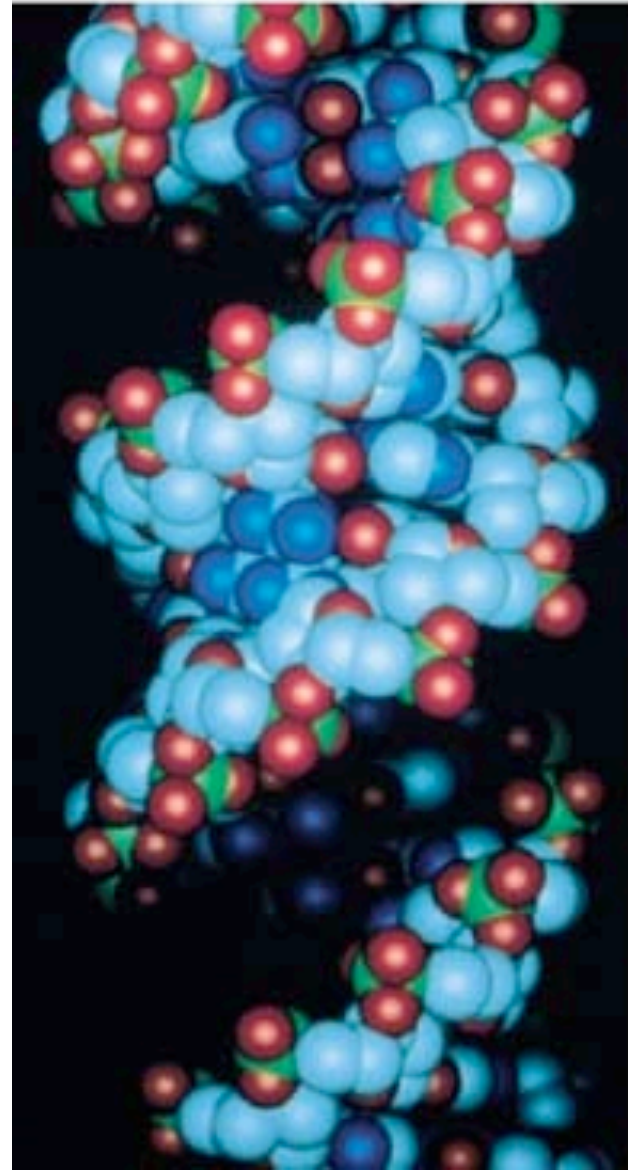

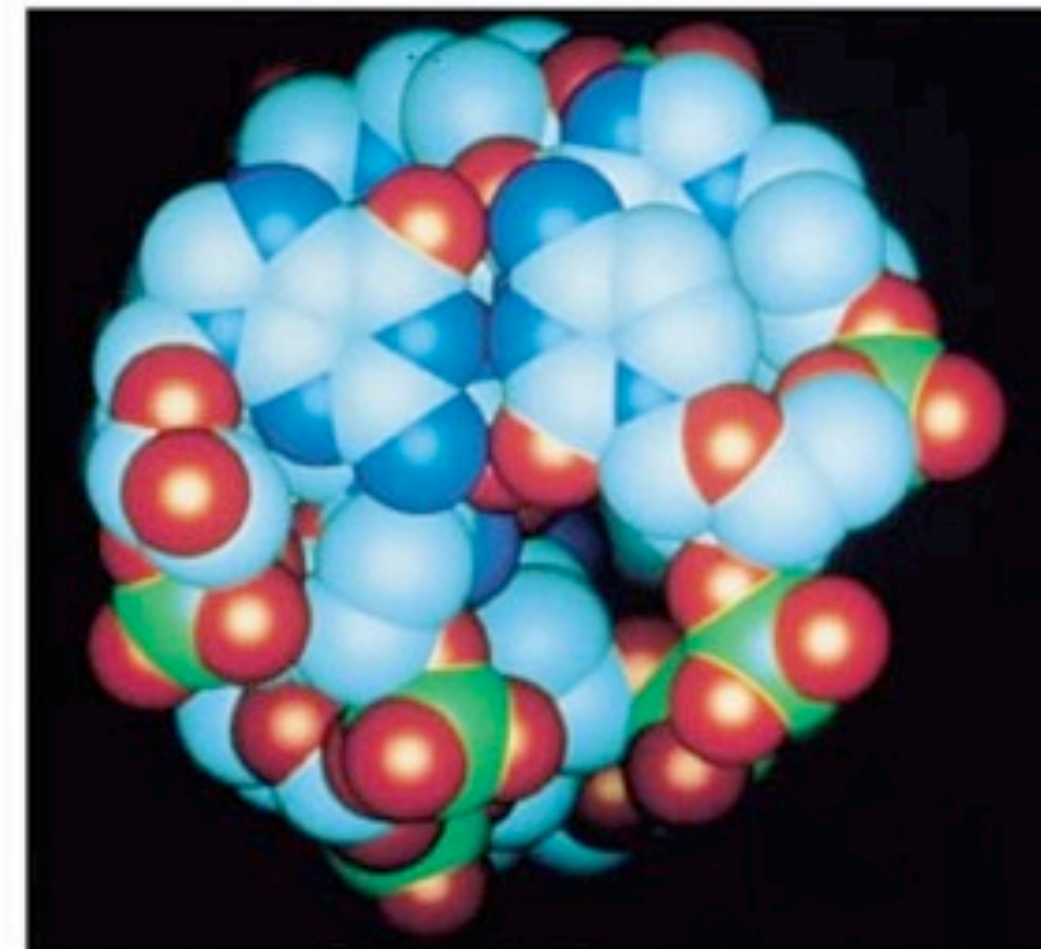
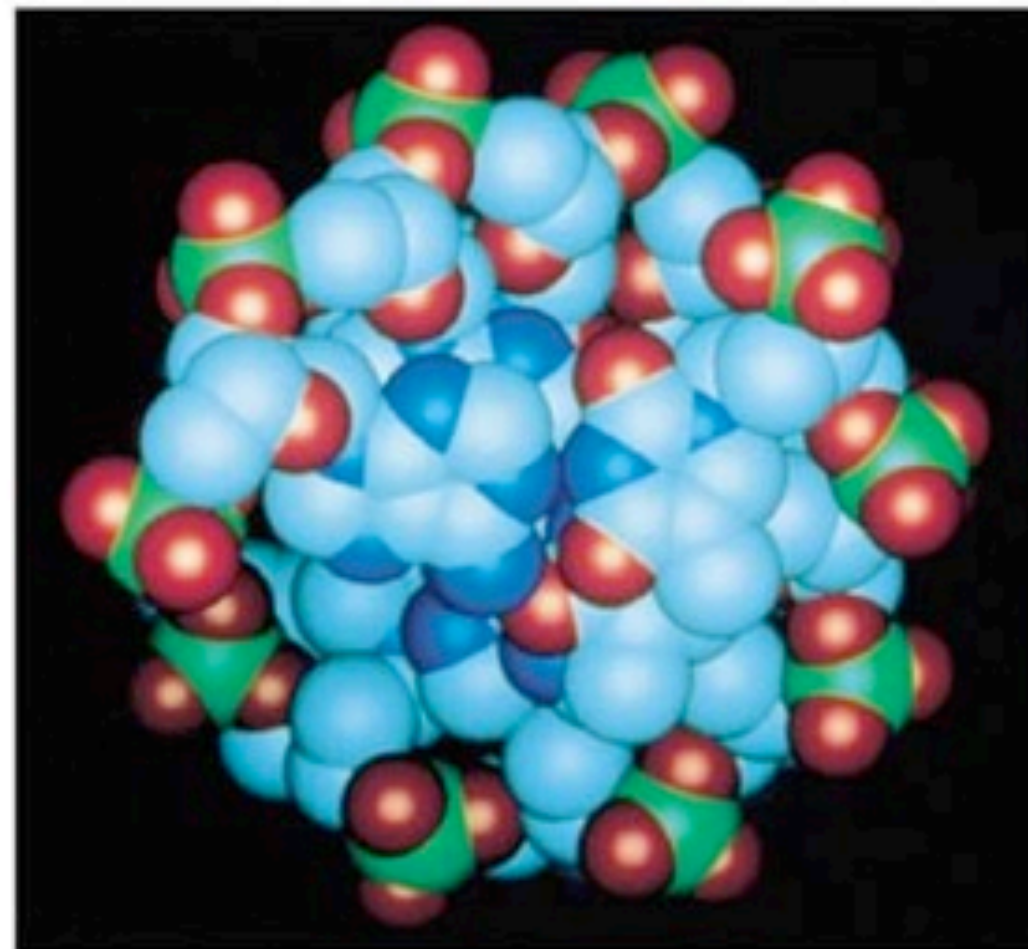
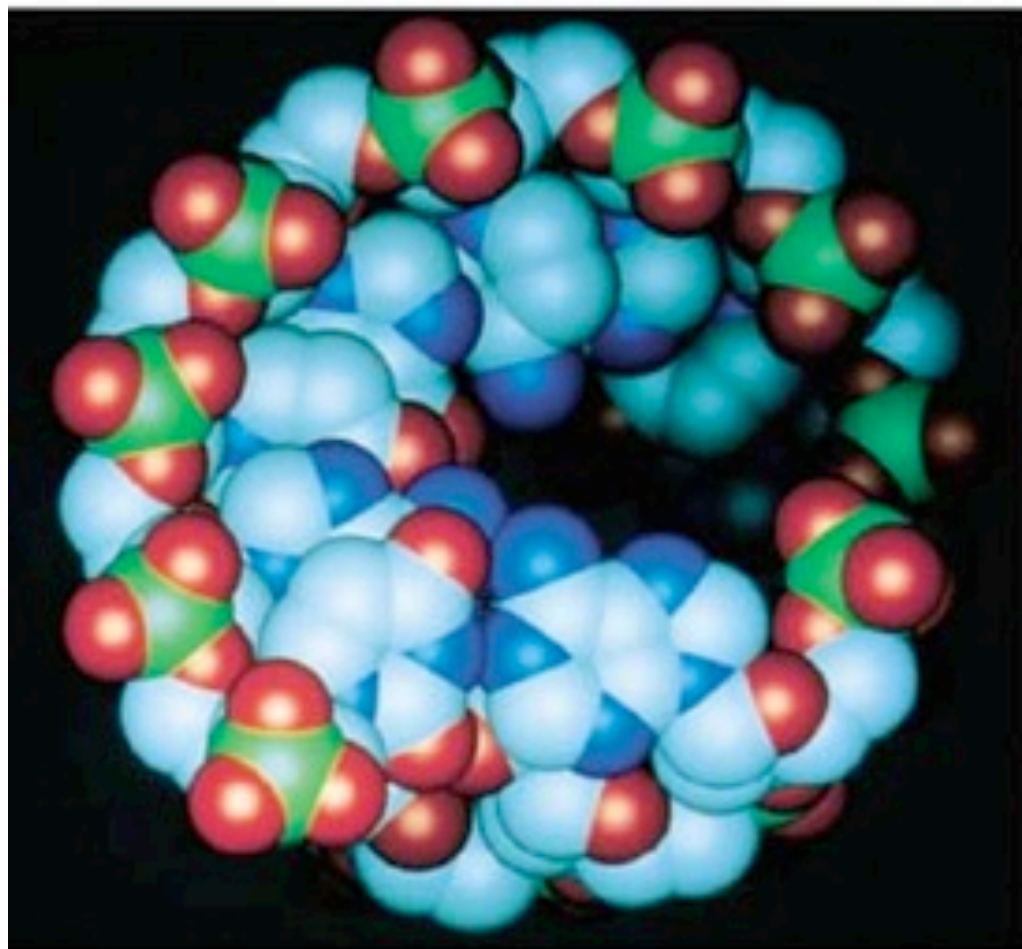
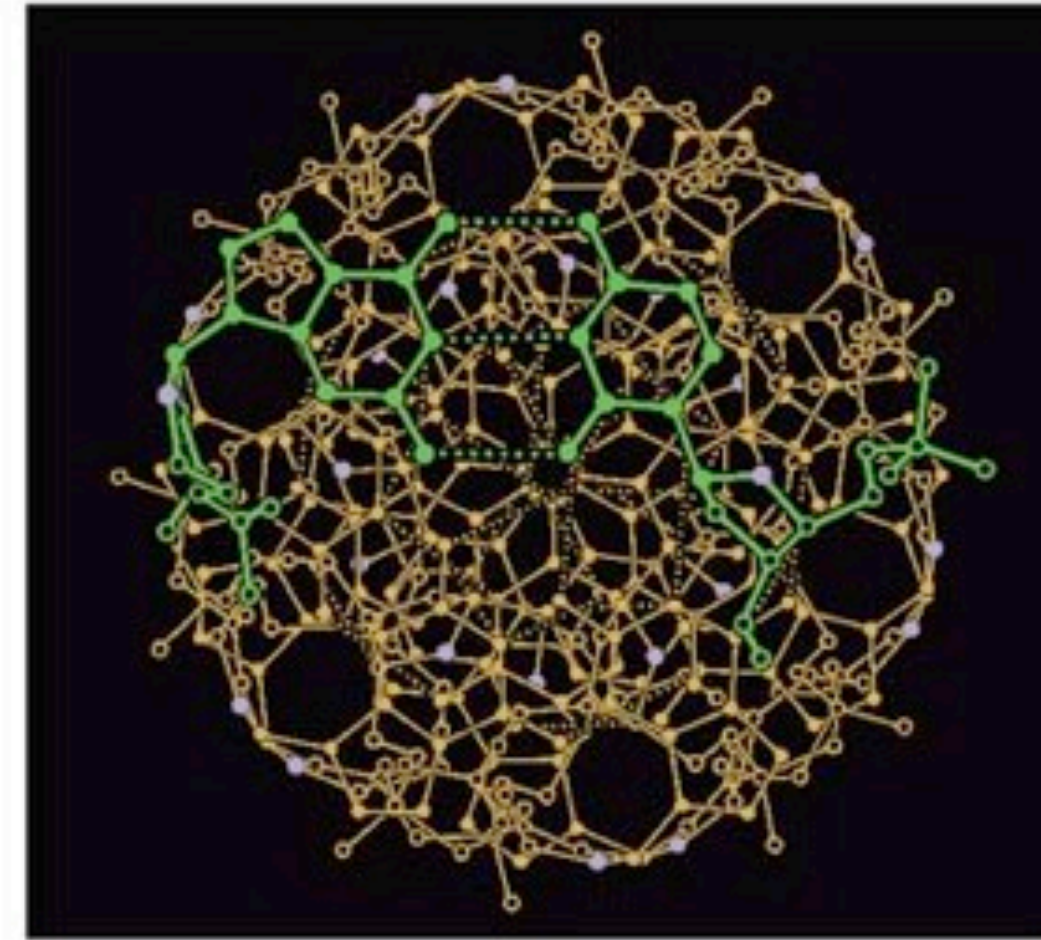
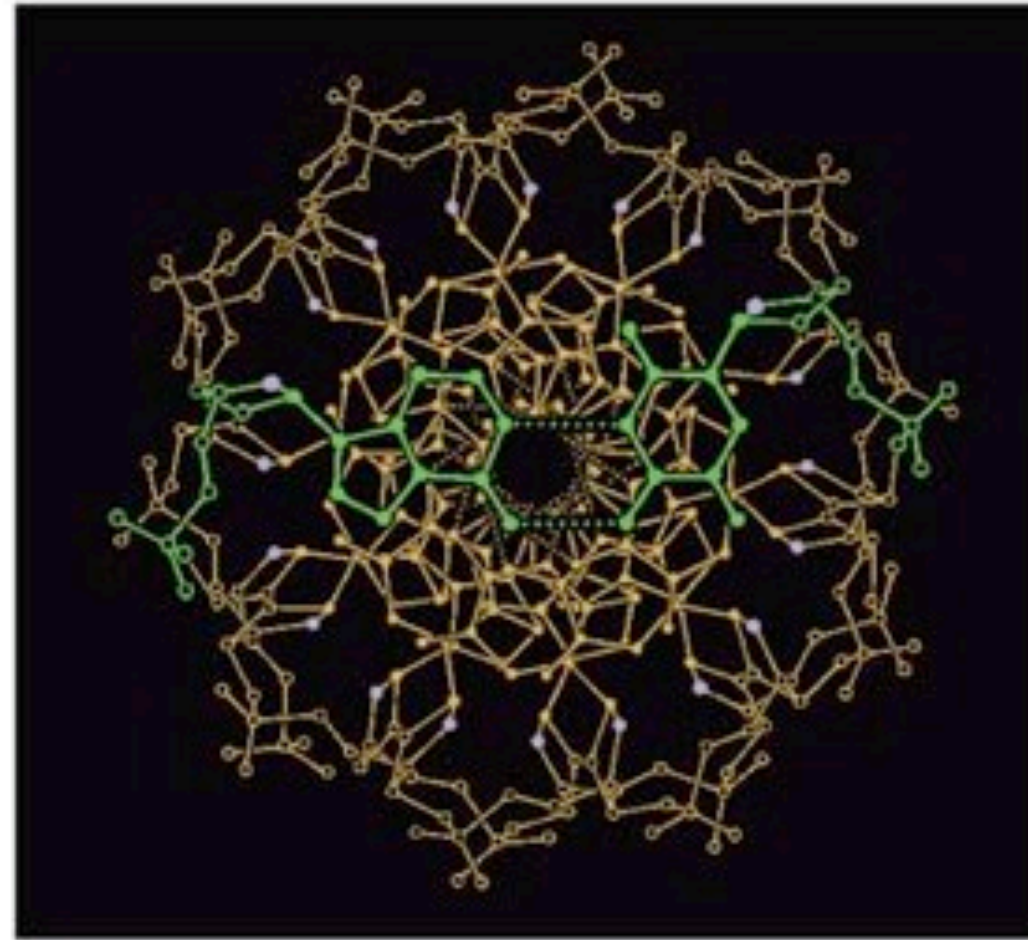
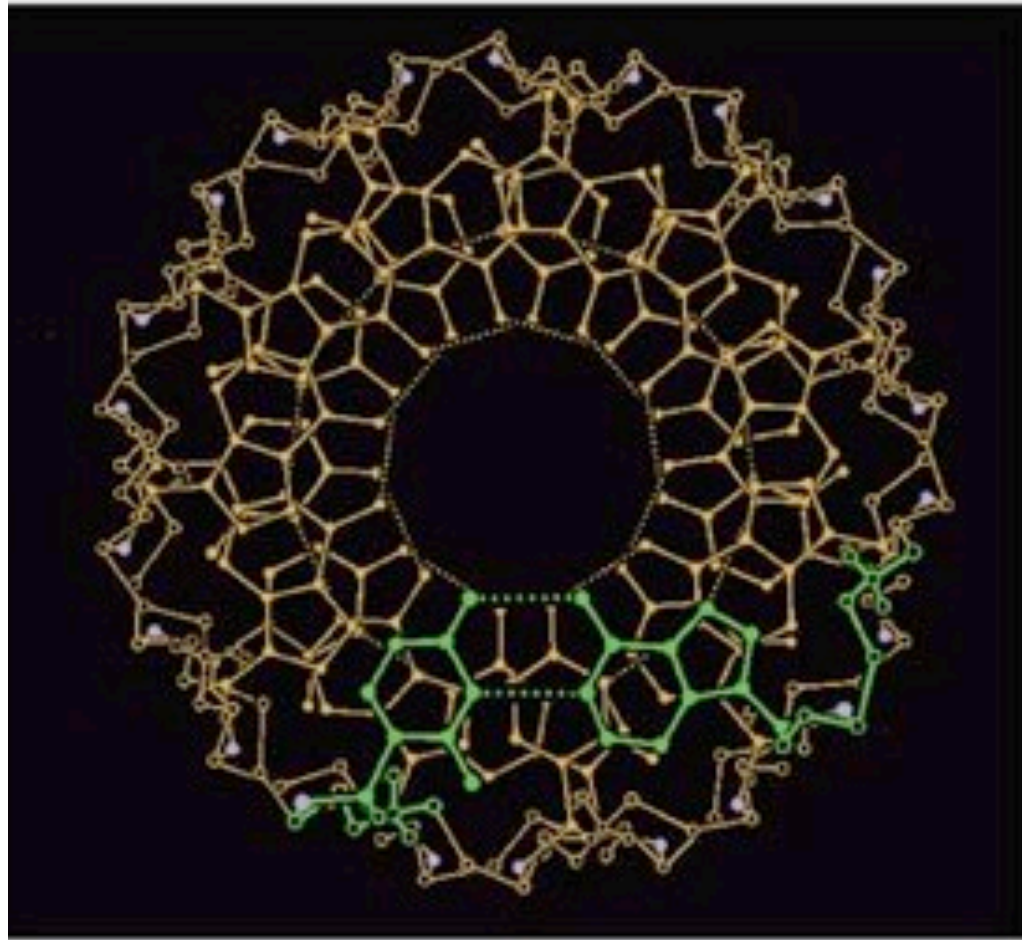
B
DNA

Z
DNA

© 2003 Thomson - Wadsworth

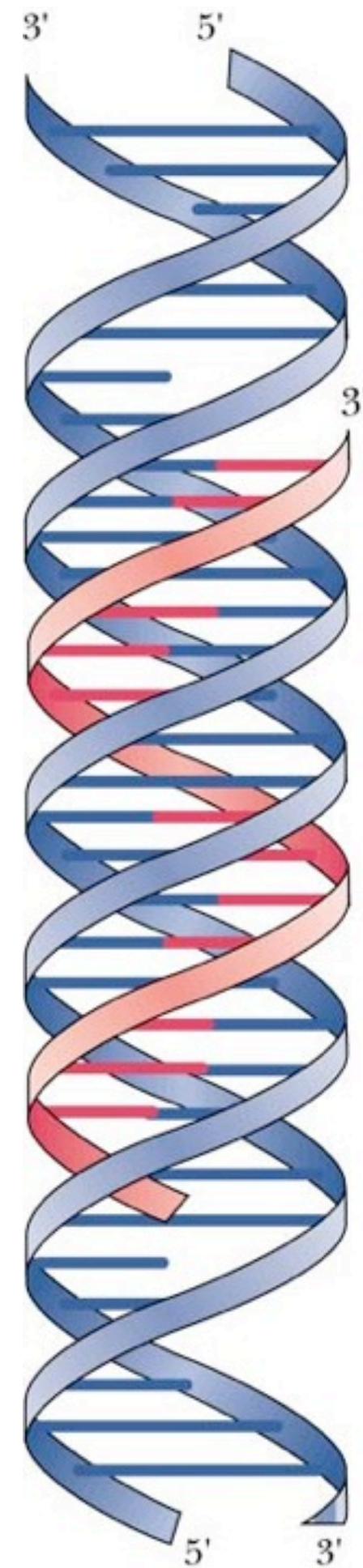

A
DNA

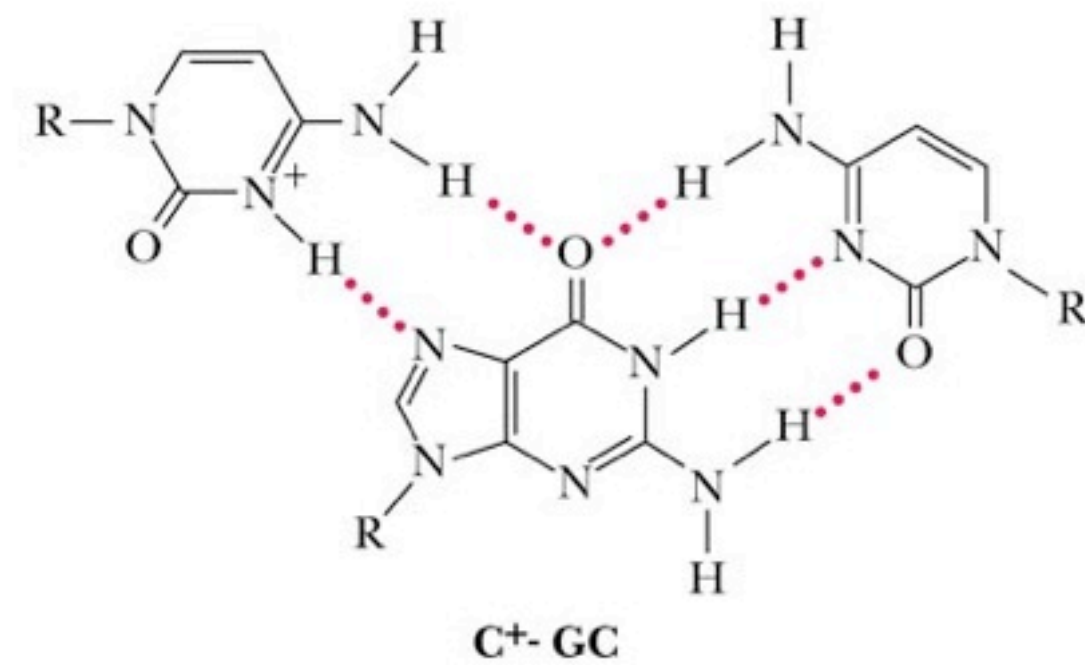
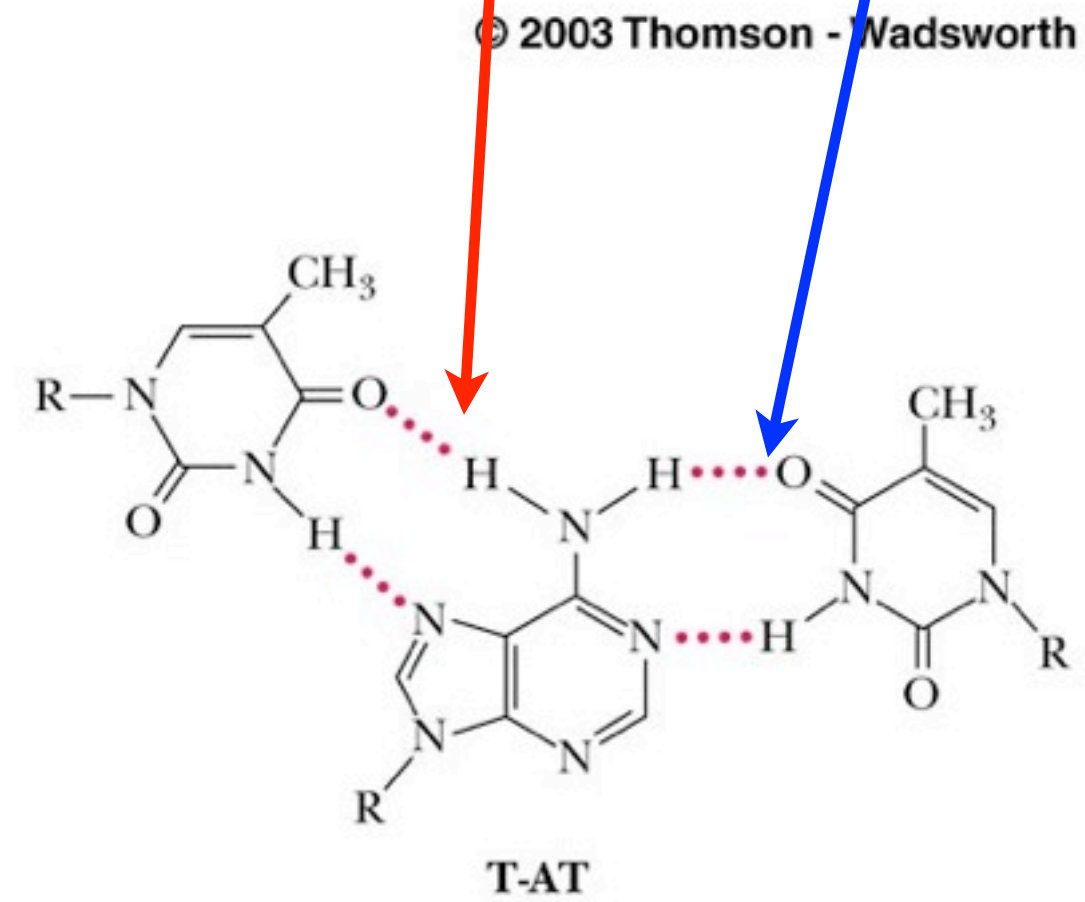
B
DNA

Z
DNA

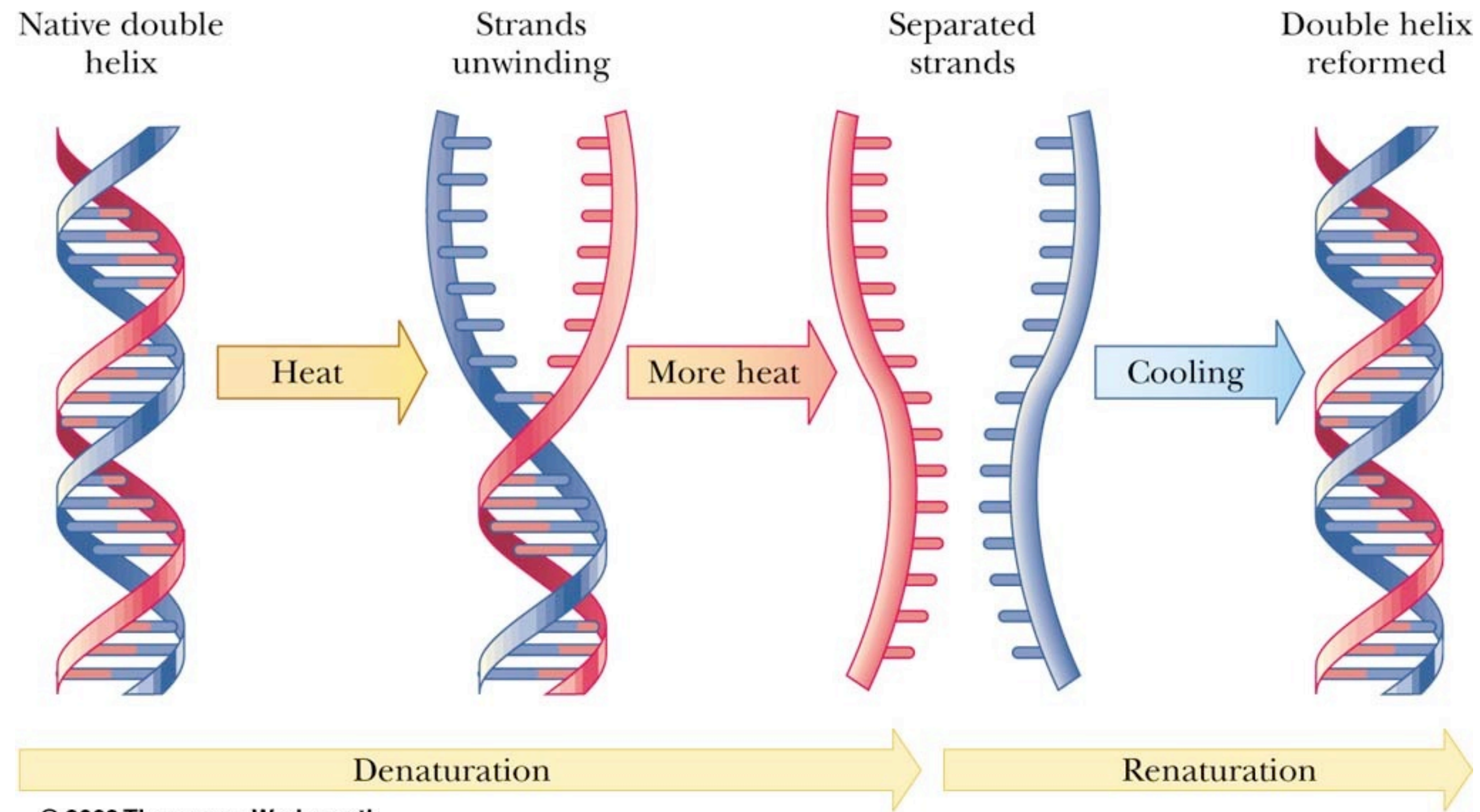
Potrójna helisa pary zasad Watsona-Cricka i dodatkowo Hoogsteena

3' 5'
 T—A
 G—C
 C—G
 C—G
 T—A
 A—T
 G—C
 3' G—C
 *T• A—T
 T• A—T
 T• A—T
 T• A—T
 T• A—T
 C• G—C
 T• A—T
 T• A—T
 T• A—T
 C+ G—C
 T• A—T
 T• A—T
 T• A—T
 C+ G—C
 T• A—T
 T• A—T
 *T• A—T
 5' G—C
 G—C
 C—G
 C—G
 C—G
 C—G
 A—T
 G—C
 5' 3'

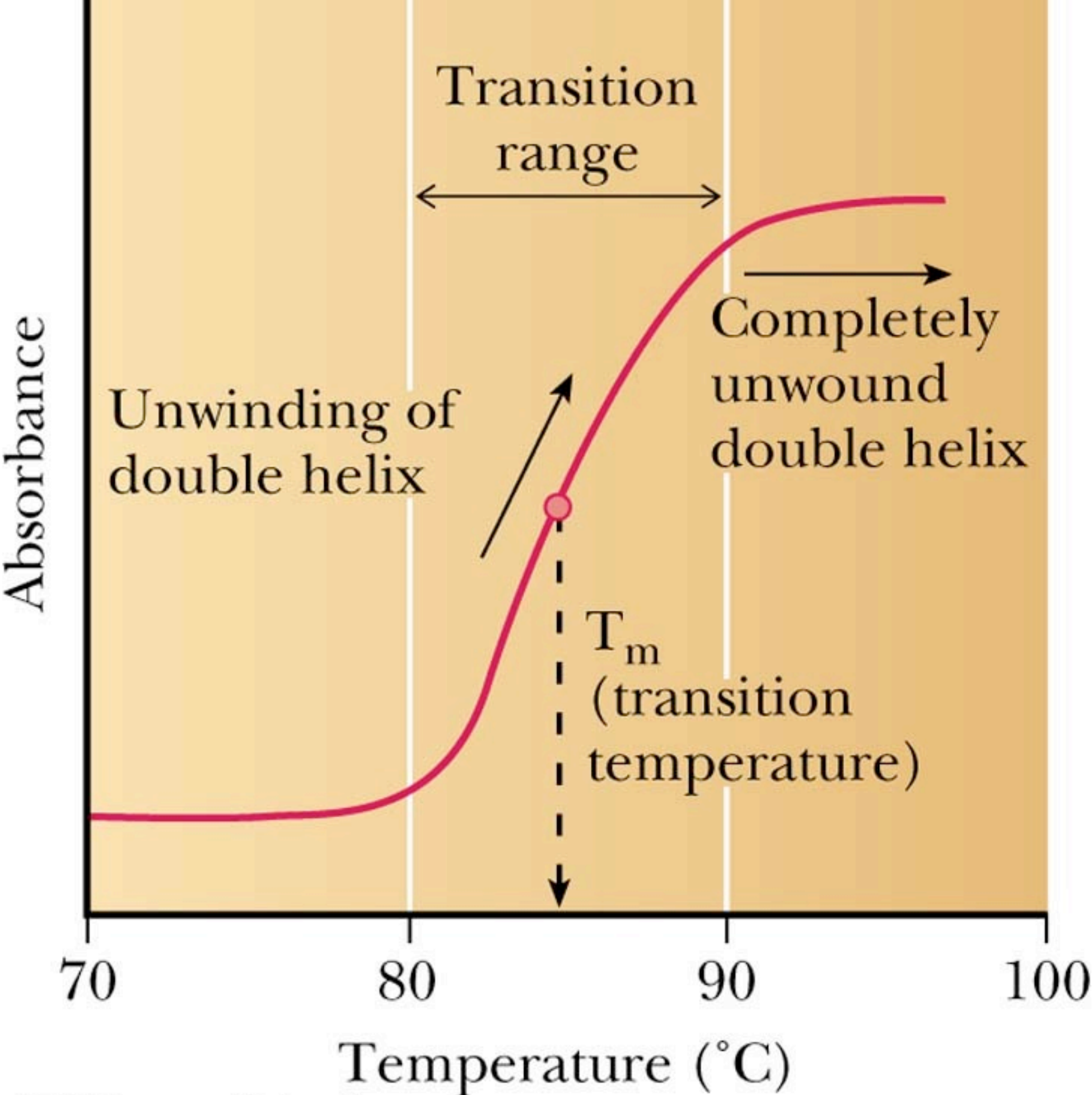

Denaturacija - renaturacija DNA

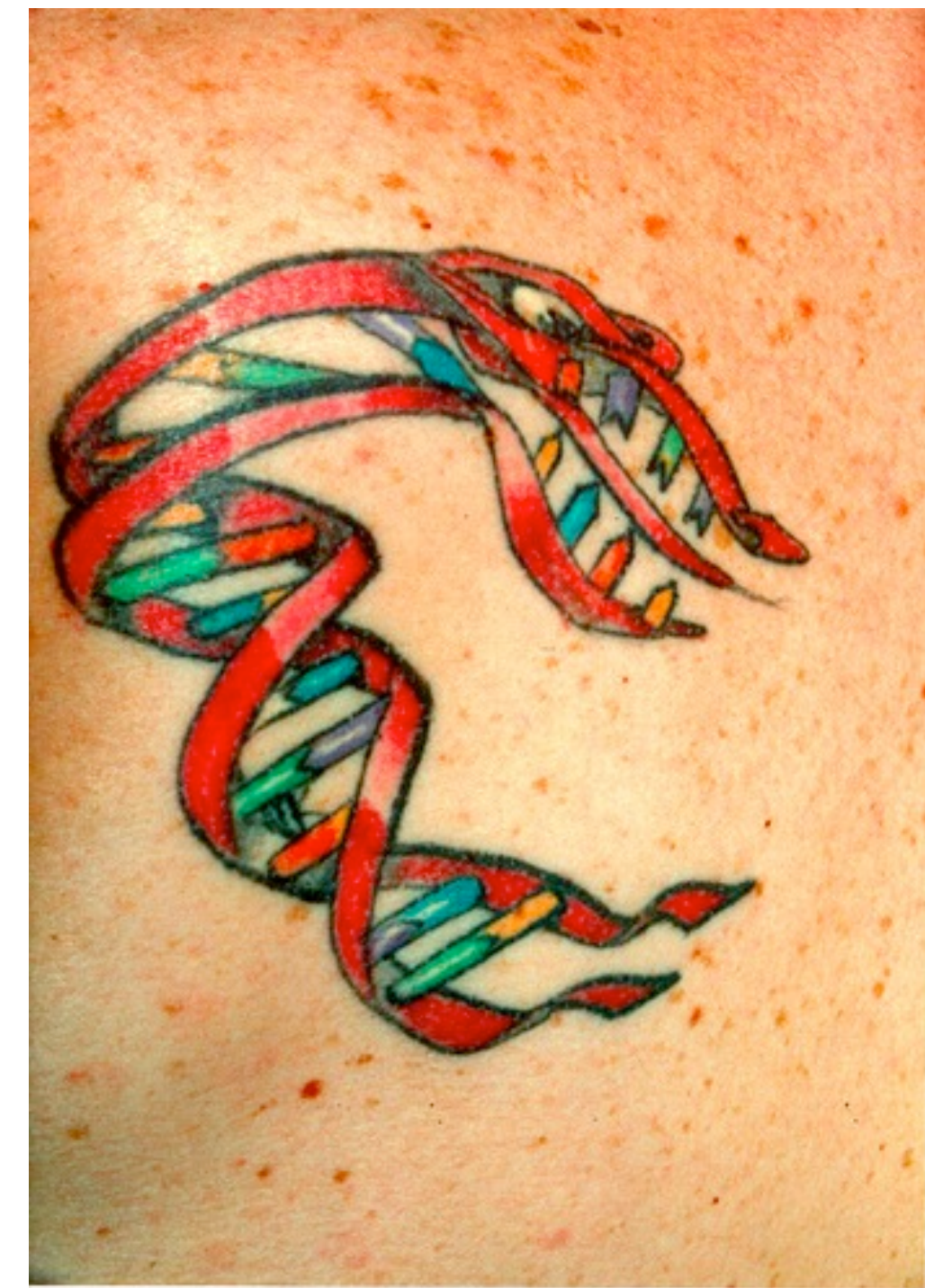
© 2003 Thomson - Wadsworth

Denaturacija DNA

© 2003 Thomson - Wadsworth

DNA w sztuce

Struktura RNA

Struktura RNA

- Pierwszorzędowa struktura RNA jest identyczna ze strukturą nici DNA

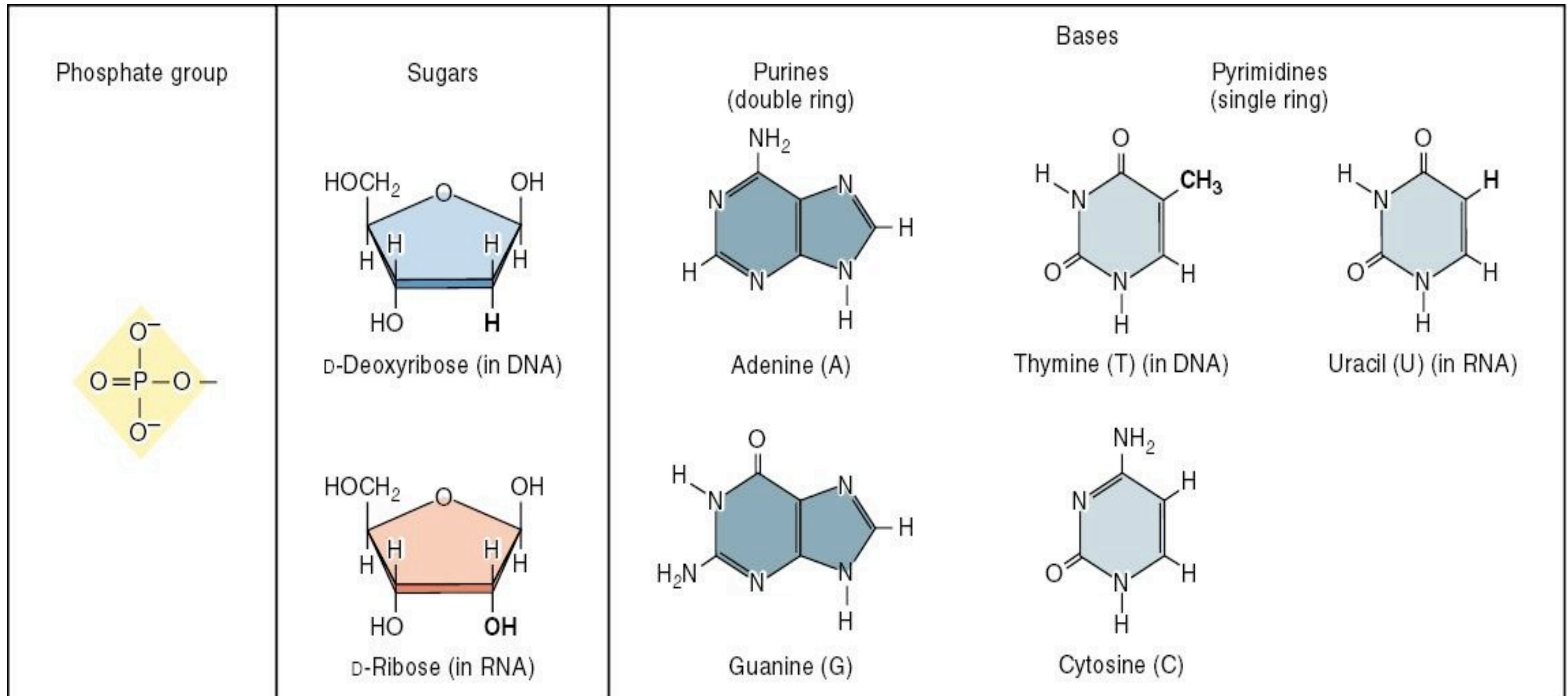
Struktura RNA

- Pierwszorzędowa struktura RNA jest identyczna ze strukturą nici DNA
- Cząsteczka RNA zawiera zwykle od kilkuset do kilku tysięcy nukleotydów

Struktura RNA

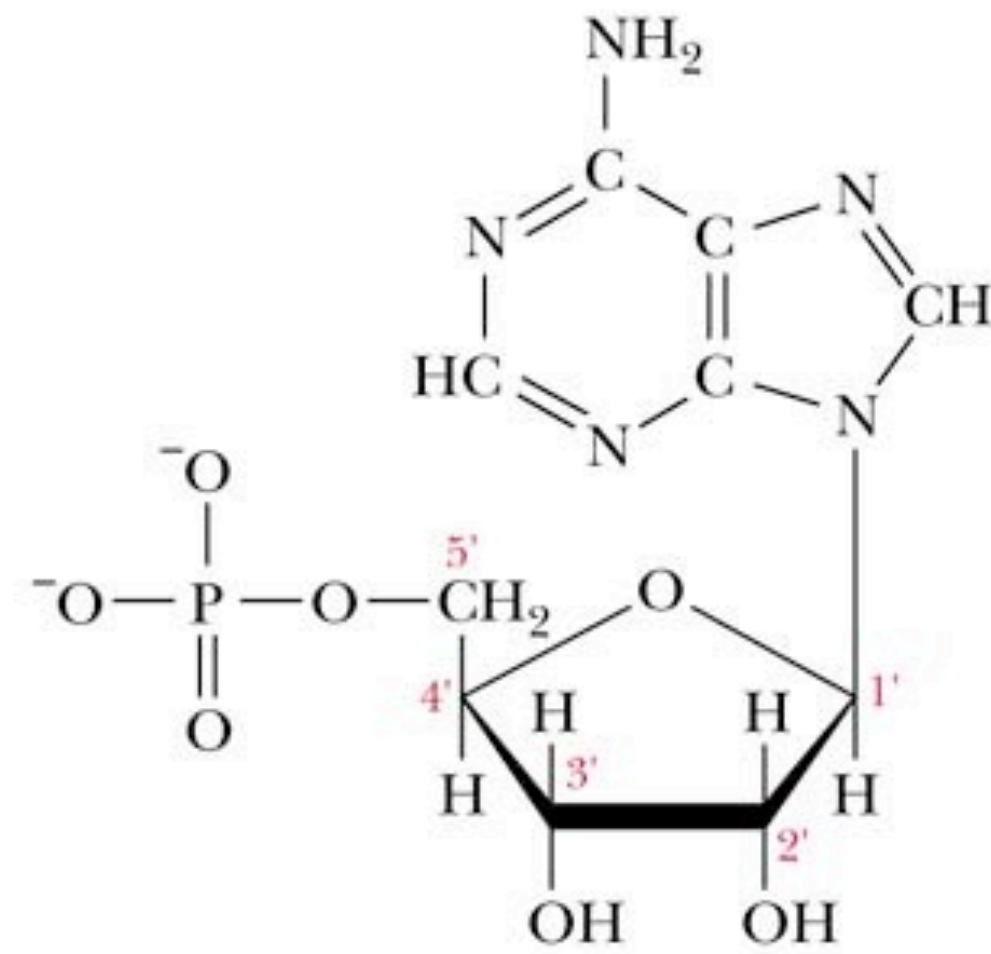
- Pierwszorzędowa struktura RNA jest identyczna ze strukturą nici DNA
- Cząsteczka RNA zawiera zwykle od kilkuset do kilku tysięcy nukleotydów
- RNA występuje głównie w formie jednoniciowej

Składniki DNA i RNA

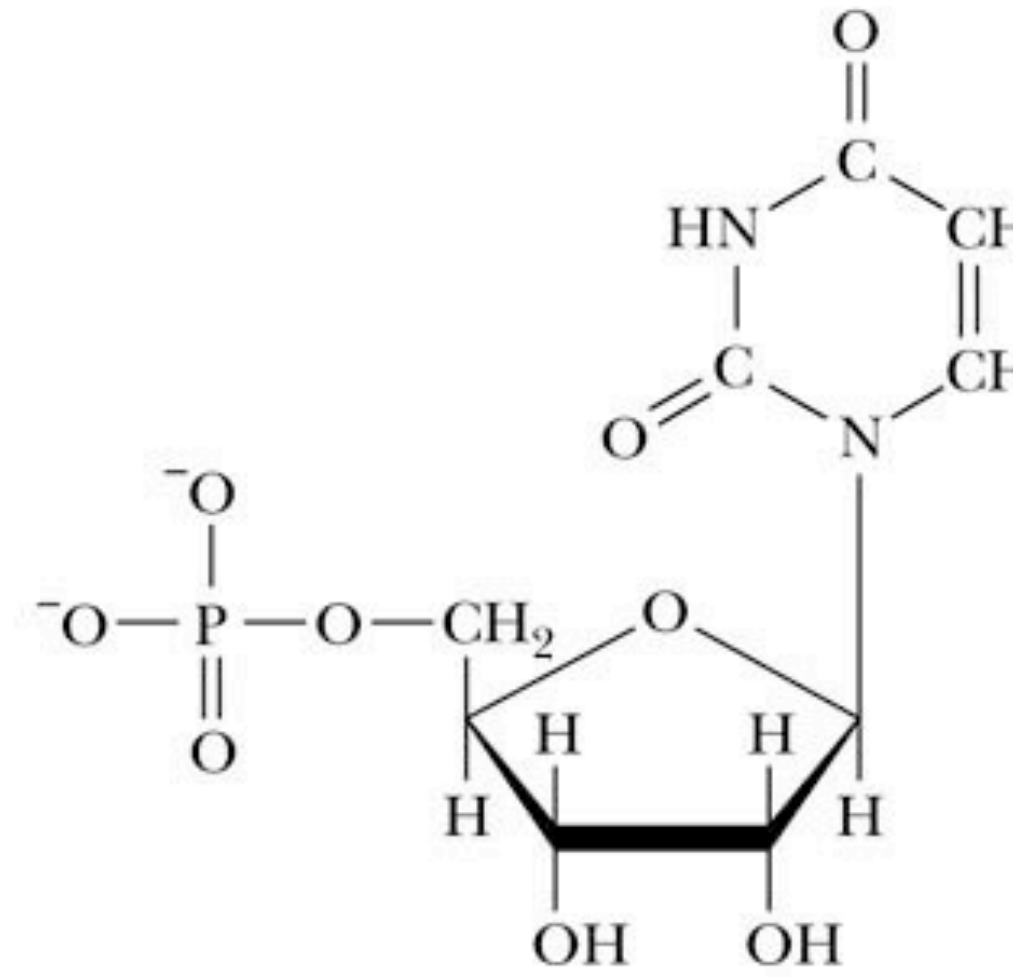

(Rybo)nukleotydy

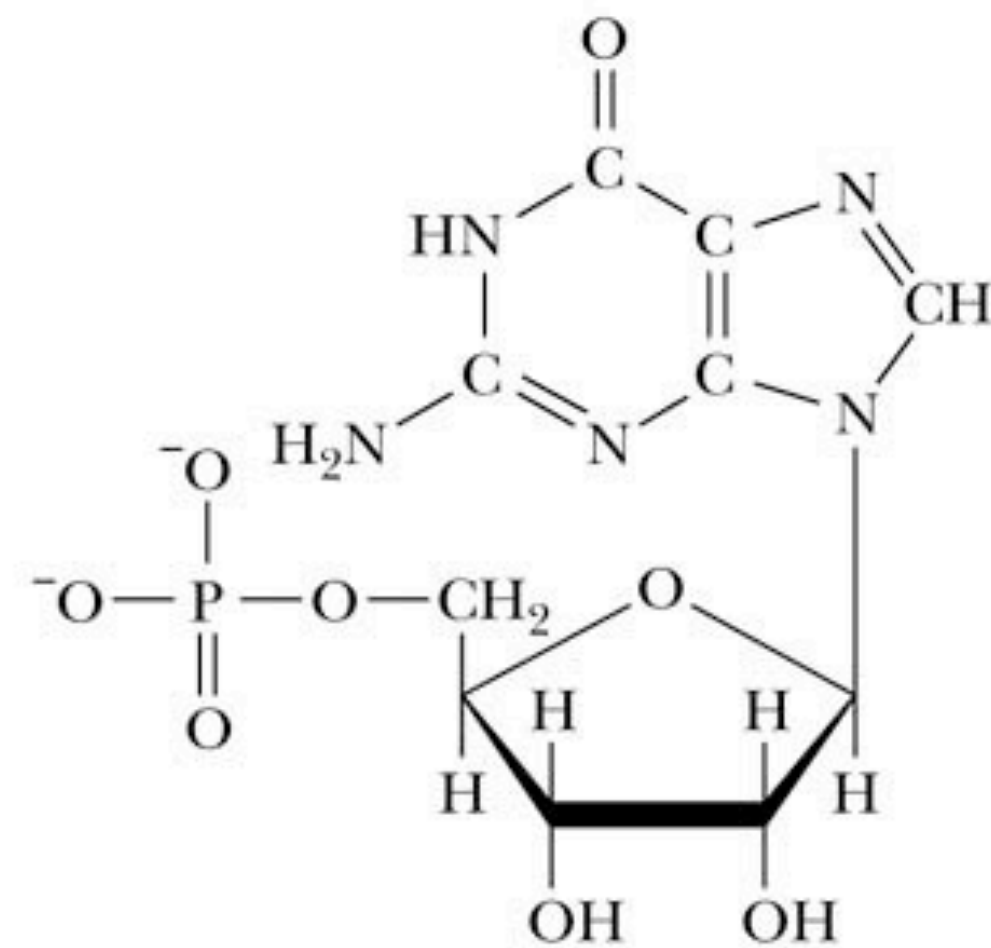
(a)

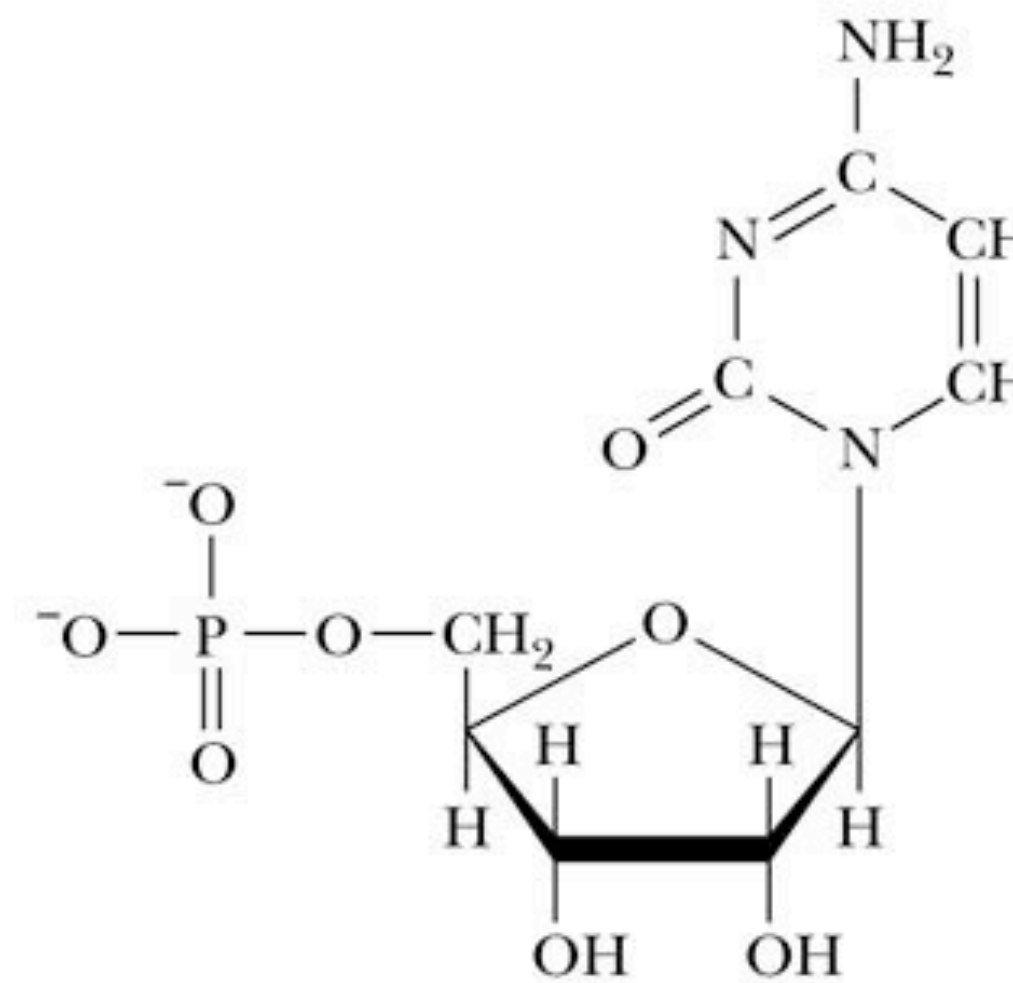
Adenosine 5'-monophosphate

Uridine 5'-monophosphate

Guanosine 5'-monophosphate

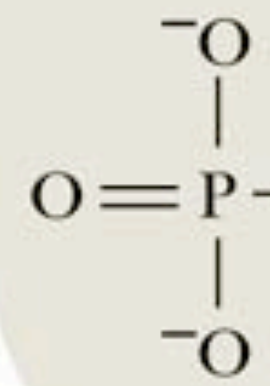

Cytidine 5'-monophosphate

© 2003 Thomson - Wadsworth

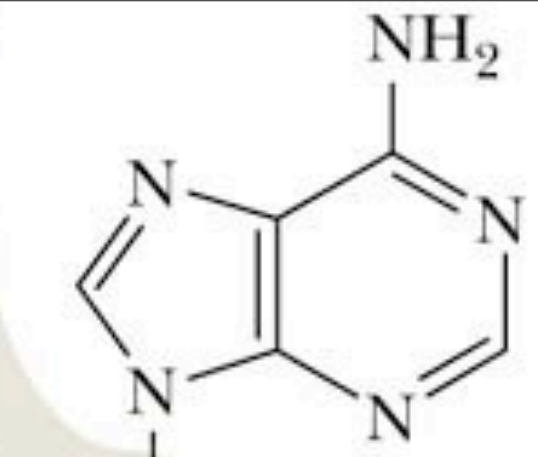
Łańcuch RNA

5'-Terminus

5'

3'

Adenine

β -Glycosidic bond
between ribose and
each base

5'

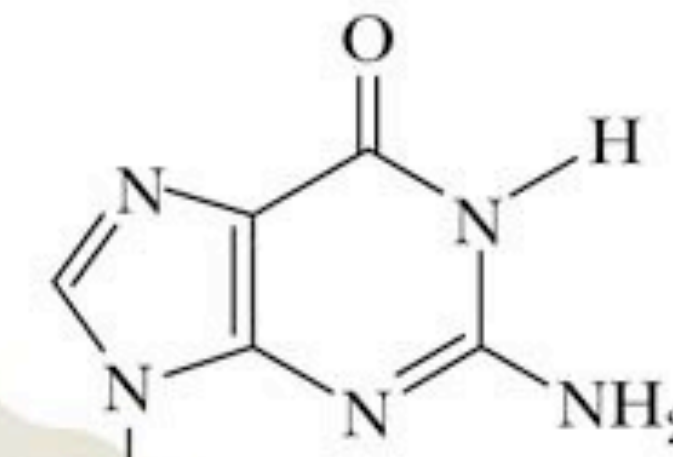
3'

Cytosine

5'

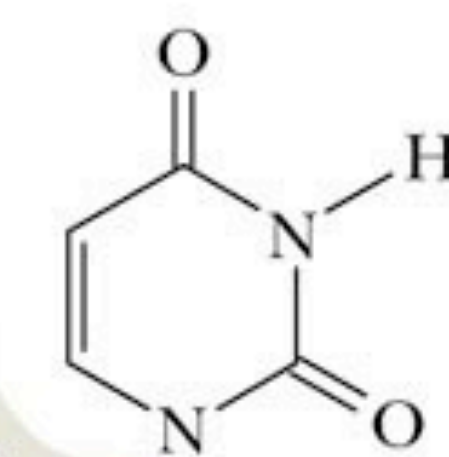
3'

Guanine

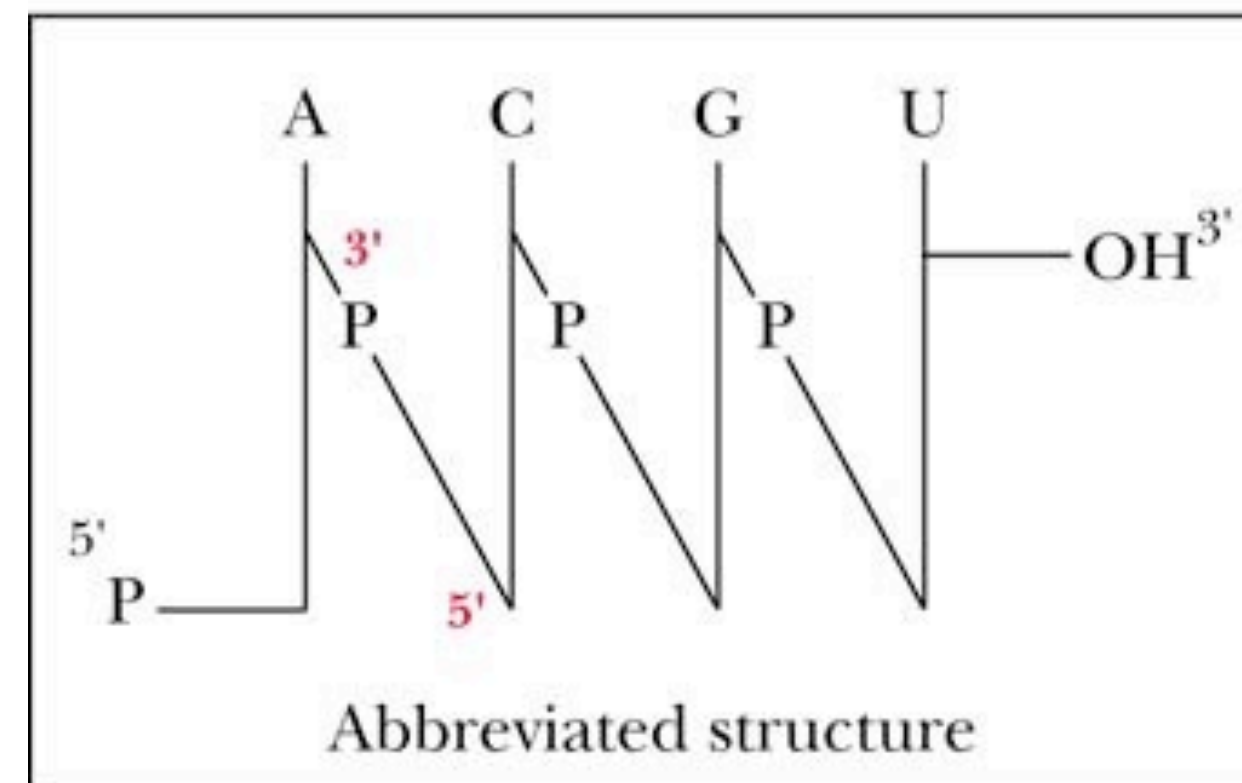
5'

3'

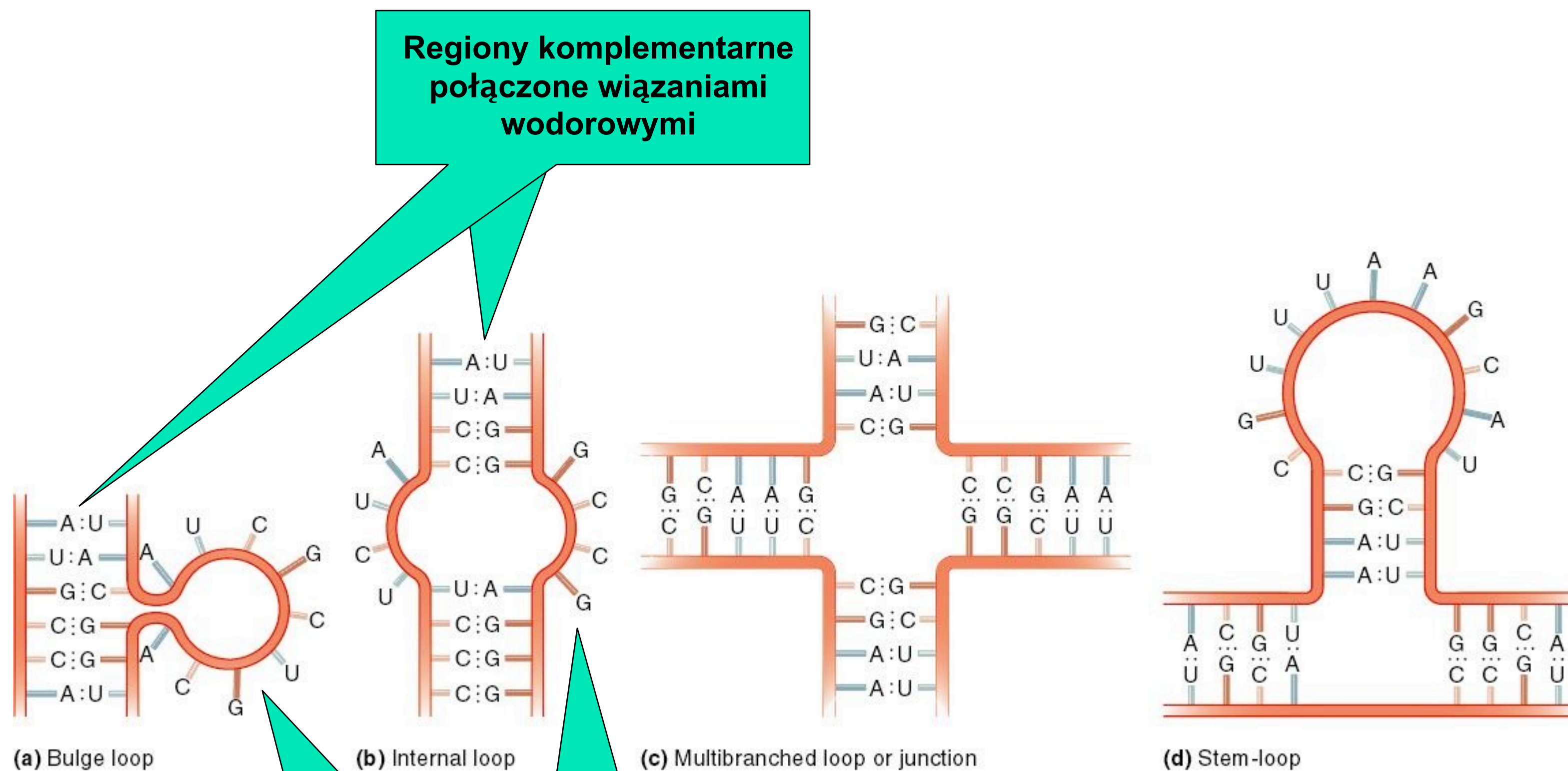

Uracil

3'-Terminus

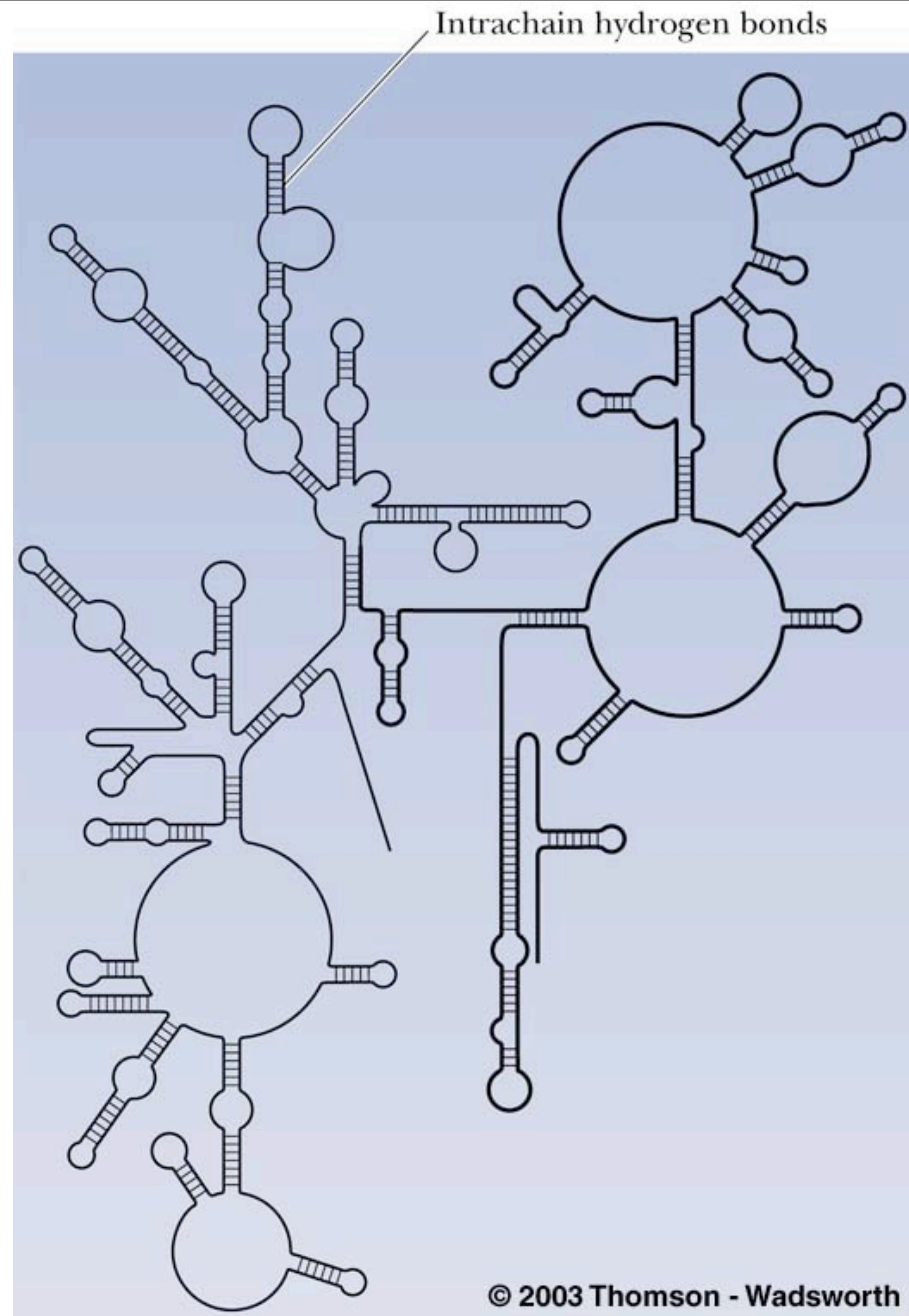

Jednoniciowa struktura RNA umożliwia tworzenie bardziej złożonych struktur trójwymiarowych

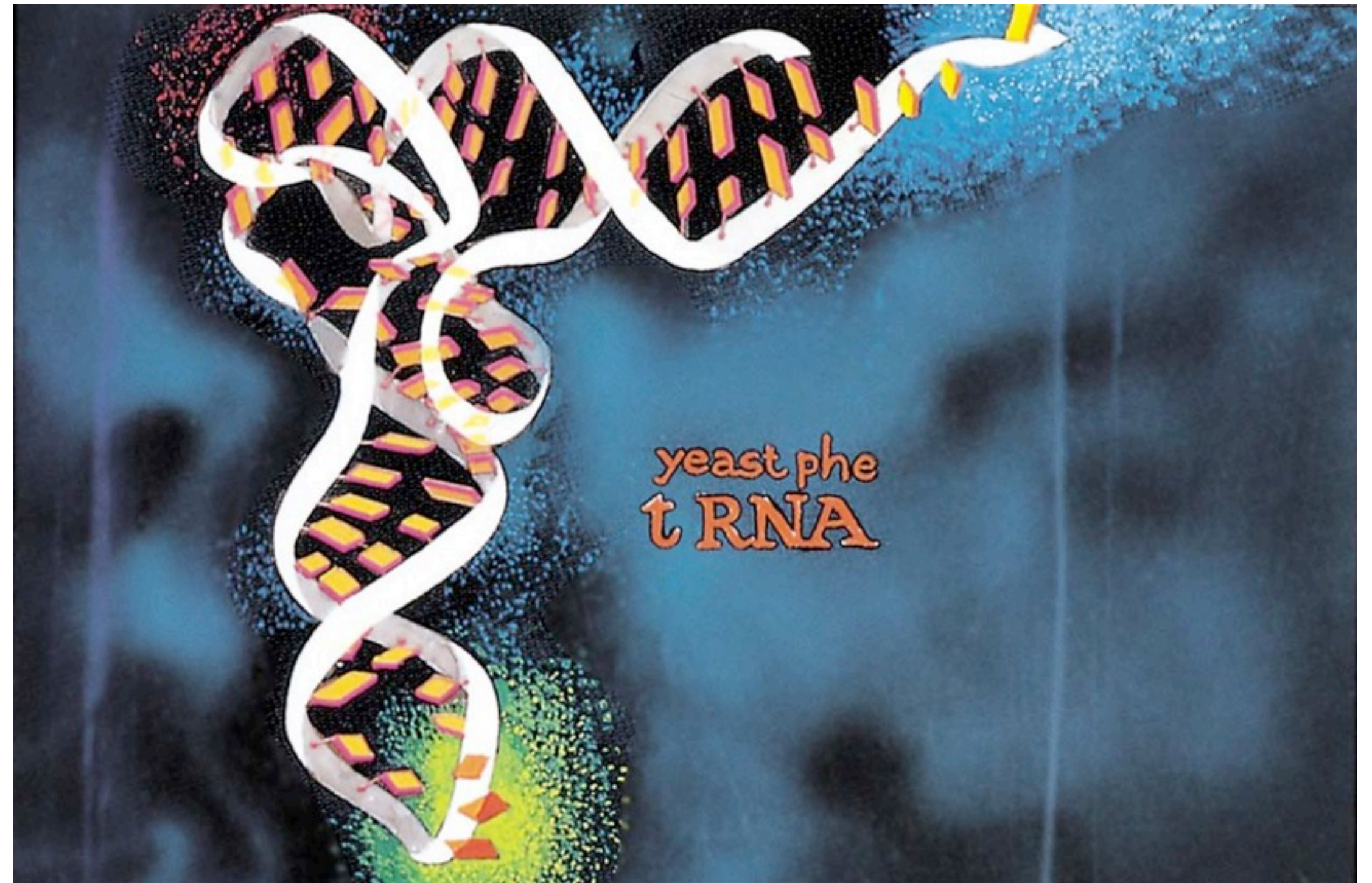
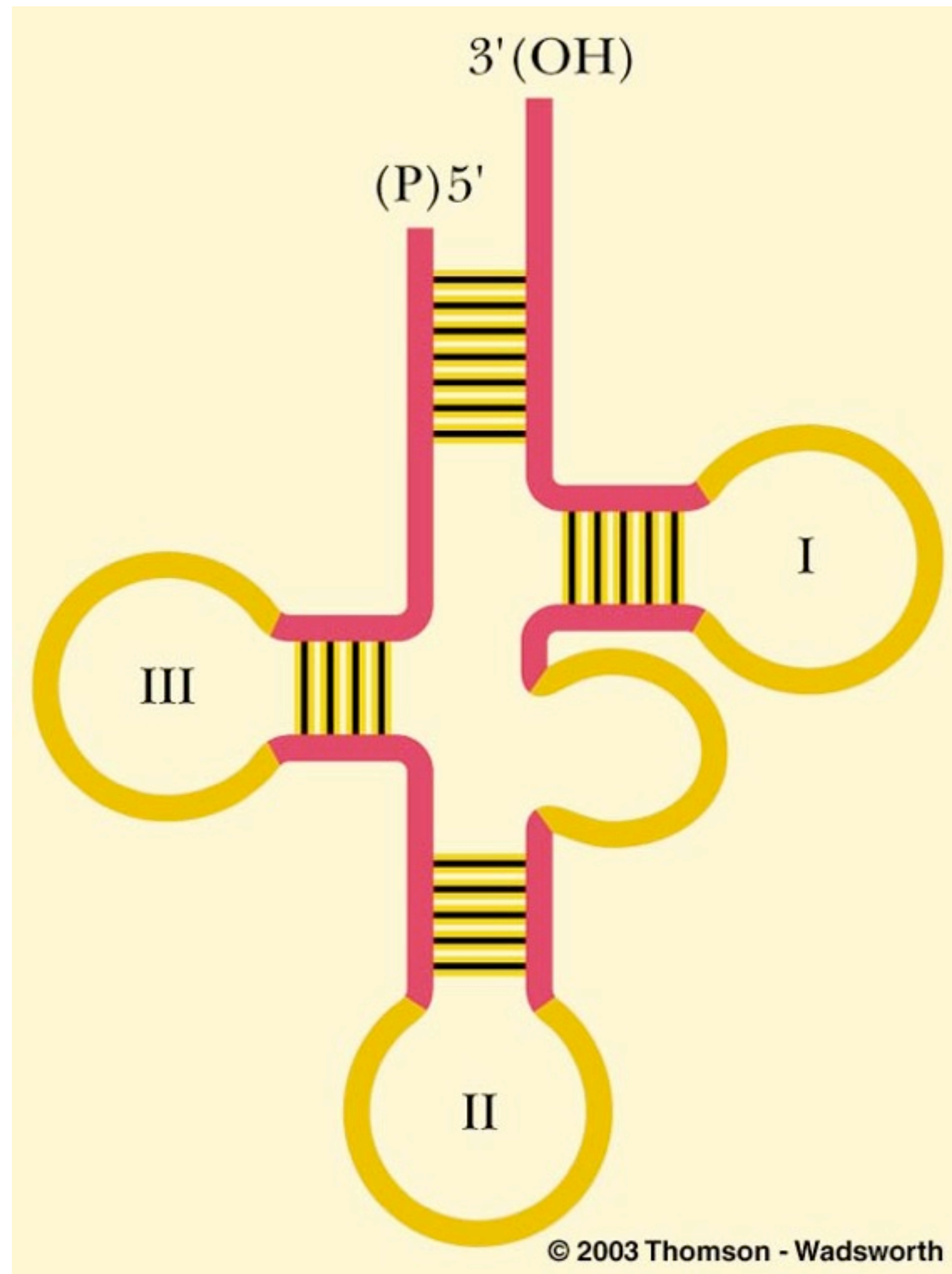

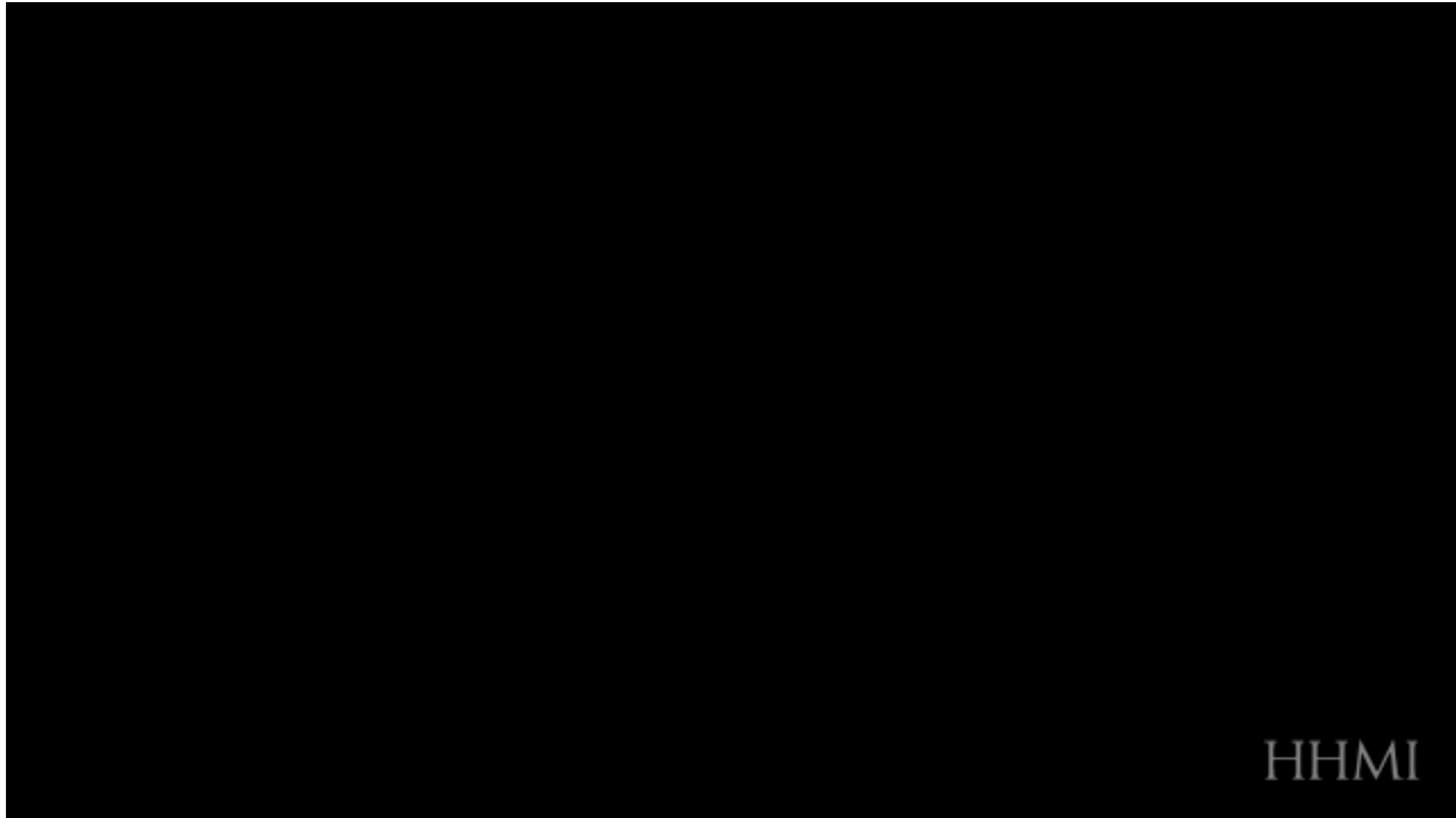
Jak na przykład ten rybosomalny RNA

Lub ten transferowy RNA

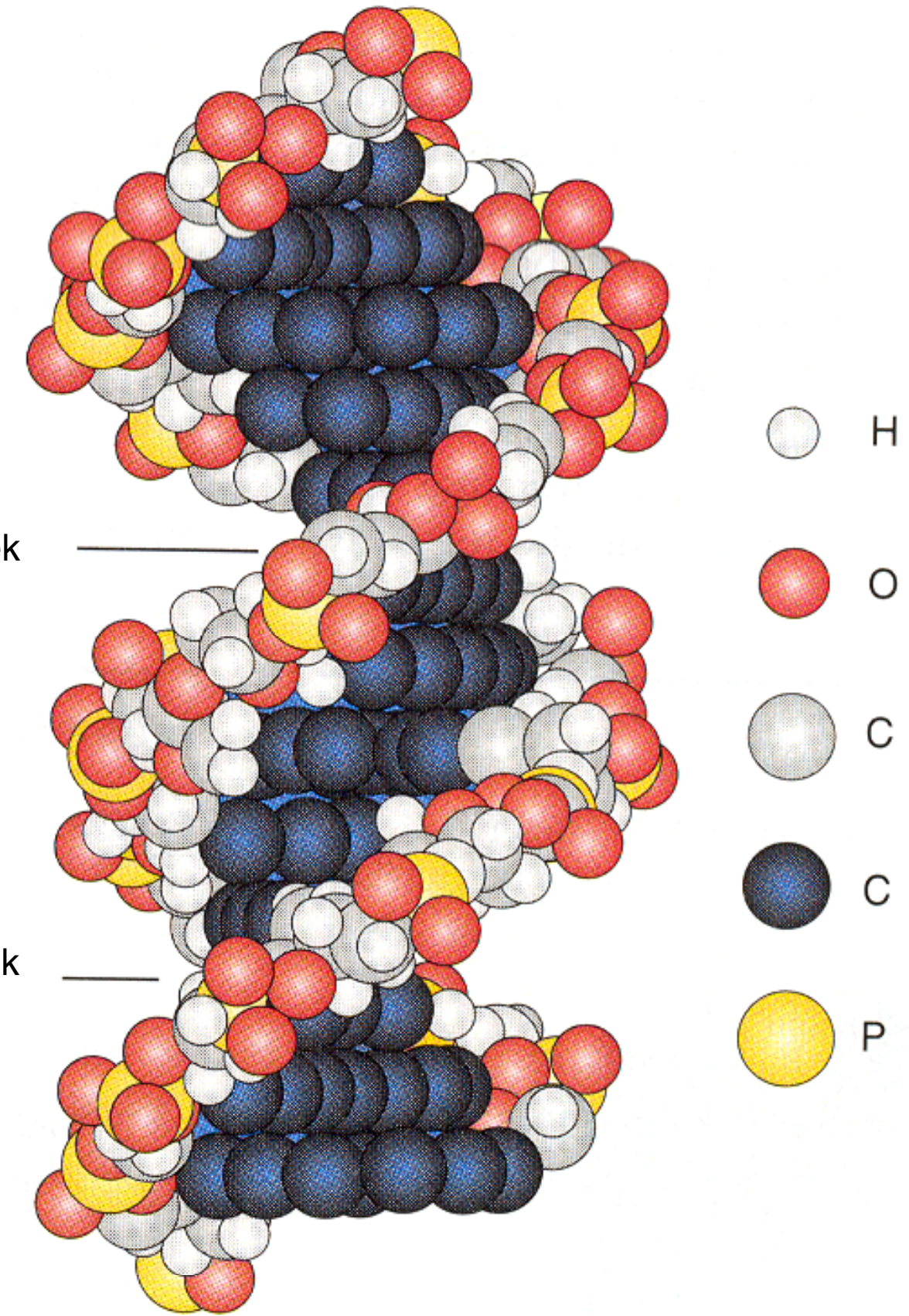
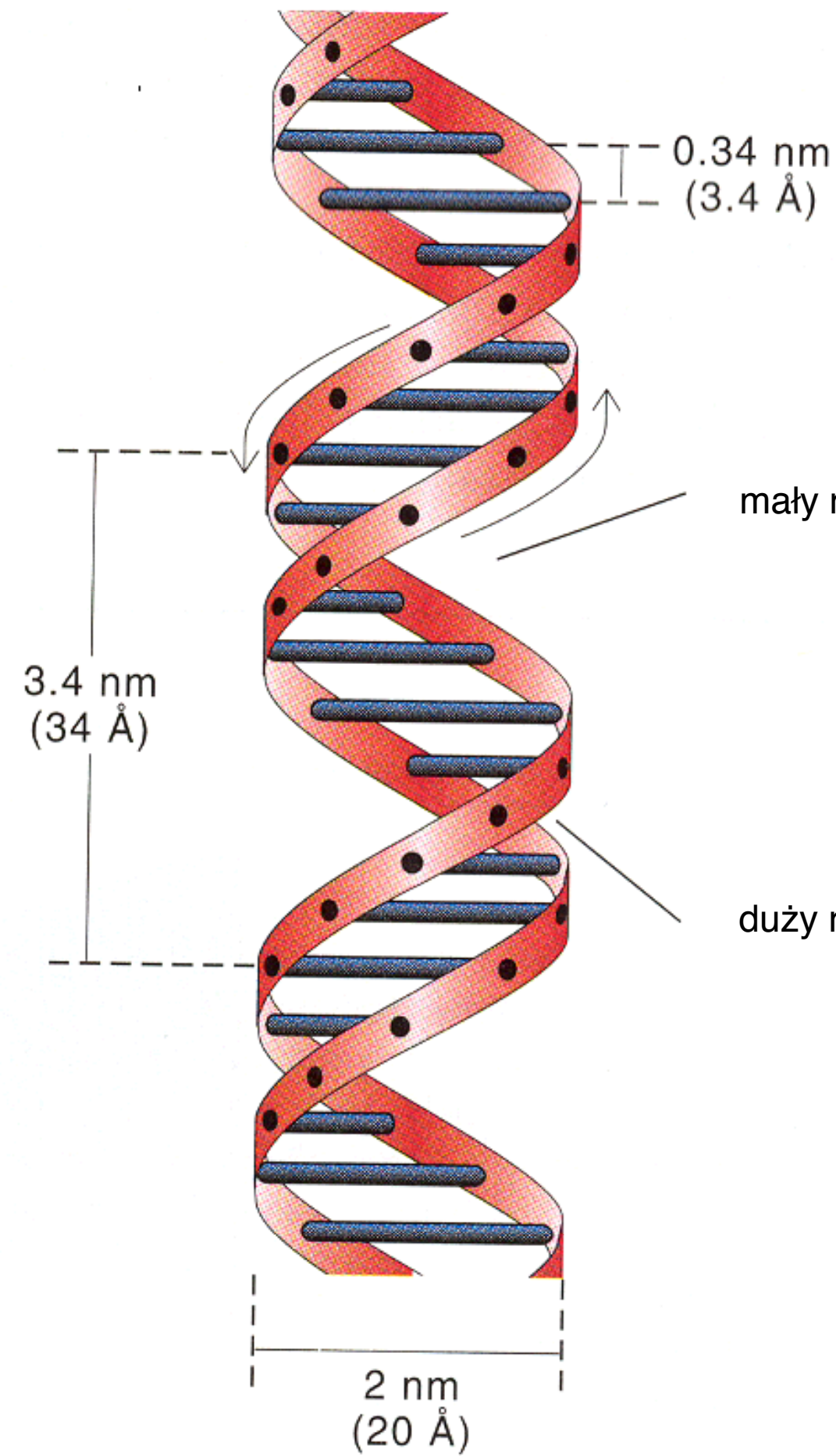
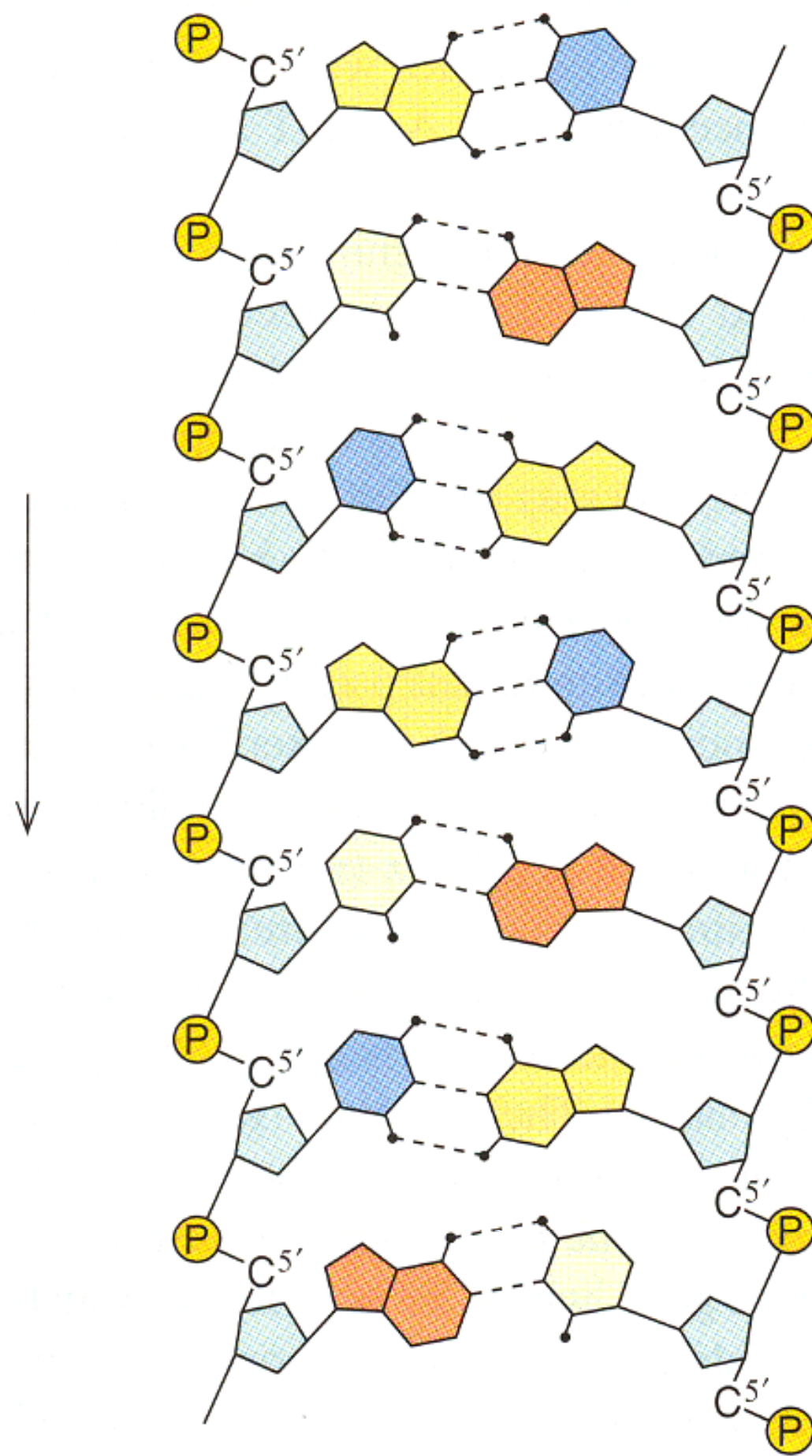
© 2003 Thomson - Wadsworth

HHMI

Podwójna helisa DNA

struktura determinuje funkcję

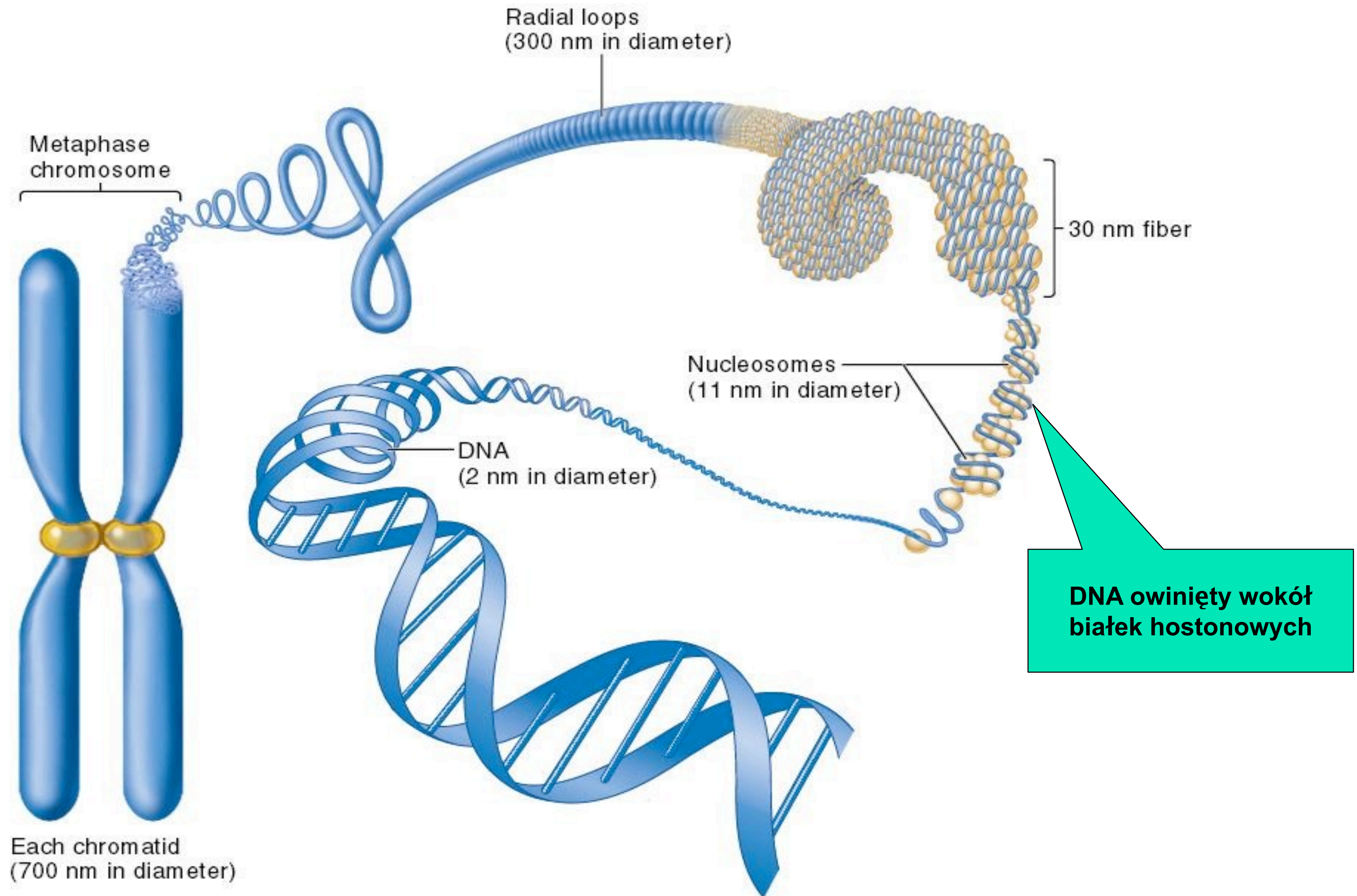

Struktura chromatyny - organizacja przestrzenna DNA w komórkach eukariotycznych

**DNA owinięty wokół
białek histonowych**

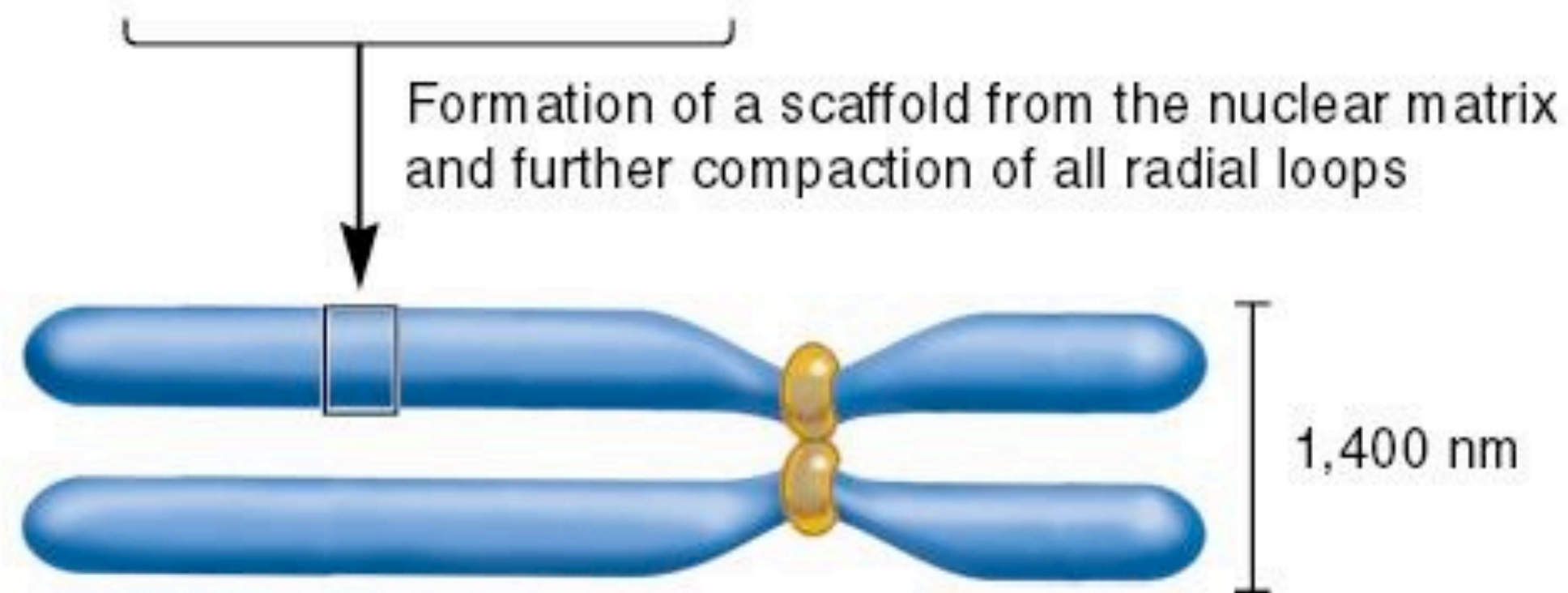
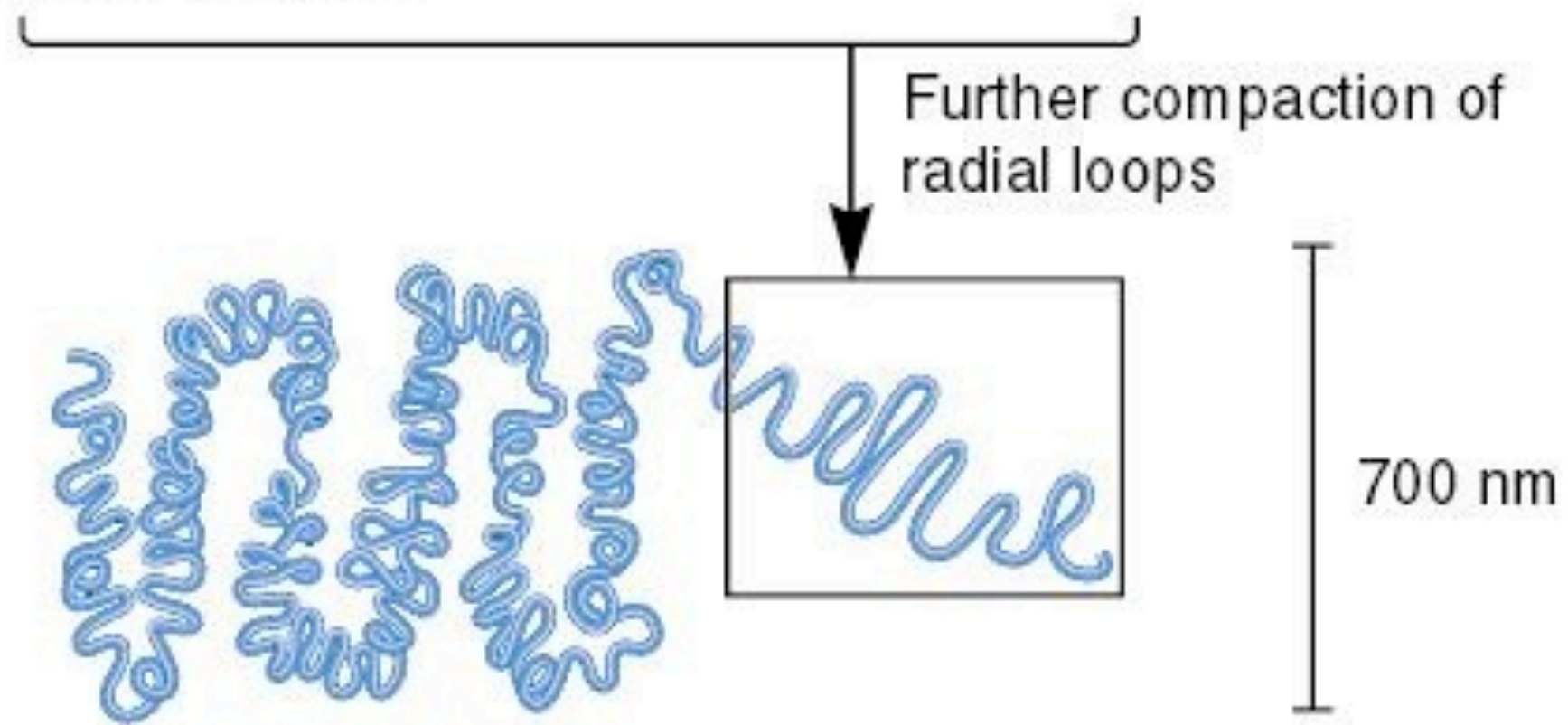
Struktura chromatyny - organizacja przestrzenna DNA w komórkach eukariotycznych

Struktura chromatyny

(c) Looped domains

(d) Metaphase chromosome

